

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

SCOUVENEC

Kapitalizem

V svoji zadnji okrožnici »Divini Redemptoris« narača papež duhovščini in vsem krščanskim ljudem — potem ko je obsodil brezbožni komunizem in razložil pravi krščanski socialni nauk —, naj se posvete v svojem socialnem delu: »Pojdite med delavstvo, zlasti med delavstvo, ki živi v slabih gospodarskih razmerah. Skratka: zavzemite se za siromake!« V nadaljnjem poudarja papež, da ni danes za katolicizem nobeno delo nujnejše in važnejše, pa naj bo še tako lepo, dobro in koristno, kakor je skrb za delavstvo, kjer bo marsikje treba reševati celo že temelje vere in krščanske kulture. Poleg redne oskrbe dušnega pastirovanja med verniki, naj se duhovščina po papeževem naročilu posebno zavzame za delavstvo, ki je mnogokje danes Cerkvi najbolj odtujeno.

S tem je od najbolj merodajnega mesta sporočena duhovščini in katoliškim vernikom, ki žive s Cerkvijo, najnujnejša sodobna naloga, ki pa je morda tudi najtežja. Zakaj je ta naloga, pridobiti delavske množice za versko življenje tako zelo težka? Zato, ker je večina onih, ki so Cerkvi in sploh krščanstvu sovražni, nedostopna za nauk krščanske resnice. Med njimi in med Cerkvijo leži namreč sovražen predsodek, ressentiment, ki ima svoj izvor ne toliko v razumu kakor v čustvovanju, ki ga je, kakor znano, mnogo težje premagati kakor umsko zablodo. Znani francoski mislec Jacques Maritain se v svoji zadnji knjigi (Humanisme intégral, Pariz 1936) obširneje peča s tem čustvenim odporom marksističnega delavstva proti krščanstvu in misli, da je gotovo sad sistematične protiverske propagande. Toda ne samo to. V tem čustvovanju je tudi nekaj spontanega in se obrača proti tistim, ki niso znali realizirati resnice, ki so jo oznanjali, potem pa tudi proti sami resnici. — Na to opazko krščanskega filozofa bi mogli urno dati odgovor: Cerkve vendar nima v rokah eksekutivne v gospodarskih vprašanjih. Toda kar tiče nauka, jo ravno na tem polju noče nihče poslušati. Kolikrat je Cerkve že obsodila mamonistični kapitalizem in dala svetu zdrave smernice tudi za socialno in gospodarsko življenje. Vse važne okrožnice zadnjih papežev se pretežno pečajo z mnogovrstnimi socialnimi problemi. Cerkve se je vedno zavzemala za socialno pravičnost in opozarjala na grešne in usodne posledice brezdušnega mamonizma, ona ne neha klicati po pravičnejšem družabnem redu, njej se ne more očitati, da je slepa za potrebe delovnega ljudstva.

Gotovo, Cerkve je v svoji učeniški službi storila svojo dolžnost. Toda, kaj pa verniki? Nauk katoliške Cerkve je takšen, da je vedno zmožen pridobivati duše. Toda mnoge odbija od Cerkve zadržanje tistih vernikov, ki »niso znali realizirati krščanske resnice«, kakor ugotavlja Maritain. Tu smo pri tisti točki, ki je jedro problema kljub temu, da Cerkve res nima gospodarske eksekutivne v svojih rokah. Vemo, duhovščina in katoliška akcija bo storila svojo dolžnost, dušebrižništvo med delavstvom bo prispelo intenzivnejše in smotnejše. Toda treba je, da družba, ki se smatra za krščansko, tudi s primernimi deli in ukrepi podpre to duhovno delo, ako naj ima kaj uspeha. Danes vidimo, da so razni mogočni pokreti, ki niso katoliški, že v marsičem temeljito revidirali svoje dotedanje gledanje na kapitalizem, ki ga takšnega, kakor se danes kaže, nič manjši kakor Werner Sombart (»Das ökonomische Zeitalter«, Berlin 1936) imenuje hudičevsko delo! Mislimo torej, da mora biti naš praktičen boj proti povzročitelju npravnega, socialnega in gospodarskega nerada, to je proti mamonističnemu kapitalizmu in njegovim izrastkom vsaj tako sistematičen, iskren in dosleden, kakor je proti njegovi ekstremni in zablodeli reakciji, to je proti marksističnemu komunizmu. Ako k temu delu pozivajo papeži že desetletja, — žal ne s dovolj uspehom —, potem je naloga danes tem nujnejša, ker je zlo, ki ga gospodarski egoizem v družbi povzroča tudi vedno hujše. Spričo katolični razmer, ki vladajo v gospodarskem in socialnem pogledu, nima razpravljanje o pravičnosti enostransko, kapitalistično usmerjenega gospodarstva nobenega smisla. Osnovno načelo liberalnega gospodarstva, da je najboljša pot do splošne blaginje, ako »sleherni poedinec skuša doseči na lastno pest svojo nedeljeno in neomejeno srečo, je že v preteklem stoletju usmerilo gospodarstvo na usodno pot. Toda naš čas nam nudi pretresljivo sliko stranske krize sistema, ki dokazuje, kako pogrešno je bilo liberalno načelo. Svobodno, neovirano tekmovanje je dovelo do gospodarskega samosilja in samodržstva — in do zgrešenega vrednotenja družabnih pojmov in vrednot. Namesto, da bi se gospodarstvo ravnalo po nespremenljivih duhovnih načelih, poskuša vladati človeškemu duhu in mu narekuje življenjske pogoje. »Amerikanizem« in »boljševizem« sta zgovorna dokaza za materialistično demostvo sedanjega kapitalističnega gospodarstva.

Pridobitveni nagon je utemeljen v človeški naravi. Kapitalizem pa je poizkusil iz pridobitvenega nagona napraviti divji pohlep in hlastanje po lastnini. Ta pohlep po imetju je gonilna sila neomejene sebičnosti in gospodarskega samosilja. Pijeva okrožnica »Quadragesimo anno« z ostrimi besedami žigosa to neurejeno in nevzdržno stanje.

Gospodarsko samosilje in njegove usodne posledice imajo v veliki meri svoj izvor tudi v pomanjkanju aleherne osebne odgovornosti. Brezvestne spekulacije, nepoštena manipulacije tako imenovanih gospodarstvenikov, veliki finančni polomi in goljufivi konkurzi se dajo kaj lahko razložiti iz načelnega in doslednega zavračanja osebne odgovornosti pred družbo, iz gosposkega in sebičnega zadržanja poedincev napram skupnosti, in seveda tudi iz povsem zmotnega pojmovanja zasebne lastnine. Vse to so izrastki liberalnega kapitalističnih teorij in življenja v njihovem smislu.

Krščanski gospodarski nauk odmerja gospodarstvu kot prvobitno nalogo kulturno funkcijo, in sicer vzdrževanje človeka. Njegova naloga je, preskrbeti potrebna materialna sredstva in dobrine, ki naj ljudem omogočajo

Romunski princ Nikolaj izgnan iz kraljevske hiše

Ker se ni hotel ločiti od svoje meščanske žene

Bukarešta, 10. aprila. AA. Rador: Izdano je bilo naslednje uradno poročilo:

Nj. V. kralj je sprejel poročilo ministrskega sveta, čigar seja je bila v kraljevskem dvoru dne 9. aprila ob 20. uri zvečer. Poleg vseh članov vlade so se udeležili kronskega sveta še maršal Avarescu, Vajda Vojevod, Nikola Jorgu, maršal Prezan, Argoteiano, Octavian Goga, Mihalake, Junian, Constantin Bratianu, Filipescu in Jurij Bratianu. Kronski svet je proučil poročilo ministrskega sveta o položaju Nj. k. vis. kneza Nikole. Kronski svet je sprejel na znanje kategorične izjave, ki jih je knez poslal kralju v pismih in v katerih izjavlja, da se ne odreče svojem zakonu. Kronski svet je sklenil, da se naj takoj postopa po členu 13 zakona o civilnih članih vladarske hiše. Na podlagi tega člena je knez Nikola nehal biti član vladajoče rodbine in zgubi vse pravice, ki so bile s tem v zvezi. Kronski svet je sklenil, da naj se objavi poročilo ministrskega sveta.

Poročilo ministrskega sveta, ki je bilo poslano kralju, pravi, da se je knez Nikola oženil 25. oktobra 1931 z gospo Joano Dolette, rojeno Dumitrescu. To pa je storil brez dovoljenja kralja Karola in zato pade pod določbe sankcij, ki jih obsega pravilnik o kraljevskem domu. Ta zakon je bil proglašen za neveljavnega s sklepom sodišča z dne 7. decembra 1931. Obstaja pa še sankcija v členu 13, ki pravi, da prenehajo biti člani kraljevskega doma tisti principi, ki se poročijo brez dovoljenja kralja. S tem izgube tudi vse pravice

in prednosti članov kraljevskega doma. Z izvajanjem sankcij se je pričakalo, ker se je pričakovalo, da se bo knez Nikola odrekel zakonu, ki ni bil v skladu z ugledom dinastije. Opazilo pa se je, da je knez hotel ta zakon vsiliti kot gotovo dejstvo, ki naj bi dobilo tudi pravno priznanje. Kraljevska vlada je poslala dne 2. marca 1937 knezu Nikoli pismo, v katerem mu je sporočila, da to ne more več dalje trajati in da se naj odpove zakonu, ki ga kralj in vlada ne smatrata za veljavnega, ali pa se naj odpove praviciam in prednostim člana kraljevskega doma. Ta korak je ostal brez uspeha. Zato so se proti knezu uvedli postopki po členu 13 zakona o civilnih dejanjih članov kraljevskega doma. Poročilo so podpisali predsednik vlade in vsi člani vlade.

Napetost okrog Španije

Ogromni transporti orožja na pomoč rdečim Italija grozi, da bo posegla vmes

Rim, 10. aprila. TG. »Giornale d'Italia« objavlja podatke o pošiljkah orožja, municije in prostovoljcev v Španijo po 20. februarju 1937, torej po dnevu, ko so vesile s sklepom odbora za nevmešavanje sklenile, da ne bodo pošiljale nobene pomoči več obema v Španiji še borečima strankama. »Giornale d'Italia« pravi, da so njeni podatki izvirni in da ima na razpolago vse dokaze, da so popolnoma točni.

Ako zberemo vse številke, ki jih podaja ta poluradni list o inozemskih pošiljkah na naslov rdeče vlade v Španiji, dobimo naslednjo sliko:

Rusija, Francija, Češkoslovaška, Nizozemska, Zedinjene države severne Amerike in Belgija so po 20. februarju 1937 pa do začetka meseca aprila poslale v rdečo Španijo skupno: 450 topov različnega kalibra, 379 bombnih in lovskih letal, 160 tankov, 400.000 pušk — katerih natančno število se ne da ugotoviti — ter razne vrste topovske in strelske municije. Od tega je sovjetska Rusija sama poslala 295 topov, 160 tankov, 150 letal in 20.000 ton raznega bojnega materiala. V zadnjih dneh je prispelo v rdečo Španijo tudi 150 sovjetskih generalštabnih častnikov in 210 izvežbanih sovjetskih pilotov. Poleg tega sta bili poslani rdeči vladi tudi dve sovjetski križarki in 4 torpedovke, ki jih bo rdeča vlada navidežno »skuplala«, da bo mednarodno krita, ter jih bo pod svojo lastno zastavo poslala na bojišče.

»Corriere della Sera« pa objavlja številne podatke o bojnem materialu, ki je na 13 španskih ladjah na potu iz sovjetskega pristanišča v Črnem morju v rdečo Španijo. List navaja imena ladij, ki vozijo ta bojni material, ter dodaja, da se na ladjah nahaja tovor, ki znaša 16.250 ton raznega bojnega materiala, 700 ton municije za topove in puške, 245 topov raznih kalibrov, 60 tankov, 28 bombnih in lovskih letal in 130 velikih tovrnih oklepov avtomobilov. Po železnici pa je sovjetska Rusija spravila v Španijo skozi francosko ozemlje 150 generalštabnih častnikov ter še 50 topov. Po zračni poti pa je prišlo v Španijo 10 velikih bombnikov. Najavljen je prihod še nadaljnjih 105 bombnikov in lovskih letal ter 210 sovjetskih pilotov, ki bodo vsak čas odpotovali, če že niso. V barcelonskem pristanišču se nahaja trenutno 10 sovjetskih podmornic; dve sovjetski križarki manjšega tipa in 4 torpedovke pa so prešle skozi Dardanele na poti v rdečo Španijo.

Italija grozi

Italijanski listi izražajo spricho tega dejstva, ki dokazuje, kako druge velesile neprestano kršijo dano besedo, željo, naj italijanska vlada enostavno zapusti londonski odbor o nevmešavanju ter hodi z ozirom na špansko državljansko vojno svoja pota v skladu s svojimi lastnimi interesi. Italija naj

tudi jasno izpove svoj namen, — tako pišejo listi —, da nikakor in pod nobenim pogojem ne bo dovolila, da bi sovjetska Rusija in Francija še nadalje oboroževali boljševiško vlado v Španiji. Očitki, ki jih francoski tisk dela Italiji in Nemčiji, češ, da spravljata v nacionalistično Španijo prostovoljce in bojni material, so navadne intrige, ki naj pozornost svetovnega mnenja obrnejo drugam, da ne bi opazilo, kako Francija in Rusija složno zalagata boljševiško vlado v Španiji z vsem potrebnim vojnim materialom.

Listi priobčujejo tudi uradno zanikanje francoske vlade, ki pravi, da se ona lojalno drži dane besede in da ne podpira nikogar v Španiji. Nasprotno vesti da so lažnjive in obrekovalne.

Hude bitke po vseh bojiščih

Sevilja, 10. aprila. AA. Haval: General Queipo de Llano je objavil po radiu: Včeraj je bilo mnogo dogodkov na vseh frontah.

Na južni fronti smo odbili napad rdečih čet, ki so pustile na bojišču 60 mrtvih in mnogo orožja.

Na fronti pete divizije so rdeči oddelki hudo napadli pri Albuquerqui po močni topniški pripravi. Dasi so sovražni topovi in sovražna letala popolnoma uničila naše järke, se vendar noben naš

Stalin pri židu Jagodi

Ječe po vsej Sovjetiji se polnijo - Borba med „pravovernim“ in „novim“ komunizmom

Varšava, 10. aprila.

Semkaj je dospela vest, da se je sam zadušil s plinom v svoji kopalnici v Kremlju Peter Sibienski, poveljnik osebne straže Stalina.

Sibienski je bil častnik milice tajne policije, takozvane GPU, in je Stalina povsod spremljal v njegovem avtomobilu. Njegov samomor je provzročil veliko senzacijo, ker je znano, da je Stalin Sibienskemu popolnoma zaupal in je pred dnevi, ko je bila policijska straža zamenjana z vojniki rdeče armade, ostal pri Stalinu, ki mu je dal neko drugo naznančenje.

Kateri razlogi so napotili Sibienskega k samomoru, tako se povsod sprašujejo. Eni pravijo, da je Sibienski vedel za gotove tajne zadeve, o katerih pravi Jagoda v svoji ječi v Ljubljani, da jih je nekam spravil na varno in da bodo prišle na dan, če ga bodo obsodili na smrt. Drugi so prepričani, da se sploh ni sam ubil, ampak da so ga ubili vojaki rdeče armade, ki zdaj stražijo Stalina.

Borba, ki jo je začel Ježov proti Jagodi in njegovim pristašem, se je sedaj, ko je gosposdar položaja rdeča armada, spremenila v neusmiljeno gonjo zoper GPU sploh. Od Mogilova do Moskve in od Petrograda do Odesa v množicah zapirajo uradnike tajne policije. Bivšega šefa GPU Jagoda pa v Ljubljani stražijo s posebno pozornostjo, da ne bi ga njegovi pristaši skušali osvoboditi. Straža je sestavljena iz najzanesljivejših čet rdeče armade. Zelo značilno je tudi, da se je razširila vest, da je bil tudi Stalin aretiran in da so ga prepeljali v isto ječo, kjer se nahaja Jagoda. V resnici pa se je Stalin v spremstvu Vorosilova in Ježova podal v Ljubljano, kjer je Jagoda osebno spraveval. Šlo je za že omenjene tajne dokumente, s katerimi je Jagoda grozil Stalinu, češ da jih bo objavil, če bi ga usmrtili. Razgovor, ki sta mu prisostvovala tudi Ježov in Vorosilov, je bil zelo dramatičen. Stalin pa ni ničesar dosegel in je Jagoda vztrajal na tem, da ne bo imenoval onih vodilnih oseb sovjetskega

stičnega gospodarstva kažejo obrisi novega gosposdarskega reda na osnovi družabnih stanov, ne pomenja to drugega kakor povratek k resnični svobodi in odklon od lažne svobode, ki je vodila v samodržstvo. V resnici tudi samo gosposdarstvo sili k »redu v svobodi«, ko svoboda poedince ne bo več neomejena, ampak ji bodo postavljene pravične meje v stanovski družbi. V stanovskem redu bo gosposdarska svoboda postavljena pod zakon družbe, bo torej družabno urejena. Red pa pomenja resnično svobodo.

Bolj kot kdorkoli v svetu se moramo katoličani zavedati, koliko zla je povzročilo liberalno kapitalistično gosposdarstvo na vseh družabnih področjih, posebno pa še v duhovnem svetu. V njem je utelešena najizrazitejša oblika brezbožnega materializma. Ako se iz gosposdarskih razlogov bori proti njemu proletarijat, smo ga mi dolžni pobijati še mnogo bolj iz socialnih in duhovnih vidikov. Onim, ki se bore za človeka vredne življenjske pogoje, je z jasno, toda ne le teoretično opredeljitvijo proti brezdušnemu kapitalizmu in njegovemu samodržstvu treba vzeti tudi videz, kakor da sta krščanstvo in mamonizem dva tajna zaveznika. Dria.

režima, ki so po teh tajnih dokumentih kompromitirane, ampak da jih bo njegov zaupnik, ki se z dokumenti vred nahaja v inozemstvu, objavil samo v slučaju, če ga bodo obsodili na smrt. V vsej Rusiji vlada prepričanje, da bo Stalin dal Jagodo neusmiljeno obsoditi na smrt kljub njegovim grožnjam.

V Ljubljani

V Ljubljano so včeraj pripeljali tudi ravnatelja moskovske telefonske centrale, ki je po odredbi Jagode poslušal vse telefonske razgovore med vodilnimi osebami režima. Te pogovore je registriral na gramofonskih ploščah in so bile v rokah Jagode sredstvo, s katerim je kritikal na razne vodilne osebe v smislu svoje politike. Pravijo pa, da se med temi gramofonskimi ploščami nahajajo tudi take, na katerih so registrirani razgovori Stalina, o katerih je ta mislil, da so ostali popolnoma tajni. K sreči za Stalina pa so te plošče v Jagodovi pisarni našli. Manjkajo pa še plošče, na katerih so tudi registrirani Stalinovi govori, ki pa niso toliko važnosti. Teh plošč doslej niso našli.

Dočim je Stalin doslej kolebal med rdečo armado in tajno policijo, je sedaj skoraj gotovo, da bo moral tajno policijo sploh razpustiti in se popolnoma nasloniti na rdečo armado. Vodstvo rdeče armade se je v zadnjem času odločilo, da bo strogo kontroliralo vrhovno politično oblast in Stalina s tega, ker imajo generali namen, da smer režima popolnoma spremenijo. Stalin se jim še nekaj upira, zlasti pa neče izpustiti na svobodo bivšega šefa generalnega štaba generala Tuhačeva, ki je bil letos pozimi aretiran na pobudo Jagode. Vlada pa splošno prepričanje, da bo Stalin moral še te dni Tuhačevskega osvoboditi, ker sicer

riskira, da ga rdeča armada odstavi ali pa mogoče celo nasilno spravi s sveta.

Udar po strokovnih zvezah

Stalinov položaj je postal nekoliko kritičen tudi radi tega, ker obstoja spor med njim in strokovnimi zvezami. Med delavci je namreč huda opozicija zaradi znanega stahanovskega sistema in skrajnih plač in voditelji strokovne zveze so se postavili na stališče, da to ne odgovarja marksistični doktrini. Zaradi tega je Stalin poklical k sebi Švernika (Zida), Abolina (Zida) in Jevrejima (Zida), ki so člani osrednjega odbora sindikatov. Navzven je bil tudi Ježov. Stalin je vse tri strašno zmerjal (že Ljenu je rekel o Stalinu, da je »strašna surovina«), češ da so kontrarevolucionarji, ki pomagajo podirati sovjetski režim in se stvarno ne ločijo od izdajalskega trockizma. »Pravda« pa je v uvodniku hudo napadla sovjetske delavske sindikate, češ da v njih plava še vedno duh Tomskega, ki je pred dvema letoma sam izvršil samomor. Ta duh, pravi, je reakcionaren in bolj škodljiv proletarski državi nego buržuazna reakcija.

Zanimivo je, da so bili aretirani tudi pisatelji Piki, Makarov in Vasiljev, ki so na nekem sestanku literatov napadali režim. Vasiljev pa je celo obtožen, da se je zarotil zoper Stalinovo življenje. Značilno je tudi, da se je pri volitvah v provincialne (gubernijske) odbore komunistične stranke ena tretjina abstinirala. V dobro poučenih krogih se trdi, da se je že začela borba za življenje in smrt med strujo Stalina, ki hoče komunizem temeljito reformirati v smislu novih zahtev in potreb življenja, in med združenimi pravovernimi komunisti Ljenu in Trockega struje.

Po kregu zopet - objem

Poravnava najnovejšega spora med Avstrijo in Nemčijo

Dunaj, 10. aprila. b. Ker se je splošno ugodno zaključil spor med Nemčijo in Avstrijo, ni več nobene ovire, da ne bi polkovnik Adam odpotoval v Berlin. Kakor je znano, je polkovnik Adam voditelj avstrijskega časopisa in večinoma torej odgovoren za njegovo pisanje. V Berlinu opravlja elično delo dr. Dietrich in ta dva moža bosta sedaj izgledala vse tiste težave, ki povzročajo od časa do časa, da se avstrijsko in nemško časopisje napadeta.

Spor med avstrijsko in nemško vlado pa se je sredi zaključil z naslednjima izjavama.

Nemška vlada priznava, da avstrijska vlada ni nameravala žaliti čustev pietete, ki jih

lahko vsakdo pokaže do groba Hitlerjevih staršev. Zato nemška vlada lahko izjavi, da je ta spor zaključen. Do obtožb nemškega tiska je moglo priti samo zaradi tega, ker so avstrijske oblasti rešile zadeve nekoliko zavlekle. Nemško časopisje pa je pri tem dajalo samo duška svojim čuvstvom pietete.

Avstrijska vlada pa je svojo izjavo objavila šele ponoči. V tej izjavi pravi, da ne namerava preprečiti obiskovanja grobov Hitlerjevih staršev, ker vidi v tem samo delo pietete. Pač pa ne bo dopuščala na njunih grobovih nobenih političnih demonstracij, ker bi to bilo nedopustno izživanje avstrijskih oblasti. Obklatovati moramo le, da je ves nemški tisk priskočil na pomoč nekemu prenapetemu avstrijskemu demonstrantu.

Miklas v Pešto

Dunaj, 10. aprila. AA. (Stefani) Predsednik republike Miklas se je odpeljal v Budimpešto koncem maja t. l., da vrne obisk regentu Horthyju. V njegovem spremstvu bosta kancler dr. Schuschnigg in zunanji minister dr. Gvido Schmidt.

Sprejemi pri predsedniku vlade

Belgrad, 10. aprila. AA. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister je sprejel včeraj v svojem kabinetu grofa Roberta de Dampiera, francoskega poslanika na našem dvoru.

Belgrad, 10. aprila. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je danes dopoldne sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministrstvu italijanskega poslanika Maria Indellia.

Papežev legat na kronanju kralja Jurija

Vatikan, 10. aprila. AA. (Havas) Msgr. Giuseppe Picardo je imenovan za apostolskega legata na slavnostnem kronanju kralja Jurija VI. V Vatikanskih krogih vidijo v tem znak za imenovanje tega prelata v kardinala.

„Georgijski demon“ in bodoča Rusija

Ljenuizem je mrtev — začel se je stalinizem ali tretje razdobje ruskega komunizma, v katerem ruski človek išče in je več ali manj že našel nacionalno orijentacijo v smislu svoje tisoletne tradicije. Priča za to nam je sam Lev Trocki, ta najpravejši komunist, ki je letos v inozemskem časopisu Stalinov režim ksil kot »nacionalno reakcijo«, v kateri da »pod izdajniško Stalinovo vlado komunizem propada in je odstopil svoje mesto buržuaznemu, malomeščanskemu redu države«. Tudi svetovnoznani dopisnik »Pester Lloyd«, ki že skoro 20 let objektivno, naravnost s simpatijo zasleduje razvoj sodobne Rusije, ugotavlja sedaj, da se tam »ideološka revolucija vse bolj in nagelje razvija na desno«. Bilo je to ob priliki velike Puškinove proslave, ki pomeni zmago ruskega narodnega duha, ki z nedolgovilo silo zajema današnjo rusko generacijo in je pomenil pravi trijumf narodnega ruskega genija nad židovskim materializmom, čeprav so marksisti skušali sami sebe prevarati s tem, da so v Puškini iskali — socialističnih klic... Vedeti namreč moramo, da se razvoj v desno v Rusiji vrši podzvestno, tako da se vse to dogajanje skriva slejkoprej pod krinko marksističnih fraz, katerim pa vsebina nič več prav ne odgovarja.

Zopet se lahko sklicujemo na Trockega, ki našteva vse Stalinove reforme kot neizpodbiten dokaz za to, da je Rusija pod vodstvom tega »georgijskega demona« izdala vso komunistično doktrino: vpostavitve svobodne, čeprav omejene trgovine zadržanih kmetov, delno priznanje zasebne lastnine, dovoljenje, da si sme vsak zaslužiti do 60.000 rubljev gotovine in z njimi svobodno razpolagati, vpostavitve omejenega dednega prava. Enako se glasi sodba znanega svobodomisleca Dorgelesa v pariškem »Intransigentu«, ki svoje vtise iz Sovjetske Rusije, ki jo je zadnje čase prepotoval, posnema v naslednjih besedah: »Stalin se ni pomišljal, da žrtvuje posvečene principe marksizma za to, da reši režim, ki ga smatra za nujno potrebega. Da premaga ono razdobje komunizma, v katerem bi moglo priti do popolnega razsula, če se ne prilagodi teorija dejanskemu poteku življenja. Zato je uzakonil svoje vrste malo zasebno lastnino, slednjo, zaseben interes od kapitala, avtoriteto upravnega in tehničnega vodstva, vpostavil je tudi čine in znake dostojanstva častnikov rdeče vojske in celo družinsko moralno — čeprav sedanji režim spoštovanje otrok napram staršem in avtoriteti družine zagovarja s tem, da je to »zahtevek komunistične morale«. V tem se javlja, kakor je neki danski pisatelj duhovito rekel, mimikry Stalinove taktike, to se pravi nek deloma naraven, deloma premišljen način, kako prikriti zamiranje revolucije, oslabiljenje in predurjenje marksistične teorije ter oživljanje nacionalnega življenjskega principa — skratka vse, kar Trocki imenuje reakcija — pod krinko starih komunističnih izrazov in simbolike (mimikry pomeni način, kako se zlasti nižje živali po barvi, legi ali stoji, negetnosti kolikor mogoče tako priučijo svoji okolici ali predmetu, na katerem se nahajajo, da jih ni mogoče razpoznati oziroma od nje ločiti). Vodeči zavestni razlog Stalinove metode je njegova odločna volja, da ostane na oblasti, toda v rokah usode je Stalina oblast željnost samo orodje, po katerem se udeležuje svojevrstno pretvarjanje prvobitnega komunizma po črki Marxove doktrine v neko novo življenje odgovarjajočo socialno obliko na tradicionalnih narodnih podlagah Rusije. V bistvu tu ne gre prav za prav niti za pretvarjanje, ampak v gotovem oziru za popoln prelom s komunizmom, zakaj likvidacija internacionalizma v Marxovem smislu, vpostavljanje družinskega življenja, priznavanje zasebne lasti, čeprav v omejenem obsegu in taki pojavi na primer, kakor to, da je bil znani sovjetski pisatelj javno strogo grajan, ker je pokristjanje Rusije smisel, in sicer z razlogom, da to dejstvo (pokristjanjenje namreč) znači začetek kulture ruskega naroda, sploh vsi pojavi, zlasti na umetniškem polju, kjer se išče zveza s kulturno tradicijo Rusije — vse to pomenja pač popolno protislovje marksistični revoluciji duhov, ki naj bi staro krščansko Rusijo sploh brez sledi izbrisala.

To dogajanje plačujejo z glavno vsi Ljenuisti, naj bodo potegali radikalni levitarji ali pa si nadevajo druge barve; treba je vedeti, da je Stalin že lansko leto razpustil privilegirano »Zvezo starih boljševikov«, preden je začel s krvavimi procesi proti vsem stebrom Ljenuovega režima in duha. Današnji komunisti ne živijo več v Ljenuovi tradiciji, so bili sprejeti v stranko šele po revoluciji in so vzrasli v čisto novih okoliščinah, ki jih ločijo od revolucionarne tradicije onih, ki so strmo glavo iz čarizem. Ta generacija začneja misliti samostojno in gleda preteklost Rusije v drugi luči, nego so jo gledali stari revolucionarji, Ljenuovi tovariši, ki so zrasli izven Rusije v socialnem utopizmu tistih časov. Med temi stari revolucionarji in novo generacijo, ki prisega na Stalina, se je odprlo

brezno že pred 10 leti. Drug drugega ne razumejo več in stari so se pretvorili v ljuto opozicijo. Mladina se podobno kakor v Evropi, obrača k življenjskim virom naroda, k življenjskemu toku samega in h klicu nacionalnega čustva, kateremu je mrzko in nasprotno teoretiziranje bukovskih marksistov. Z eno besedo, ta generacija znači prehod iz tretje dobe komunizma v čisto novo, ki bo ime komunizma samo nekaj časa nosila kot izvesek.

Prva doba je bila doba, ko je od carizma do tal poltačena množica dajala svojim razrušnim nagonom. Nato je seveda nastopila utrjenost, druga doba boljševizma, ko je začel Ljenu ekaperimentirati z državo, da čisto marksistično teorijo dobesedno pretvori v življenje. V tem času imamo male, a hude punte kmetijskega naroda po vsej državi, ki jih oblast z najhujšim terorjem poltači. Bila je to borba med kmeti in množico in doktrinarne oblasti, ko ljudje, ki so pomagali zrušiti carizem v krvi in ognju, niso mogli razumeti oživotvorenja marksizma, ki se je pokazal v očitnem nasprotju z naravno težnjo po zasebni lasti in pridobivanju ter utejenem družinskem in občinskem življenju. V tej borbi je narod seveda podlegel. Nastopi tretja doba revolucije, ko je vekovita

Banovinski proračun

Izjava finančnega ministra Dušana Letice

Belgrad, 10. aprila. AA. Finančni minister je dal sledečo izjavo: Banovinski proračuni za leto 1937/38 so bili o pravem času odobreni in so stopili v veljavo 1. aprila t. l. Ti proračuni se izražajo v izdatkih in dohodkih v enakih zneskih, in sicer 825.187.801 Din.

V tehničnem pogledu se banovinski proračuni ne razlikujejo od proračunov za preteklo leto. S proračunsko-tehnične strani tvorijo prav tako kakor državni proračun nedeljive celote in so tako izdatki kakor dohodki skupaj predloženi.

Posebna pozornost je veljala kreditom za anuitete samoupravnih banovinskih dolgov. Ti krediti so vneseni v zneskih, ki ustrezajo dejanskim potrebam; zato se bo anuitetna služba vršila redno in neovirano.

Za finansiranje banovinskih proračunov služijo tile viri:

1. Splošne banovinske doklade in zdravstvene doklade v znesku 248.602.769 Din ali okoli 30%.
2. Del skupnega davka na poslovni promet, ki je z zakonom določen na 90.120.413 Din ali okoli 12%.
3. Posebne in skupne banovinske trošarine v znesku 208.675.356 Din ali okoli 26%.
4. Banovinske samoupravne takse v znesku 82.335.000 Din ali okoli 10%.
5. Samoslojne dajatve, ostali banovinski dohodki in dohodki od banovinskih podjetij in ustanov v znesku 187.000.000 Din ali okoli 22%.

Splošne banovinske doklade se niso nikjer povečale; ostale so iste kakor lansko proračunsko leto. Ista je stvar tudi z banovinsko zdravstveno doklado.

Po uredbi o vzdrževanju osnovnih šol, se na osnovi čl. 41 finančnega zakona za 1936/37 prenese kritje vseh potreb za vzdrževanje osnovnih šol in plačevanje potrebe in učiteljskih stanoval in upravnih ali z šolskih občin na banovinske samouprave. V banovinske proračune so vneseni polni krediti za te potrebe in so odobreni v celotnem znesku 120.698.069 Din. Za finansiranje teh izdatkov služila kot popolno kritje v teh proračunih dva vira. Šolske doklade in nove skupne banovinske trošarine, ki jih je odobrilo narodno predstavništvo. Tako se je praktični razlog združil z zelo koristnim gospodarskim. Za te potrebe znašajo šolske doklade 82.007.082 Din, nove banovinske trošarine pa 49.200.000 Din.

Šolske doklade so v posameznih banovinah odobrene te-le višini: V dravski 26%, v saski 15%, v drinski 15%, v zetski 26%, v dunavski 15%, v moravski 25%, v vardski 30%. V vrbski in primorski banovini ta doklada ni odobrena, ker se izdatki za šole v celoti krijejo z banovinskimi trošarinami. Občine bodo v svojih proračunih popolnoma ertale izdatke za te šolske potrebe in s tem hkratu znižale občinske doklade. Znižane občinske doklade ne bodo manjše in ne enake novim banovinskim šolskim dokladam, temveč bodo povsod večje, tako da se bo v tem pogledu občinitelj dejansko znižanje dajatev.

Iz vsega tega se vidi, da te proračunsko-tehniške reforme za prebivalstvo ne pomenijo nikake nove obremenitve, narobe celo olajšavo in dejansko razbremenitev.

Nove banovinske skupne trošarine, uvedene 1. aprila t. l., pomenijo nekoliko obširnejšo obremenitev v glavnem mestnega prebivalstva. To se

moč ruske nacionalne kulture zmagovala ne v revoluciji, ampak po njej in nevidni evoluciji v sredi posameznikov. V tej dobi nimamo organizirane borbe proti oblasti, ampak se nova miselnost tvori skoro neopazno in mirno; puntajo se samo zastopniki Ljenuizma v obratnem smislu. Ljudje se začnejo zanimati za svoj izvor, za svojo zgodovino in za narodno literaturo, muziko in likovno umetnost. Tega dogajanja vlada ne more preprečiti, ker so se ljudje notranje osvobodili in je ta razvoj seveda oblasti nedostopen. In končno je Stalin sam tisti, ki ga že splošno nevede pospešuje. Židovski fanatizem Trockega, ki izvze borbo s Stalinom, pospešuje samo proces, ki smo ga zgoraj naznačili. Stalin žrtvuje osnovna načela komunistične doktrine, da očuva režim pred trockistično revolucijo, o kateri mu njegov instinkt pravi, da bi državo pogubila, ker bi siloma prekinila naraven razvoj ruskega naroda v življenjsko neizogibno bodočnost, ki je ne bodo vodili več principi totalitarne marksizma. Seveda s tem ni rešeno vprašanje, ali bo Stalin sam doživel začetek tretje dobe, zakaj navadno mora vsakdo, ki v nasprotju s principi, v katerih je vzrastle in jih tudi izvajal, pa jih potem žrtvuje v borbi za svojo oblast, čeprav stoji preko svoje zavesti v službi razvoja k novemu in boljšemu, to nedoselednost drago plačati.

Konec Jagode, ki je od samega začetka boljševizma bil glaven steber njegovih terorističnih metod, pomeni tudi konec dobe, kateri je služil kot najzanesljivejši in najbrezobzirnejše orodje. Komunizem Ljenuovih tovarišev je danes zastarel, okostenel in konzervativen princip, ki mu je Rusija notranje že odobela in ga mora njen današnji diktator sam postopoma likvidirati.

izgubile pravico za zmerom. Z novimi spremembami je omejena nižja presoja zalog samo do 20% izpod proizvodnje ali nabavne cene, tako da se bodo nepripravljene razlike nad 20% ali nezadostna navedba razlogov za prijavljene nižje presoje zalog, kazensko preganjale po čl. 142 zakona.

Podjetja, ki v svojih sklepnih računih ne pokažejo nobenega izmed štirih elementov, iz katerih sestoji vložen kapital, bodo po novih spremembah plačala dopolnilni davek po rentabilnosti od 10%. V nasprotnem primeru pa po rentabilnosti, ki se določi v razmerju obstoječih elementov vloženega kapitala in izkazana dodatka poslovanja.

Po novih določilih se minimalni davek izračuna na blagovni brutto promet, na brutto premije, na brutto obresti, provizije ali usluge, po vrsti podjetja, in sicer tako, da tako izračunani minimalni davek ne more biti nižji od minimalnega davka, izračunanega po odnosni stopnji na vložen kapital. Nove spremembe določajo stopnje minimalnega davka po 2, 3, 5 in 8 premij, ki veljajo tako za promet, kakor tudi za vložen kapital, po osnovi, določeni z zakonom.

Gornje stopnje minimalnega davka se izračunajo v dvojnem znesku podjetjem iz točke 2. čl. 86 zakona, ki morajo plačati posebno davčno doklado. Prejšnji 10% davek na dividendo, ki se je izterjeval na dividende, delniških družb in na prebitke, ki so jih zadržale plačale na zadržane deleže, se razširi tudi na vsa druga plačila, ki jih vrše podjetja, obvezana za javno polaganje računov. Finančno-pravnim zastopnikom, ki vede in nalašč škodijo zakonitim koristim države, sme finančni minister z izvršnim odlokom vzeti izvršitev teh funkcij za določen čas ali pa za zmerom.

II. Radio oddaja za izselience Govor dr. Korošca

Belgrad, 10. aprila. m. Kratkovalovna radijska postaja v Belgradu bo za naše izselience v Evropi in Ameriki priredila drugi program v noči med 14. in 15. aprilom od 1. do 2.15 ponoči. Oddajala bo na valovni dolžini 49.182 metrov, odnosno 6100 kc., in sicer spet čez holandsko postajo v Einhovenu na valovni dolžini 31.28 m odnosno 9590 kc. Program: Ob 1.00 bo govoril notranji minister dr. Korošec, ki bo govoril o razmerah v Jugoslaviji v slovenščini. Za njim bo ga. Franja Golob-Bernolova članica ljubljanske opere, odpela tri pesmi: Zenica, Beli oblaki in Nezakonska mati. Dr. Karel Faganelli bo recital Zupančičevo »Dumoc«. Mešani zbor belgrajskega Prosvetnega društva bo pod vodstvom prof. Tomaža Ulage odpel koroški narodni »Pojdam v Rute« in »Gor čez izaroc. Po tem slovenskem delu programa bo še pel Raša Radenković srbske pesmi. Ga. Anica Kerneć, članica belgrajskega gledališča, bo recitala Kranjčevići pesmi »Moje dom« in »Slovenska lipa«. Ga. Lela Djordjević in G. Sima Begović bosta zapela več srbskih pesmi. Druga oddaja kratkovalovne postaje bo zaključena z vestmi iz domovine, ki jih bo sporočil književnik Hamza Humo. Tretji prenos bo v noči od 30. aprila na 1. maja od 1. do 2.15.

Kdo bo odločal o štrajku

Odločitve imajo v rokah nacionalistični akademiki. Kajti po sklepu seje medstrokovnega odbora, ki se je vršila v soboto popoldne, bo medstrokovni odbor glasoval o štrajku na univerzi v ponedeljek dopoldne ob 9. uri. Če bodo nacionalistični akademiki glasovali za predlog levitarjev, bo štrajk z večino glasov sprejet. Seveda pa ostane pri tem stališče »Akademske zveze« neizpremenjeno in bodo naši delegati strokovnih družb glasovali proti štrajku. Dejstvo je tudi, kakor nam je prinesel poročilo naš delegat iz Belgrada in Zagreba, da na teh univerzah ne bo štrajka, kvečjemu na medicinski fakulteti.

Znano je, da se ti štrajki pripravljajo po navodilih »Komunistične partije Jugoslavije«. Zato je tudi takšen odpor pri univerzitetnih oblastvih proti vsakemu poiskusu in pripravljanju na štrajk. Kakor vemo, je rektor slovenske univerze prepovedal, da bi na mitingu v ponedeljek debatirali in sklepali o štrajku. — »Akademska zveza« v Ljubljani.

Osebnosti

Belgrad, 10. aprila. m. Napredoval je v VI. skup. Ivan Brence, profesor učiteljskega v Petrinji. Upokojen je dr. Janko Tavzes, svetnik IV/2 v postnem ministrstvu.

Belgrad, 10. aprila. m. Minister Stanković je bil del časa v Banatu, kjer je obiskal poplavljeni kraj. Minister Spaho je na potovanju po severni Dalmaciji. Minister Cvetković je na Sušaku.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno, krajevne padavine.

Dunajska vremenska napoved. Vdor zapadnega vremena, padavine, padec temperature, vetrovno.

Zemunska vremenska napoved. Delno oblačno vreme z nekoliko povečano oblačnostjo v sredi države in v severnih krajih. V Podonavju slabotna košava in deloma oblačno vreme. Megle niso izključene za skrajnem zapadu. Temperatura se ne bo posebno izpremenila.

Pravilnik o neposrednih davkih

Belgrad, 10. aprila. AA. Finančni minister je izdal pravilnik o določilih o neposrednih davkih v finančnem zakonu za leto 1937-38. Tako je n. pr. glede določbe o pavšalnem obdavčenju malih obrtnikov popisan, kako se ba določilo, ali se ima ta ali oni obrtnik smatrati za malega, in v katero skupino razpredelnice čl. 59 zakona pride glede na število prebivalstva kraja, kjer obrtnik prebiva. Glede števila prebivalstva se ima upoštevati poslednje uradno ljudsko štetje. Ali je oseba, ki jo mali obrtnik zaposluje, pomočnik, se ima presoditi po določilih obrtnega zakona. Vajenci se ne bodo smatrali za pomočnike v nobenem primeru. Po tem pravilniku izgube zadruga iz čl. 76 zakona, ki ne izpolnjujejo pogojev iz točke 5, 6 ali 7, pravico do oprostitve davka za dve leti, medtem ko so doslej

BALEJNI MOJSTER URAVNI FROMAN

ki si je tekom svojega umetniškega udejstvovanja pridobil mednarodni sloves, bo otvoril v Ljubljani baletni tečaj, na katerem bo poučeval moderne in klasične ples, ritmiko in plastiko in solistični ples. Pričetek tečaja bo 15. t. m. Prijave sprejema vratar opere vsak dan od 10—13 in od 15—17. Pri vratarju se dobe vse potrebne informacije.

Posledice udobnosti ali kako so ujeli Pepčka Zmazka!

Holandski pesnik o Ljubljani

Razgovor z dr. Fel. Ruttenom, holandskim pesnikom in dramatikom

V Ljubljani se drugi mudi holandski pesnik in dramatik dr. F. Rutten in že par mesecev hodi neopažen po mestu ter obiskuje svoje prijatelje. Med njimi ima najbolj rad našega slikarja Božidarja Jakca, ker skoraj ne mine dan, ne da bi prišel v njegov atelje. Toda zelo težko je v pogovor ujeti tega katoliškega holandskega umetnika, ki se izmika vprašanjem, kakor so v navadi pri takšnih srečanjih. Le pri besedi, pa tudi najrahlejši, ki se odmakne stvarni predmetnosti, se ves zgane in zavzame.

»Ali mislite,« je rekel, »da je ta prostor pripravljen za razgovor in ugoden ta trenutek? Dragi gospod, rajši bi me prišli iskat in odpeljati na sprehod v gozd. Zelo hvaležen bi vam bil. Tam bi lahko preprosto in veselo govorili. Veselo na vsak način, ker jaz ljubim veselost in družabnost v prirodnem okvirju. Vidite torej, da nisem Holandec.«

»Vendar.«

»Seveda, tako sicer piše v mojem potnem in krstnem listu. Ta dva nikoli ne lažeta. Toda poleg črkopisne resničnosti je še neka druga. Vse, kar je holandskega na meni, je najbrž to, da mirim sijaj in vse tisto, kar diši po komediji in kar Francozi imenujejo pose. Tako mi je tudi tisto do dna osvojevano, kar so Angleži krstili z intervjuom. Ne bodite hudje!«

»Holandske skoraj ne poznamo.«

»Potem vam moram kaj povedati o Holandski. Kar razočarali se boste, če vam priznam, da se v Amsterdamu niti rodil nisem. V inozemstvu gotovo mislijo, da more takle holandski kosček zemlje kaj več obsegati kot Amsterdam in Rotterdam in še nekaj minov na veter. Kakor da bi mala dežela ne štela celih 11 provinc z 8 milijoni prebivalci (če se ne motim); in še to ima: 12 rudnikov, kjer dela v jamah približno 3000 Slovencev.«

»In vi, gospod doktor?«

»Holandec iz pokrajine, kjer ne gojijo nobenih tulp, kjer ne izdelujejo keramike, kjer ne pripravljajo sira in ne nosijo nobenih avb s čipkami, kakor v Frijiziji, niti zlatih zrcal, kakor v Zelandiji. Poglejte, kako sem čisto nezanimiv Holandec. V moji ožji domovini ne sedijo ljudje pri svojem čaju, v somračnem siju ob lučkah čajnih ogrevalnikov, izza čestnih ogledal, v katerih odsevajo perspektive cest s svojimi kanali. In vi najbrž mislite, da ne pripadajo kakor oni »preko«, onstran rek Maas in Rena, k pravim, skoraj kalvinskim Holandcem, ki so premagali Španijo. Zato te naše ljudi zasmehljivo imenujejo »evropske Kitajce«. To je moja ožja domovina, kjer je tudi onih 12 jam s slovenskimi rudarji. Če pridejo vaši ljudje domov in vam povedo, da niso tod opazili nobene Kitajske, jim kar verujte. Bili so namreč v pokrajini (katoliško ozemlje), ki se komaj loči od sosednjega Porenja ali belgijske Flandrije.«

»Kitajska v Evropi je takšna, kakor jo je popisal de Amicis: s svetlimi hišicami, ki imajo ostru slemena in so zelo ozke, kjer morajo ljudje svoje cikle zunaj puščati, kadar stopijo v hišo, da

že po teh ciklih lahko presodimo, koliko ljudi je v hiši. Res, kakor v pagodi je vse pisano, do mučnosti čisto, skrbno čuvano, divje individualno: ena družina in ena hiša celo v največjih mestih. Še posebno pride vse to do izraza v bolj tihih, zasajenih in nepoznatih krajih, ki so čudovito bogati na barvah in slikovitih s svojimi mnogimi drevesi in vodami. To je Holandska, ki me zmerom spominja stopničastih etaž, ki ji pripada toga čebulnica in ki ima samo to napako, da polagoma opušča svoje narodne noše, odkar so jo protestanti pred 200 leti popolnoma pripravili ob narodne plesne s cikli in ob narodne pesmi. Toda poleg starega in nedotaknjena Amsterdama iz zlate dobe, obstoji tudi moderni »novi Amsterdam«, pred katerim bi zastrmela celo Pariz in Berlin. Vendar sem vam govoril o oni drugi Holandski, o kateri je rekel Voltaire, da je našel pri nji samo vodo in žabe.«

»Toda o vas še nisimo ničesar izvedeli.«

»O, saj gotovo ne bo nikogar zanimalo in malo je komu mar, če sem star 70 ali pa le 50 let. Da blodim po Evropi, kakor bi listal po pisani knjigi podob in menjal kulise svojega življenja. Koga bi zanimalo knjige, ko jih vendar nihče ne bo čital. Ljubljano pa poznam že od prejšnjih obiskov ter sem jo spoznal v poletnem in zimskem času. Posebno binkošti so me zelo navdušile. Res, ljubezno mesto in zmerom ga bom nekoliko slišal, saj lastnega govora ne slišimo po cestah zaradi glasnega zvonjenja zvonov. Cerkveni stolpi skoraj niso večji kakor velike hiše in v senci moderne stvarnosti je Ljubljana še zmerom našla prostor tudi za staro, ljubo romantiko. Da ima Ljubljana s svojimi 80.000 prebivalci narodno opero, je nekaj, česar na kamenju bogata Holandska ni zmogla v nobenem svojem mestu. Rad imam to Ljubljano, ki je kakor pokrajina in diši po vinu in po rožah. Zdi se mi, da sem to omenil tudi v svoji knjigi.«

»V kateri knjigi?«

»Malo sem se zaletel, toda kljub temu vam bom zaupal. Pred petimi leti sem po svojem prvem potovanju na Balkan napisal knjigo o Jugoslaviji, ki se začneja z Ljubljano in se konča s Triglavom. To je prva knjiga o vaši domovini v holandskem jeziku. Zanimivo je, da je prav zdaj izšla v razkošni izdaji s 60 ilustracijami. Zadevo, ki je pred časom običajna, je bil znova spravljen v tir sedanji generalni konzul vaše države v Amsterdamu ter je napisal celo kratek uvod v mojo knjigo. Toda že preveč sem se zagovoril.«

Dr. Feliks Rutten je skromen in ljubezni in najbolj je vesel malega dečka, ki se je naslonil nanj in mi ga tudi takoj prevzel.

Od 13. do 20. junija

Misijski teden v Grobljah pri Domžalah

Velika misijonska razstava, predvajanje misijonskega filma, skioptična predavanja, misijonska zborovanja Baragova proslava.

Grad „Wasserleonburg“ na Čajni

Med gradovi, ki so bili 12. I. 1348 (drugi viri 1359) vsled potresa na južni strani Dobrača zasuti, je bil tudi grad »Burgwalden«. Stal je pod vasjo Borče (Förk); še dandanes se imenuje kraj, kjer je približno stal grad, »na gradu«. Blizu tega mesta stoji grad Wasserleonburg. Grad Wasserleonburg je bil dozdnevno sezidan šele po pokončanju gorskega gradu »Burgwalden«. »Wasserleonburg« se imenuje v Megiserjevem zgodovinskem delu o Koroški tudi »Wasserneuburg«, isto označbo je videti tudi na eni sliki v gradu.

Odkod ime »Wasserleonburg«? Grad ima dovolj izvrstne vode, česar morda grad »Burgwalden« ni imel. Mogoče tudi zaradi tega, ker je svoj čas zasul Dobrač Zilsko dolino in se je nabrala pod gradom ogromna množina vode, ki je po ustnem izročilu stala skozi 40 let. Označba »Wasserneuburg« pa prihaja morda od tega, ker je bil grad v začetku majhen in je dobil šele pozneje več prizidkov. Imena »leon«, »Wasserleonburg« pa ni možno razložiti.

Posestniki gradu »Wasserleonburg« so se zmeraj imenovali »Herren auf Burgwalden«. Ta naziv najdemo v več listinah. Posedovali so pa tudi grad »Scharfenstein«, ki je stal na mestu, kjer stoji danes bistrška farna cerkev sv. Martina. Zato so se imenovali poleg »Herren auf Burgwalden« tudi »Herren auf Scharfenstein«.

Julij baron Sembler, sin Andreja barona Sembler, pa je bil zadnji posestnik gradu »Wasserleonburg«, ki se je še nazival »Herr auf Burgwalden«. Od barona Sembler so podedovali vse grofje Attems. Julij baron Sembler je imel namreč za ženo grofico Katarino rojeno Attems. Ker sta umrla brez otrok, jima je sledila Julijeva sestra, poročena grofica Attems. Naslednik je postal njen sin Ferdinand grof Attems, ki je bil posestnik od l. 1811 do 29. 4. 1818.

Proti koncu 19. stoletja do leta 1913 je bil lastnik gradu von Holenia. Sledila mu je hči Marietta von Schneiditz roj. von Holenia, ki je umrla 9. sept. 1917. Gospod von Schneiditz je leta 1924 prodal grad grofu von Münster. Leta 1936 je vzel v najem grad grof Siersdorf iz Nemčije.

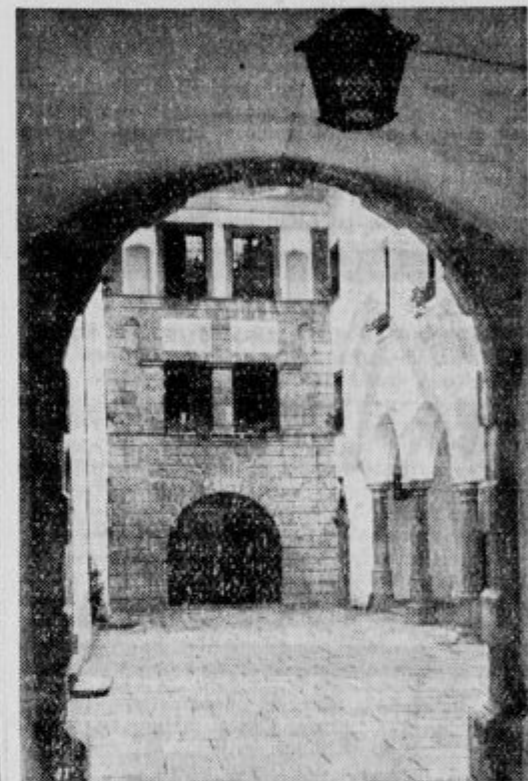
Po poročilih raznih listov pa bo od 1. julija 1937 najel grad za 4 mesece vojvoda Windsorski.

23. februarja se je mudil na gradu vojvoda Windsorski in si ga je dobro ogledal še kleti ni

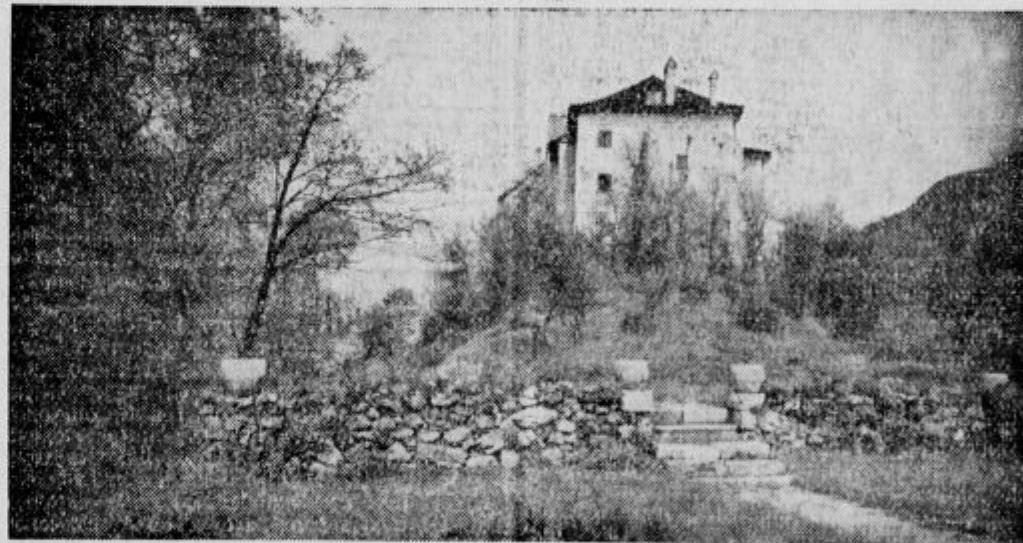
izpustil. V gradu so stene hodnikov polne lovskih trofej, ki jih je grof Münster uplenil v angleškem Sudanu.

Vojvoda Windsorski jih bo nadomestil s stariimi slikami — umetninami. Pomenkoval se je tudi z vrtnarjem, kateremu je obljubil, da mu bo vsak dan pomagal dve uri na vrtu. Botanika mu ugaja. Vsak drugi dan pa bo šel igrati golf ob Vrbsko jezero.

Ziveti hoče tukaj v miru in menda ne bo imel dvornitva pri sebi.

Glavni vhod — pogled od zapada

Grad Wasserleonburg — pogled od vzhoda.

Občni zbor Županske zveze

V petek 16. aprila ob 10 dopoldan bo v frančiškanski dvorani v Ljubljani izredni občni zbor Županske zveze za Slovenijo. Na dnevnem redu je: Poročilo načelnika, tajnika, blagajnika, sprememba pravil v smislu sklepa izrednega občnega zbora, razprava o resolucijah in predlogih, ki so načelne važnosti za nadaljno delo društva in razni predlogi in navseti.

Vsi župani, odborniki in člani društva se vabijo, da se izrednega zbora v polnem številu udeležijo.

Dr. Lojze Simoniti - novi primarij bolnišnice v Slovenjgradcu

Slovenjgradec, dne 7. aprila 1937.

G. ban je imenoval g. dr. Simoniti za primarija v slovenjgraški bolnišnici. Dosedanji primarij dr. Radschl odide po lastni prošnji v Maribor za primarija internega oddelka javne bolnišnice.

Vsi, ki poznajo dr. Lojzeta Simoniti, vedo, da bi bilo težko izbrati boljšega in sposobnejšega za tako odgovorno mesto. Zelo spreten, ve-

sten in skrben zdravnik, specialist za pljučne bolezni, pa tudi odločen in značilen mož, bo na novem mestu gotovo mnogo storil za pospeševanje narodnega zdravja.

Blagoslovi nam nebo pomlad!

Ljubljana, 10. aprila.

Prav tedaj, ko smo pričakovali vstajenje narave, to je na veliko noč, nas je presenetil debel in vlažen sneg in bali smo se, da bo ta sneg obležal, zaviral setev in zamoril prve cvetlične popke na sadnem drevju. Ljudje pa smo se še tudi povodnji, zakaj, naj bi takoj nastopilo južno vreme, ali pa naj bi en sam dan sijalo nad pokrajino okoli Ljubljane toplo sonce, takoj bi sledile povodnji.

Naše bojazni se, hvala Bogu, niso izpolnile. Sneg se je tajal prav počasi in sproti. Pred tednom dni smo ugotovili, da sta Sava in Ljubljana, z njima vred pa tudi vsi njuni pritoki, res močno narasli in da je Ljubljana po svoji hudobni navadi že pričela prestopati bregove. Voda se je razlila po nižje ležečih krajih na Barju, toda Barjani so te nadloge vsako pomlad in jesen kar navajeni ter se jim ne zdi to nič nenavadnega. Bolj so bili v skrbih lastniki sadovnjakov in vrtnarji, ker so se bali, da jim bo topli in vlažni spomladanski sneg uničil nežne vejice na drevju. Tudi to se ni zgodilo in sadjarji so kar hvaležni naravi, da ni ponovila one naravne žalostre, ki se je zgodila lansko jesen s prezgodnjim snegom. Ko je letošnji pomlad pomladanski sneg zapadel, drevje še ni imelo zelene obleke in listje ni držalo na sebi težkega snega.

Res je, da so pred veliko nočjo že bujno evelteli telohi, zvončki in podobno cvetje, toda sneg je bil s cvetjem usmiljen in sedaj, ko je skopnel in se je voda odtekla v reke, je zopet vzkliklo v svoji lepi svežini pomladansko cvetje.

Lepo je gledati gospodinj in dekleta, ki kupujejo na trgu za par drobnih rajnkov (to je novcev po 25 par, tako so namreč ženske vzdele staro ime za denar kronicam), polno naročje trobentice in vijolice, si jih samozvestno pripenjajo na prsa ter se postavljajo z njimi.

Tržni nadzornik je strog gospod. Ne trpi, da bi kdo prodajal, ne da bi plačal tržnine, toda otroci iz okolice se znajo že nekako izmazati ter prodajo dobri gospe svoje cvetke ter nato izginejo, še preden jih ujame tržni paznik. Sicer pa je pomlad tu in gospod tržni nadzornik in gospodje pazniki najbrž malo zaniže, ko vidijo kakšnega bednega dečka iz okolice, ko ponuja svoje trobentice kar na živilskem trgu naprodaj.

Veliko je vpraševanje sedaj po lopatah in motikah. Vsek bi rad čimprej obdelal svoj vrt, svojo njivo v okolici. Trgovci železnine pa trdijo, da se svet oborožuje in nočejo nič popustiti pri cenah poljskemu orodju in plugom. Železnina je postala draga, zakaj svet potrebuje železo za topove in

granate. Saj veste, kaj je tam v Španiji!

Španija je daleč, toda naš ljubljanski Tivoli je že sedaj ves poln temno modrih in belih mačeh. Zasajeni so že tulipani in zgodnje lilije. Urad mestne vrtnarje je zaklenjen, ker so gospod glavni vrtnar in vsi drugi vrtnarji nekeje v parkih, kjer nadzorujejo sajenje, ali zasajajo sami nove rožice in drevesa. Hoteli smo jih vprašati za strokovno mnenje, kaj pomenjajo popki na do sedaj suhih kostanjevih drevesih, pa jih nismo dobili. Najbrž pomeni to, da bodo kostanji kmalu zacveteli in pogladi listje. Tudi druge sadike kažejo neko sumljivo brstje in bi bilo dobro, če bi natančno vedeli mi, ki smo že navajeni dolge zime, kaj to pomeni. Hruške in jablane so seveda konservativci in cveto le tedaj, ko so že dodobra prepričani, da je pomlad res tu. Pogumne marelice in breskve pa so kar nekam mladostne ter so že pogladi popke in ponekod tudi cvetje. Samo da ne pride nad njihovo pomladno revolucionarnost trpka reakcija — v obliki slane. Tudi trdka Sever in pa častiljive matrone na trgu se pohvalijo, da sedaj cvete njihova kupčija. Čeprav kupčija cvete, pa ne prodajajo semen.

Kriza sicer še ni končana, toda nikoli na svetu ni bilo take krize, da ne bi trava rasla in da ne bi pomladi narava cvetela, ter da ne bi ljudje sejali in sadili. Kaj bomo od naše setve in sajenja želi in uživali v poznem poletju in jeseni, bomo pa še videli. Na to pomlad naj nebo rosi svoj blagoslov!

Iz ljubljanske tobačne tovarne

Te vrstice naj služijo samo v pojasnilo, da pride hčerka resnice do veljave. Podružnica Zveze združenih delavcev v tobačni tovarni je poslala pred kratkim deputacijo v Belgrad, da posreduje v nekaterih perečih vprašanjih direktno pri odločujočih činiteljih. Ko se je deputacija vrnila, je bil sklican shod. Shod je bil dobro obiskan od tobačnih delavcev. Na tem shodu je predsednik podružnice, in obenem kot delegat, popolnoma objektivno poročal o potih in rezultatu ter utih, ki jih je dobila deputacija v Belgradu. Med drugim je poročal v zadevi upokojevcem, ki so bili predčasno upokojeni, za katere je izjavil tudi upravniki monopolu, da so bili upokojeni v smislu zakona in na lastno prošnjo oziroma predlog. To pa so porabili nasprotniki — marksisti — in so poročili popolnoma skrivili, češ da je poročal, da je bila upokojevit zahteva marksistov. Res je, da tako ni poročal. Kako pa je bilo z upokojitvijo v resnici, se pa ne ve.

Blago za

damске
plašče

Največja in najlepša
izbera in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Ljubljana - Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 11. aprila: (druga povelikonočna nedelja). Leon Veliki, papež, cerkveni učenik. — Maj ob 6.10. — Herschel napoveduje sneg ali dež. Ponedeljek, 12. aprila: Julij I., papež; Angelus, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Orehovcu pri Kostanjevici je v starosti 77 let mirno v Gospodu zaspal gospod Anton Koretič, oče uršulinskega spirituala g. Fr. Koretiča. Pogreb bo danes popoldne iz Orehovca na župno pokopališče v Kostanjevici na Krki. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† Na Glineah je umrla ga. Selan Frančiška, vzorna žena in soproga podpredsednika Prosvetnega društva na Viču. Pred nekaj dnevi je odšla v bolnišnico na zdravljenje, v petek pa jo je zadela srčna kap. Pokojnica se je vsa leta živahno udeleževala pri društvenem delu, kakor tudi pri cerkvenih organizacijah in je vedno rada pomagala in prispevala, kjer je bilo potrebno. Vse naše organizacije jo bodo težko pogrešale. K zadnjemu počitku jo sprejmemo danes popoldne ob pol 4 izpred njenega doma na c. IX. Naj ji sveti večna luč! Svojcem naše iskreno sožalje!

† Šapjane pri Reki. Dne 9. aprila 1937 je tukaj umrl g. Ivan Pušnik, železniški uradnik v p. Rodom je bil iz Črešnjave pri Slov. Bistrici. N. v m. p.!

Osebnosti

= Odvetniški izpit sta pred apelacijskim sodiščem v Ljubljani opravila gđ. Zdenka Brejčeva iz Ljubljane in g. dr. Alfonz Terseglav. Iskreno čestitamo!

= Izpit za zdravnika specialista interne medicine je opravil dr. Franc Brandstetter, sekundarij splošne drž. bolnišnice v Ljubljani. Iskreno čestitamo!

= Poročil se je včeraj v cerkvi sv. Petra v Ljubljani g. Josip Hanuš z Bizelskega z gđ. Frančiško Kušar iz Ljubljane. Bilo srečno!

Pomladna
moda
za damo
in gospoda

Manufaktura **SOUVAN**

— Belgrajski Slovenci pozdravljajo novega nadškofa prevz. g. dr. Ujčiča. Belgrajski katoli. Slovenci se bodo poklonili svojemu novemu nadpastirju g. nadškofu dr. Ujčiču na slavnosti akademiji, ki jo priredi »Prosvetno društvo« v četrtek, 15. aprila ob pol devetih zvečer v veliki dvorani Ruskega doma, Kraljice Natalije ul. 33. Spored vsebuje pozdravni govor, recitacijo, pevske in glasbene točke, ki jih bosta izvajala društveni pevski zbor in orkester vojaške godbe, ter kratek dramatičen prizor. Slovesnost se zaključi s papežev in državno himno. Vsi prijazno vabljeni!

— Naročnina na ilustrirano prilogo »Teden v slikah« znaša za redne naročnike »Slovenca« 2 dinarja na mesec. Za znesek se plačuje obremen z redno mesečno ali trimesečno naročnino. Ker so nekateri naročniki še v zaostanku z doplačili za ilustrirano prilogo, jih tem potom opozarjamo, da bomo po 15. aprilu pošiljali »Teden v slikah« izključno samo onim p. n. naročnikom, ki bodo redni naročniki tudi redno dodajali mesečno po 2 din.

— Vsa Poljska se pripravlja za slovesno praznovanje kongresa, ki bo posvečen Kristusu Kralju. Kongres bo v Poznani, glavne prireditve bodo 27. in 28. junija, katerih se bodo udeležili vsi evropski katoliški narodi. Umestno je, da prisostvujejo tudi zastopniki našega naroda v čim večjem številu temu kongresu. V ta namen odpuštujejo izletniki iz Ljubljane 24. junija ob 12 ter pridejo naslednji dan zjutraj v Krakow. Tu si ogledajo zgodovinske zanimivosti starodavnega mesta kot grad Vavel, kraljeve grobove, po kosilu pa napravijo izlet v največji solnati rudnik Veličko. 26. junija zjutraj obiščejo najbolj znamenito božjo pot Censtohovo, kjer kraljuje Zaščitnica poljskega naroda. Po opravljenih romarskih pobožnostih in po ogledu cerkve in samostana, se odpeljejo v Poznani, kamor pridejo zvečer. 27. 28. in 29. junija prisostvujejo slovesnostim zborovanjem in cerkvenim slovesnostim. 30. junija obiščejo Varšavo, glavno mesto poljske države. Tu si ogledajo zanimivo cerkev Naše ljube Gospe, in palačo Lazienki in Wilamow. Zvečer odpuštujejo nazaj preko Dunaja v Jugoslavijo. Vsi stroški t. j. vožnja III. razred brzovalca od Maribor do Maribora, hrana in stanovanje, takse, vstopnice znašajo skupno 2500 Din. Priglasiti se je treba pri Prosvetni zvezi do 1. maja, ki je treba vplačati prvi obrok 500 Din, ostala vsota se plača 1. junija.

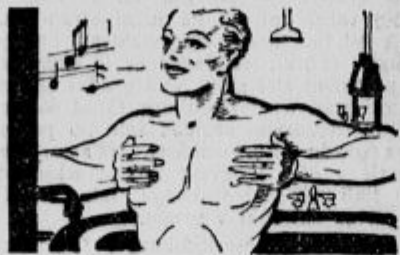
Hubertus milo,
res domače,
slovensko milo!

— Dekliški krožki, ki so prejeli okrožno in prijavljeno, da se včlanijo v Dekliško prosvetno okrožje Ljubljana, se vabijo, da nemudoma pošljejo okrožnemu tajništvu Ljubljana, Prisojna ul. 7, izpolnjeno in podpisano prijavnico, na podlagi katere bodo sprejeti v ljubljansko okrožje. To prijavo potrebujemo nujno zaradi prosvetnih tekem, katere bo okrožni odbor izvedel le pri včlanjenih krožkih.

— Razpis ustanov. Podpisana uprava razpisuje za študijsko leto 1937/38 dve ustanovi dr. Pavla Turnerja, vsako v enini 38.000 Din, namenjeni za enega jurista in enega filozofa slovenske narodnosti, ki sta položila državne (diplomske) izpite ter si pridobila doktorat na ljubljanski univerzi. Ustanova ima namen, da se omogoči najvednejšim proslcem enoletno bivanje v inozemskih kulturnih in znanstvenih žariščih (Pariz, London, Oxford, Cambridge itd.) v svrhu, da nadaljujejo strokovno

študijo in da si obenem pridobijo ono splošno in družabno izobrazbo, ki je znak omikanega in kulturnega človeka. Pravilno kolokvano prošnjo s potrebnimi dokazili o izpiti, doktoratu ter o jezikovnem znanju je vložiti na rektoratu najkasneje do 31. maja 1937. Podrobnejše določbe ustanovne listine so razvidne iz razpisa na deskah rektorata ter filozofske in juridične fakultete. — Univerzitetna uprava v Ljubljani.

— Zamenjava starih bankovcev, in sicer 1000-dinarske bankovce s podobno sv. Jurija, izdane dne 30. novembra 1920, na katerih je pozneje natiskana rozeta plave barve, kakor tudi taka, katerim ni bila natiskana rozeta, 10-dinarske bankovce, temno plave barve, na katerih vrti mož kolo, izdane dne 1. novembra 1920; 10-dinarske bankovce, rumenorede barve, izdane 26. maja 1926 in 1. dec. 1929 — zamenjavajo vse davčne uprave v Jugoslaviji za polno vrednost. Tudi, če jih malo manjka. Opozarjamo vse, ki imajo še takšne bankovce, da jih zamenjajo vsak pri svoji davčni upravi (davkarji), da ne bo prepozno.

Dobro telesno razpoloženje

je dostikrat samo od tega odvisno, kako ravname z Vašimi notranjimi organi. Ako jih vedno le obremenjujete z novo hrano in ne skrbite obenem za redno čiščenje, nastane kmalu nered, ki mu sledijo razne motnje. Takim zanemarjenim motnjam v prebavi pa sledijo dostikrat težka notranja obolenja.

Preizkušeno ubranilno sredstvo proti tem je

ROGAŠKA SLATINA!

Pri rednem vživanju Vam ona na prijeten način čisti prebavni aparat in poveča njegovo odpornost. Povrne Vam se zopet splošno dobro razpoloženje!

Preizkusite tudi Vi

Rogaska Slatina

— Poziv likovnim umetnikom. Spomladanska umetnostna razstava Društva slovenskih likovnih umetnikov, ki bo prirejena v vseh prostorih Jakopičevega paviljona, se odpravi 25. aprila. Dela je treba poslati najkasneje do 15. t. m. v Jakopičev paviljon.

— Na Koroško, kjer je tekla zibelka slovenstva napravijo naši kulturni delavci binkoštni izlet. Odhod iz Ljubljane na binkoštno nedeljo ob 6, preko Ljubela v Rož, kjer obiščejo rojstne kraje Einspielerja, in Janežiča. Ustavijo se dalje na otoku ob Vrbskem jezeru, kjer so nastali brižinski spomeniki. Ogledajo si razvaline Krnskega gradu, obiščejo Gospo sveto, prepočijo v Celovcu. Na binkoštni ponedeljek se peljejo ob Vrbskem jezeru na Osojsko jezero ter obiščejo grob Prešernove matere v St. Rupertu. Po kosilu, ki bo v Beljaku, se podajo v Ziljsko dolino na rojstni kraj Matije Majerja. Istočasno prisostvujejo zeganju in števnanju, v Zahomcu, nakar se vračajo preko Podkorenskega sedla domov. Vožnja, hrana, stanovanje za oba dneva znaša 300 Din za osebo.

— Slike našega narodnega voditelja ministra dr. Antona Korošca so izšle v povečani izdaji. Vsa društva pa tudi privatniki dobe te slike po nizki ceni 4 Din 3 v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7.

Obiščite v Mariboru prvorazredni restavrant VELIKE KAVARNE.

— Pregledovanje in popravilne strojevodov. Neka trdka, brez stalnega bivališča, se ponuja po mestih in deželi za popravilne in pregledovanje strojevodov — posebno pri župnih uradih. Pokazalo pa se je, da je delo te trdke nesolodno in ni bilo izvršeno v zadovoljstvo naročnikov. Imamo za to stroko domače trdke, ki so znane po svoji solidnosti in priporočamo interesentom, da se obrnejo na te, kadar je treba pregledati ali popraviti kak strojevod.

— Na Sveto goro, v Gorico—Trst, z avtom 6. do 9. maja. Kdor gre, naj se do 22. t. m. prihlasi upravi »Po božjem svetcu«, Ljubljana, Wolfova ulica št. 1.

— Okrevanje živčnega sistema, ki se nahaja v Podsedu pri Zagrebu, sprejema v zdravljenje ali v okrevanje vse slučaje živčnih in duševnih motenj, alkoholnih in morfijskih razvad in podobno. Na razpolago je specialistično zdravljenje po najnovejših izsledkih in izkustvih medicinske vede. Ker je število pacientov majhno, je omogočeno povsem individualno postopanje in upoštevanje osebnih svojstev. — Lepa stavba ima krasno lego ob vodi in sredi smrekovega drevja, je higiensko urejena in moderno opremljena z vsem potrebnim udobjem. — Pojasnila daje vodeči zdravnik dr. Oto Horetzky, Podsused kraj Zagreba. Telefon: Podsused Interurb. 3.

— Izlet v divne smuške terene. V dneh 17. do 18. aprila prireja »Putnik« avtokar-izlet v Obdachi na Štajerskem v svrhu obiska Zbirateljke (2400 m). Cena vključno vizum le 130 din. Prijave najkasneje do 13. aprila popoldne pri »Putniku«, kjer se dobijo ostale informacije.

— Fr. Jakličeve »Ljudske povesti«, zbirka najboljših del priljubljenega pripovednika, so danes ena najlepših knjig, odkar je »Nova založba« izredno znižala ceno mnogim svojim knjigam. Prav tako je znižala ceno v zvezi s hbojem, dijaški povesti Jož. Debevec, ki je vredna, da jo spozna tudi mlajši rod. Obe knjigi posebno toplo priporočamo zlasti ljudskim knjižničarjem. Nova Založba v Ljubljani, Kongresni trg.

— Ogled zagrebškega velesejma je najudobnejši ob priliki izleta z novim »luksus-ekspresom« v nedeljo 18. aprila. Cena 120 din. — Prijave pri »Putniku«.

— Sestanek naših zgodovinarjev v Ljubljani. Včeraj so se ob priliki glavnega sestanka Jugoslovanskega zgodovinskega društva, ki se vsaka tri leta vrši izmenoma ob sedežih treh sekcij, v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani, sestali jugoslovanski zgodovinarji v Ljubljani. Historiki iz Belgrada, med njimi univ. prof. St. Stančević, Vi. Corović, V. Novak in D. Popović ter iz Zagreba, odkoder sta prišla univ. prof. F. Šikić in G. Novak, so v družbi svojih ljubljanskih tovarišev obravnavali splošna in podrobna vprašanja svoje stroke. Posebna pozornost je bila posvečena organizaciji historičnega znanstvenega dela v Jugoslaviji, posebno v okviru Jugoslovanskega zgodovinskega društva in Jugoslovan-

Plašč, kostum, površnik

Vas elegantno obleče, ako si ga za pomlad izberete iz velike, priznane prvovrstne zaloge

trdke **Lukič, Stritarjeva ulica**

akega historičnega časopisa, tega osrednjega glasila historične stroke v Jugoslaviji, ki prehaja že v tretje leto svojega izhajanja in šteje med svojimi sodelavci tudi vse slovenske zgodovinarje. Posebne omembe so vredni predlogi, ki jih je zborovanje stavilo glede zakonov o naših arhivih in muzejih, o končni dodelitvi naših arhivov iz zadrskih, dunajskih in budimpeštanskih arhivov in o ustanovitvi historičnega inštituta kraljevine Jugoslavije v Rimu. Zeleti je, da bi se ti predlogi v korist naše historične vede čimprej uresničili. Za nova člana ljubljanske sekcije sta bila ob priliki sestanka izvoljena arhivar Fr. Baš v Mariboru in prof. dr. Fr. Zwittler v Ljubljani.

— Postaja v Mednem je poslala te dni v služni pokoj svoje petrolejske lešterbe in dobila prav čedno električno razsvetljavo. Prava sreča je bila, da ob nedeljskih večerih, ko ima ta prijazna postaja izredno velik promet, ni prišel kdo pod kolesa. Upamo tudi, da se odšel večerni tržiški vlak ne bo več tako daleč zaletel, ko si mogel že dirkati za njim, da si ga še ujel. Strojvodja bo zdaj postajal že lahko malo prej opazil. Železniški direktorji smo za to pridobitev iz erca hvaležni in želimo samo še, da bi se z novimi vozniimi redom ustavljali v Mednem tudi izletniški vlaki, vsaj zjutraj, če ne tudi na povratku. Ljubljanski izletniki bi prišli tako še v hladu na Šmarno goro in Polhograjske hribe. V okolici Medna pa so nastala tudi že cela nova naselja, katerih prebivalci morajo daleč v št. Vid, ali pa v Medvedo, ako se hočejo posluževati izletniških vlakov. Potreba je torej utemeljena in če je bila ta prošnja lani zaman, upamo, da bo vsaj letos uslišana.

— V Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine od 10. t. m. je objavljen »Proračun izdatkov in dohodkov dravske banovine za leto 1937-38.«

— Bone Deus. Za bariton solo in mešani zbor z orglami zložil Anton Grum. Samozaložba. Cena izvodu Din 6. — Grumove skladbe so vse pevne, lepe in efektivne. Pričujoči motet se bo še posebno uveljavil kot vložek po recitiranem ofertoriju ob Gospodovih praznikih. Skladba je peštra, slikovita, vendar priprosta, kot pobožni vzdih. V drugem delu nastopi še alt solo. Cela skladba se konča z mešanim zborom in obligatnimi orglami, katerih spremljevanje v celi kompoziciji, ne nudi nobenih težkoč. Latinskemu besedilu je podpisal se »slovenski« Sladki Jezus. Skladbo toplo priporočamo, kakor tudi ostale Grumove zbirke, tako n. pr. »Šest raznih cerkvenih pesmi za mešani zbor«, veličasten »Tebe Boga hvalimo«, in globoko občuten rekvijem itd. Vsa omenjena dela se dobijo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cenik na razpolago.

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda pomešana z nekoliko vroče vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 26. V. 33.

— Putnikov izlet v Graz 20 aprila, 100 din. Z »Putnikom« avtokarom v Ribnico na Pohorju od 17. do 18. aprila, 45 din.

Vremenska napoved: Evropa: Depresija s središčem nad Islandom je zajela zahodno Evropo in ima za posledico pretežno oblačno vreme z dežjem tu in tam. Visok pritisk s pretežno vedrim vremenom vlada nad vzhodno in jugovzhodno Evropo. — Jugoslavija: Pretežno vedro po vsej kraljevini. Nekoliko oblačno v Primorju. Močna košava v Podonavju. Temperatura brez znatne spremembe. Najnižja je zabeležena v Plevljah —2, najvišja pa v Mostarju +2. Napoved za danes: Toplo vreme, na zahodu oblačno, vedro na vzhodu. Nekoliko dežja na severozahodni strani. V Podonavju bo košava nekoliko popustila.

— Binkoštni izleti »Putnika«: Rim 2400 din. Benetke 900 din. Bivanje na Jadranu od 8. do 18. maja: Crikvenica 1200 din, Rab 1250 din.

— Predprodaja vstopnic za salzburski festival. V prodajo so dane vstopnice za velike festivalske svečanosti in prireditve, ki bodo letos meseca junija v Salzburgu. Z ozirom na veliko zanimanje, ki vlada za festival, se opozarja vse posetnike, da si vnaprej preskrbijo vstopnice. Karte za vse prireditve, ki so v okviru festivalske prireditve, so v predprodaji v vseh uradih »Putnika« in avstrijskem turističnem uradu v Zagrebu, Praška ul. 9, kjer se dobijo tudi vsa pojasnila.

— Zvon na Trsatu zvonil in morje adrijsko buči! Pridite Slovenci v binkoštni k. Mariji na Trsat in obiščite prekrasni otok Rab! Za to najlepše majniško romanje dobi vsakdo brezplačno pojasnila pri upravi »Po božjem svetcu«, Ljubljana, Wolfova ulica 1.

— Lombardna posojila pri Poštni hranilnici. Poštna hranilnica daje lombardna posojila na podlagi zastavljenih državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane agrarne banke. Manjše količine se lahko zastavijo tudi s posredovanjem najbližje pošte. Obrestna mera je 6% letno.

— Posetite manufakturno trgovino »Kmečki magazin«, Ljubljana, Krekov trg 10, ki vas postreže najbolje.

— Tekstilni tehniki, absolventi državne tekstilne šole v Kranju, imajo svoj občni zbor dne 18. aprila ob 11 popoldne v Kranju, hotel »Jelen«. Stanovska zavest zahteva od vseh tovarišev in tovarišic — zanesljive udeležbe. — Odbor.

— Preprodan tisk. Službene novine št. 80 objavljajo, da je državno pravdnistično v Zagrebu prepovedalo prodajati oziroma razširjati letak z naslovom »Govor inž. Košutič«, dalje letak »Kaj hočemo« s podpisom »Slovenska zemlja« in tiskani v tiskarni »Grafika« (S. Kovarčič) v Zagrebu, letak »Braća Hrvati«, ki je bil tiskan v tiskarni Ivan Raš v Zagrebu, št. 12, in 13. tednika »Istria«, ki izhaja v Zagrebu in št. 1 polmesecnika »Rakovica«, ki se tiska v tiskarni »Narodna prosvjeta« v Zagrebu.

— Predavanje angleškega politika o kronanju kralja Velike Britanije. Te dni se bo pripejal v Sarajevo Anglež William Theeling, ki ga pošilja v Jugoslavijo British Council iz Londona. Dne 14. t. m. bo imel predavanje o kronanju angleškega kralja v prostorih angleškega konzulata v Sarajevu. Predavanja o isti temi bo imel tudi v Zagrebu, Belgradu, Osijeku, Splitu, Novem Sadu, Dubrovniku in v Ljubljani. Vsa ta predavanja bo opravil do konca aprila, nakar se bo vrnil v London, da se udeleži slovesnosti kronanja, pri katerih ima sam važno službo. Theeling

je znan politik konservativne stranke in je v posebnem poslanstvu potoval skozi vse angleške domolone in kolonije, posebno se peča s problemom brezposelnosti. On je tudi zunanji sodelavec angleškega dnevnika »Times«.

— Dubrovnik je poln tujcev. 8. aprila je prišlo v Dubrovnik skupina švicarjev, poleg teh je prišlo še 211 drugih tujcev, tako da je Dubrovnik prenapolnjen s tujci, česar v prejšnjih letih v tem času ni bilo.

— Filatelistična razstava bo v Novem Sadu od 17. do 19. aprila. Na razstavi bodo sodelovali filatelisti predvsem iz donavske banovine, pa tudi iz drugih krajev.

— Srednješolci! Pomoč v vseh predmetih se vam nudi v privatnem učnem tečaju na Zrinjskega cesti št. 8.

— Da boste stalno zdravi je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Obrtno sodišče

Nočni čuvaj. Tožnik je bil zaposlen pri gradbenem podjetju kot zidarjski delavec. Imel je 3 Din mezde na uro pri 10 urnem delu na dan. Pozneje ga je gradbenik postavil za pomožnega čuvaja in je to službo opravljal vsak dan tudi ob nedeljah in praznikih redno od 18. do 20. ure, včasih tudi do polnoči; gradbenik je tožniku obljubil tako nagrado, da bo zadovoljen. Tožnik je opravil 1528 ur, za katere ni dobil nikake plače; štetih jih je kot nadure; ker je imel 3 Din za navadno uro, znaša s 50% poviškom plača za eno naduro 4.50 Din, skupaj 6776 Din, kateri znesek je tožnik uitoževal. Tožnik je zahteval, da tožnika sploh ni nastavljal za nočnega čuvaja. Sodišče je prišlo na podlagi oblaščenec sprejel tožnika za čuvaja in da je tožnik strazil 1528 ur. Ni pa smatralo to delo za nadurno, ker je bilo neodvisno od onega, ki ga je tožnik opravljal podnevi kot zidar, razen tega pa še iz sledečega razloga. Ministertvo za socialno politiko z dne 19. maja 1931 je na osnovi § 3 zak. o zaščiti delavcev odločilo, da se vratarji, čuvaji, kočijaži, poslužitelji in kuharji, ki so najeti za vršenje pomožnih poslov pri obrtnih, industrijskih, trgovskih, prometnih in pri sličnih podjetjih, ne smatrajo za pomožne osebe po zakonu o zaščiti delavcev v pogledu odredbe o delovnem času, ker te osebe niso v neposredni zvezi z organiziranim delom podjetja, kakor to predvideva § 2 istega zak. Torej tožnik ne more zahtevati od toženca, da mu plača te ure kot nadure. Z ozirom na to, da je glavni čuvaj, ki je čuval celo noč, imel na uro 2.50 Din, je sodišče po prostem prevdaru smatralo 1.50 Din kot primerno plačo za uro in prisodilo tožniku 2292 Din, dočim je presežek 4484 Din zavrnilo.

Proti tej tožbi sta se obe stranki pritožili. Pritožbeno sodišče je vse dokaze ponovilo in prišlo do zaključka, da tožnik sploh ni bil sprejet za nočnega čuvaja in je tožbeni zahtevek popolnoma zavrnilo. Tožnika pa obsojilo, da mora plačati tožencu 666 Din stroškov prizivnega postopanja. Ugotovilo se je, da je imel toženec pooblaščenec pravico sprejemati zidarске delavce, ne pa tudi čuvaje. Sploh se pa ni dokazalo, da bi bil kdo tožnika sprejel za čuvaja. Glavni čuvaj se je pri toženčevem pooblaščenju pritožil, da ima mnogo posla s čuvanjem, ker ljudje kradajo ali kako drugače škodo delajo, in da bi bilo dobro, da se še en čuvaj nastavi. Pooblaščenec pa je v navzočnosti tožnika odvrnil glavni čuvaj, da lahko ta (tožnik) malo pomaga, da pa drugega čuvaja ne bo nastavil. S tem je bilo tožniku dovolj jasno povedano, da ostane še naprej en sam čuvaj. Po še druga okolnosti je važna. Tožnik pravi, da je celo leto strazil vsak dan, pa ni nikdar vprašal za plačilo, kar bi bil gotovo storil, če bi si bil v sveti, da je najet kot čuvaj. Značilno je tudi to, da je tožnik izstopil iz službe dne 28. februarja 1936, tožbo je pa vložil šele 3. oktobra 1936.

Kamnik

Cerkveni koncert v frančiškanski cerkvi. Ker mora g. Tone Petrovič sodelovati v nedeljo pri večerni predstavi opere »Aida«, smo primorani cerkveni koncert preložiti na 5. uro popoldne, kar naj cenj. občinstvo blagohotno vzame na znanje. — Predstojništvo frančiškanskega samostana.

Prvovrstno primorsko črtno in opolo po 8 dinarjev točijo pri Šafarju.

Ptuj

Tovarna čevljev »Petovica«, edino večje industrijsko podjetje v Ptuju sploh, je zaradi stalnega padanja kupne moči naših konzumentov, zlasti javnih nameštencev, zaradi vse večje ekspanzivnosti sličnih podjetij z večjo kapitalno močjo in končno zaradi vedno večjih davkov žal bilo prisiljeno obrat opustiti, ker ga pod sedanjimi pogoji ni več mogoče držati niti na minimalni rentabilni bazi, kar je vsekakor pogoj za vzdrževanje takih obratov sploh. Kolikor smo zvedeli, je podjetje sicer v razgovorih z raznimi interesi zaradi prodaje tovarne ali soudeležbe pri podjetju, vendar izgledi za uspešen rezultat teh razgovorov niso veliki. Vodstvo podjetja je zato bilo primorano svojemu delavstvu odpovedati službeno razmerje že s 15. t. m., uradništvo pa s 30. junijem t. l. S to odpovedjo je na mah zgubilo svoj detudi skromen zaslužek približno 300 delavcev in delavk. Že v interesu teh je zeleti, da se posreči vodstvu tovarne »Petovica« razgovore zaradi možnosti nadaljevanja obrata uspešno končati.

Poroke. V zadnjem času so v tukajšnji minorit-ski cerkvi stopili pred oltar sledeči pari: Kliffmann Friedrich, stavbenik iz Maribora in Hintze Fridrika, zasebnika iz Orešja pri Ptuj; Kramarčič Otmar, zasebnik iz Preloga in Deutschbauer Marija, zasebnika iz Ptuja; Kondrič Rudolf, posestnik iz Dornave in Korpar Jera, posestnika hči iz Dornave; Potrč Janez, mlinar iz Grajene in Vilčnik Tezija, posestnika iz Grajene.

Artiče

Marijan vrtec in Prosvetno društvo Artiče vltudno opozarjajo na današnji materinsko proslavo, ki bo ob 3 popoldne v narodni šoli z bogatim in peštrm sporedom, kakor deklamacije, petje, rajanje in simbolične vaje članice dekliskoga krožka v svinjskih narodnih nošah, katere je oskrbela gđ. Pogrja. Govor bo imel gosp. profesor Bogovič iz Maribora. Vsi iskreno vabljeni!

Inventarizacija v ljubljanskih mestnih uradih in podjetjih

Zanikrno gospodarstvo bivše mesne uprave se sedaj popravlja

Kakor v nešteti drugih ozirih, tako je nova mestna uprava ljubljanska ob prevzemu vodstva na magistratu našla nered tudi v vprašanju inventarja blaga in oprave v mestnih uradih, zavodih in podjetjih. Že desetletja se ni vodil noben inventar, niti v podjetjih, kjer bi bilo to že iz gospodarskih ozirov nujno potrebno.

Vsi državni, pa tudi zasebni uradi vodijo seznam oprave in predmetov, ki se nahajajo v njihovih pisarnah in vodja vsake pisarne osebno odgovarja za inventar v pisarni; inventar je razviden iz posebnih seznamov, ki vise na steni v pisarnah. Celo vsak boljši posestnik na deželi vodi inventar svojega premoženja premoženja že zaradi pregleda samega. Le na ljubljanskem magistratu se tak inventar ni vodil, tako da čisto ni bilo mogoče ugotoviti, kateri predmeti so last mestne občine in kateri, zlasti če so uradniki nabavljali kake predmete tudi iz lastnih sredstev. To se je pokazalo posebno v primerih, kjer se je menjal vodja kakega urada, pisarne itd. Sicer pa po dolgem času uradnik sam ni mogel več vedeti, kaj je njegovo, kaj je mestno, kajti inventarizacija v mestnih uradih že leta in leta ni bila izvedena.

Sedanji mestni upravi se pri revizijah in pregledovanju poslovanja mestnih uradov in podjetij pod bivšimi upravami odkrivajo zdaj vedno nove slike nesposobnosti in malomarnosti v bivšem mestnem gospodarstvu. Često je mogoče ugotoviti, da je bilo mnogim nerednostim krivo tudi pomanjkanje vodstva inventarja, ko se po dolgih letih ni mogla ugotoviti lastnina raznega inventarja drugače kot po zaslišanju strank. Vso ogromno škodo,

ki jo je povzročila zanikrnost bivše uprave, je danes težko preceniti, gotovo pa je, da gre v stotisoče, če ne še v višje vsote!

Zato je sedanji župan g. dr. Adlešič odredil, naj se napravi seznam vsega inventarja v mestnih uradih in podjetjih in naj se tako ugotovi mestna lastnina; pri predmetih in blagu višje vrednosti (aparati itd.) se bodo prodali, seveda v kolikor je vredno blago samo (dražje kovine, zlitine itd.). Ravno zaloga tega neuporabnega blaga kaže, kako nesmoteno so se nekdanji izvršile nabavke, brez prave potrebe in tako je bila občina čisto oškodovana za težke denarje, ne da bi imela od tega najmanjšo korist. Ni čuda torej, da je gospodarstvo pod bivšimi upravami prišlo tako na rob propada.

Pri pregledu in inventarizaciji predmetov in blaga nekaterih mestnih podjetij se je tudi ugotovilo, da mnogo blaga in predmetov že leta in leta leži brez koristi v skladiščih. Mnogi predmeti (aparati itd.) se bodo prodali, seveda v kolikor je vredno blago samo (dražje kovine, zlitine itd.). Ravno zaloga tega neuporabnega blaga kaže, kako nesmoteno so se nekdanji izvršile nabavke, brez prave potrebe in tako je bila občina čisto oškodovana za težke denarje, ne da bi imela od tega najmanjšo korist. Ni čuda torej, da je gospodarstvo pod bivšimi upravami prišlo tako na rob propada.

Doslej se je izvršila inventarizacija v večini mestnih uradov ter se bo nadaljevala v mestnih podjetjih in zavodih, v kolikor še ni bila izvršena. Ta inventarizacija bo brez dvoma prihranila mestni občini lepo premoženje ter do potankosti ugotovila lastnino mestnega zaklada in podjetij. To je zopet korak naprej k normalizaciji in napredku mestnega gospodarstva, ki ga sedanja mestna uprava s tolikšno skrbjo pripravlja in pospešuje.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima naravno vse, ki bolehalo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi teki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami,

izpod peresa gosp. dr. med. Guttmanna, bivšega šol-zdravnika v zavodu za lincekuro, o temi „Ali so pljučne bolezni ozdravljive?“. Da omogočimo vsakemu takemu bolniku, da spozna vrsto svoje bolezni, smo se odločili v interesu splošnega blaga, odpisati to knjigo na zahtevo popolnoma zastoj in poštnine prosilo. Napisati je samo dopisnico (frankirano z Din 2—) in jo odpisati na

PUHLMANN & Co., BERLIN 615 Müggelstrasse Nr. 25-25 a.

Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetsko oddeljenje S. Br. 2416 od 12. XII. 1933

Zbor jeseniških zasebnih nameščencev

Društvo nameščencev KID ima 270 rednih članov

Jesenice, 10. aprila.

Vsakoletna zborovanja nameščencev Kranjske industrijske družbe na Jesenicah je gotovo največje stanovsko zborovanje privatnih nameščencev, saj šteje društvo kar 270 rednih članov, ki so vsi sodelavci enega podjetja. Redni zbori tega najmočnejšega društva so poznani po svoji resnosti, po važni in objektivni debati. Ob prisotnosti nad 150 članov v prostorih tovarniške kazine je otvoril redni letni zbor predsednik g. C. op Srečko. Sledila so takoj poročila funkcionarjev. Iz poročil je razvidno uspešno delo organizacije, ki sicer ne nastopa kričavo na zunan, zato pa pridno deluje za dobro svojih nameščencev v kraju samem.

Društvo vzdržuje lastni zobozdravstveni eklat, ki omogoča ceno popravov zob. Ta eklat razpolaga s premoženjem okrog 58.000 din. Rast sklada bo omogočila še cenejšo izvedbo zobozdravniške oskrbe. Poleg zobozdravstvenega oddelka ima društvo organiziran hranilni eklat, ki izredno dobro uspeva. Ta eklat upravlja posebni odbor društva. Gradbeni odsek društva je pričel akcijo za zgraditev stanovanjske hiše za nameščence na Jesenicah. Hišo bo gradil Pokojninski zavod. S tem bo mnogo pomagano nameščencem na Jesenicah, kjer primanjkuje stanovanj. Pokojninski zavod pa bo s to nalogo zavaroval svoj denar tako kot malokdaj. KID odstopa zemljišče za stavbo in jamči za nekaj let najemnino — to je obrestovanje po zahtevi. Vidi se, da je v tem pogledu svoje nameščence najbolj podprla sama tovarnica. Iz ostalih poročil funkcionarjev je razvidno, da razpolaga društvo še iz-

ven vseh fondov z okrog 70.000 din premoženja.

Za volitve je bilo letos več zanimanja, obetala se je namreč poleg odborov še ena lista. Pri društvu, ki oskrbuje denarne sklade in se bavi z gospodarskimi in socialnimi potrebami za nameščence je že nekaj let običaj, da zboruje kar najbolj dostojno in objavlja prva lista, ki je predložena. Že to dejstvo najbolj dokazuje pametno delo društva. Izvoljen je bil nov odbor z ing. Baltičem v predsedstvu. Malo je običaj zbor razgibala debata, ki jo je otvoril nameščenelec A. Kuhar z zahtevo, naj društvo pokaže polno nevtralnost tudi do onih svojih članov, ki morda nasprotujejo članstvu pri centralni zvezi. Taki zvezi sta namreč dve in se delita, kakor se delijo po nazorih tudi lahko posamezni člani društva. Nikogar naj društvo ne sili, da bi moral biti kot stanovsko zaveden član enotne organizacije proti volji član neke druge Zveze. Ker pa se društvo ne more deliti v svoji notranjosti in more biti član kake zveze le kot celota, je predlagatelj lojalno umaknil vsak predlog in se omejil le na konstatacijo. Društvo je namreč res povsem stanovsko in nevtralnno, kar dokazuje enotnost in skoraj 100% članstvo vseh nameščencev podjetja. — Sledil je zanimiv referat delegata g. Tavčarja od Pokojninskega zavoda iz Ljubljane. H koncu je bil sprejet predlog A. Kuharja naj se izdela resolucija s ponovno zahtevo razširjenja pokojninskega zavarovanja na vso državo po sistemu avtonomnih pokojninskih zavodov. Ta apel je potreben, da se na to važno stvar ne pozabi in da čujejo tudi druge organizacije klic najmočnejše stanovske družine na Jesenicah.

Vinarsko zadružništvo

Na odgovor g. Petovarja pod gornjim naslovom v »Jutrac« z dne 29. p. m., ugotavljamo naslednje:

1. G. Petovar si ne upa zanikati dejstva, da je celo iz mnogih vinogradov, ki ležijo v svetlinjski občini, prevoz v Ormož lažji in cenejši, kakor v Ivanjkeve; 2. v Ormožu so res tri vinske trgovine — vendar nobena zadružna — in zraven tega še dve vinarski zadruzi; 3. neresnica je, da bi imelo Kletarsko društvo člane v primorski banovini, res pa je, da nabavlja tam vino neki trgovec, ki je bližji sorodnik g. Petovarja; 4. enako Kletarsko društvo nima »članov« v donavski banovini, res pa je, da si je g. Petovar še lani v Belgradu prizadeval za popolnoma prost promet z vinom v državi, kar pomeni omogočiti popolnoma prost, neoviran in nekontroliran uvoz banaškega vina v Slovenijo. Jaz sem komaj prepričan, da se to stališče g. Petovarja ni na merodajnih mestih osvojilo, kajti to bi pomenilo propast ne samo naših vinogradnikov, ampak tudi gostilničarjev in celo vinskih trgovcev; 5. v savski banovini ima Kletarsko društvo člane le v toliko, v kolikor obmejni vinogradniki gravitirajo na vinski trg v Ormožu in zaradi tega mora zadruza tudi tukaj intervenirati; 6. podpora, ki jo je Kletarsko društvo dobilo, bo prišla v prid izključno slovenskim vinogradnikom. G. Petovar je imel menda s podporo za njegovo »zadružno« v Ivanjkeve svoje posebne račune, ker je hotel na pr. neki svoj malovreden evet v Ivanjkeveh prodati kot stavbišče za subvencionirano klet za 25.000 Din, vsaj izrazil se je, da je to primerna cena, dočim je stalo stavbišče za klet v Ormožu le 4000 in še to je dalo Kletarsko društvo od države subvencionirani kleti zastoj na razpolago; 8. neumevno mi je, zakaj se g. Petovar toliko trudi, kajti izgleda, da bi subvencijo dobila ravno njegova zadruza, so v vsakem primeru ničevni.

Zal mi je, da sem prisiljen odgovorjati na tak način. Storitim to le zaradi tega, ker hoče g. Petovar očitno zanesti politične bojne metode jugoslovenske karšije: »govori neresnico o svojem nasprotniku, kolikor moreš, nekaj bo že ostalo« — tudi v gospodarske in zadružne zadeve. —

Martin Munda.

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josel grenčice«.

Dolenjska in Belokrajina brez sirotišnice

Skoraj neverjetno, a vendar resnično. Pomislite, koliko neboljenčkov je brez domače strehe, brez ljubce matere in brez skrbnega očeta. Usoda jih je pahnila že v nežni starosti na cesto. Res se najdejo usmiljena srca, ki jim nudijo prvo pomoč, a kam je usmerjena njih življenjska pot? — V bedo, v negotovost! — Brez cilja preživljajo prvo mladost, čestokrat izkoriščani že v zorni mladosti. Pastirji in pastirice ostanejo svoj živ dan, kajti življenjske prilike naših kmetov so takšne, da jih komaj obledijo in nahranijo, kaj šele, da bi jim nudili potrebno šolsko ali strokovno izobrazbo.

Da se odpomore tej nujni potrebi — združile so se bivše šmihelske gojenke brez razlike stanu ter nabirajo blagohotne prispevke za postavitev sirotišnice v Šmihelu pri Novem mestu.

Prosimo, ne odklanjajte plemenitih nabiralk! Vsak naj daruje po svoji moči. Zrno do zrna... Veliko bo vaše zadoščenje!

Položnice se dobe pri trgovci ge. Irmi Štupica na Gosposvetski cesti, predsednici združenih bivših šmihelskih gojenk. Darove sprejema zavod šolskih sester v Šmihelu.

Fram

Ustanovnega obnega zbora šahovskega kluba v Framu se je udeležilo večje število prijateljev šaha. Novoizvoljenemu odboru predseduje gostilničar g. Zöhrer. Zelimo mu obilo uspehov.

Poročil se je g. Emil Krajnc, sin tovarnarja olja v Framu, z gđ. Adelo Zöhrerjevo.

Dopust. Radi boljši je nastopila bolezenski dopust tuk. učiteljica gđ. J. Flego.

Protialkoholno predavanje je priredilo za svoje člane katoliško prosvetno društvo »Sloimek«. V lepem govoru nam je predložil bogoslovec g. Petek pogubne moralne in materialne posledice nezmerne uživanja alkohola.

»Dva para se ženita« je naslov veseloirgi, ki jo danes popoldne vpripori fanloveski odsek katol. prosvetnega društva »Sloimek« v dvorani g. Zöhrerja.

Gameljine

Prosvetno društvo »Zorac« v Gameljnah priredi danes, v nedeljo, ob 8 uri zvečer v cerkveni dvorani na Ježici pevsko akademijo. Na sporedu »Mlada Breda« in več lepih narodnih pesmi. Ker je ves čisti dobiček namenjen za kritje stroškov društvenega odra, vas najljubše vabimo, da nas podprete z obilnim obiskom.

Vaš dopust v:

TRIESTE

ABBZIA
BRIONI
GRADO
PORTOROSE
GROTE DI POSTUMIA

Informacije in prospekti pri: »AZIENDE DI CURA« ali pri »Putniku«

ABBZIA NOVI ZDRAVILNI
DOM DR. LAKATOS

Za osebe, ki potrebujejo miru in okrepitve!
Dobe se vsi pripomočki za vse kure.

ABBZIA HOTEL JEANNETTE

Leži sredi južne obale. — Modern komfort.
Gorke morske kopeli. — Cene zmerne.

NAKAZNICE ZA HOTELE IN BENCIN

ZNIZANA VOZnja NA ZELEZNICAH 50%—70%

Pojasnila: ENIT - Petra Kocica br. 6 - BEOGRAD - in vsi ostali potniški in prometni biroji.

Za pet tihih minut

(Nedeljsko berilo: 1 Petr 2, 21—25.)

Nedeljski evangelij in nedeljsko berilo se med seboj pojasnjujeta in spopolnjujeta. V evangeliju se predstavlja Zveličar sam kot dobri pastir, ki »da svoje življenje za svoje ovce«. Ni samo pripravljen, dati svoje življenje, marveč ga je v resnici dal. Veliki petek smo se tega spominjali. In nedeljsko berilo nam kliče to v spomin: »Sam je naše grehe na svojem telesu nesel na križ, da bi mi grehom odmrli in živeli pravičnosti; z njegovimi ranami ste bili ozdravljeni« (1 Petr 2, 24). Isti apostol Peter, ki mu je Zveličar po svojem vstajenju dal ob Genzareškem jezeru naročilo in pooblastilo: »Pasi moja jagnjeta! Pasi moje ovce!« nam v listu kaže urhovega dobrega pastirja Kristusa: »Bili ste kakor izgubljene ovce, zdaj pa ste se obrnili k pastirju in varuhu vaših duš.« Ni pa nas samo zbrul, kakor pastir zbere razkropljene ovce, marveč nas je povzdignil v visoko dostojanstvo: »Vi ste izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo, da bi oznanjali slavno dela njega, ki nas je poklical iz teme v svojo čudovito luč, kateri nekdanji niste bili ljudstvo, zdaj pa ste božje ljudstvo, kateri niste bili deležni usmiljenja, zdaj pa ste usmiljenje dosegli« (1 Petr 2, 9, 10).

Ob pogledu na to odredilo dejanje »pastirja in varuha naših duš« nam cerkev to nedeljo narekuje molitev: »Bog, ki si s ponižanjem svojega Sina vzdignil padli svet, podeli svojim vernikom trajno veselje; daj uživati večno radost njim, ki si jih rešil padca v večno smrt!«

2 izleta na milanski velesejem. 5 dnevi z avtobusom od 18. do 22. aprila in 6 dnevi z brzovlakom od 20. do 25. aprila. Poleg velesejma si še ogledamo Milan z okolico. Zahtevajte podrobne prospekte v izletniški pisarni M. Okorn, Hotel Slon, Ljubljana.

Vinogradništvo v Slov. goricah

Slov. Ana v Sl. gor., 10. aprila.

Ze od nekdanj slovijske Slovence gorice po svojih izbornih vinih, ki so svojčas šla po skoraj vsem evropskem svetu, zlasti pa po deželah bivše avstrijske monarhije. Zato je tudi trgovinska trgovina, predvsem v dobrih letinah, v Slovenskih goricah cvetela.

V zadnjih letih pa so se razmere temeljito spremenile. Zal, moremo danes reči, da vinogradništvo propada, z njim pa seveda tudi celotno gospodarstvo velikega predela Stajerske. Vzrokov za propadanje našega vinogradništva je več. Nekateri so bolj trenutni, drugi trajnejši. Med prve bi bilo šteti vremenske neizdatke in razne bolezni, ki sistematično uničujejo naše vinograde. Vremenske neizdatke čisto povzročajo tako škodo, da naš kmet v začetku spomladi, ko bi moral pričeti z obdelovanjem vinograda, nima sredstev, da bi nakupil potrebnega gnojila in škropiva in zato resno premišljuje ali bi sploh vinogradništvo še gojil, ker spoznava, da se mu ta panoga gospodarstva ne izplača. Če se hočejo Slovence gorice rešiti gospodarske propasti, je nujno da se za vinogradnike izvede zavarovanje proti vremenskim neizdatkom, na drugi strani pa vinogradniku zagotovi ceneno škropivo proti boleznim.

Med trajnejše ovire slovenjgoriškega in sploh slovenskega vinogradništva pa je šteti premajhen trg za naša vina, ki se je po prevratu silno zmanjšal. Prvič so druge države našim vinom trg skoraj zaprle, na drugi strani pa našim vinom silovito konkurirajo dalmatinska in banaška vina, ki so zasedla v veliki meri trg v Sloveniji, ki prej razen redkih izjem ni poznal drugih vin kakor naših domačih, slovenskih. Kako velikansko škodo delajo banaška in dalmatinska vina našemu domačemu vinogradništvu, kaže statistično dokazano dejstvo, da se samo v Mariboru in njegovi okolici iztoči toliko teh vin, kolikor znaša letni pridelek vina v obeh mariborskih okrajih. Če bi bil omogočen uvoz dalmatinskih in banaških vin v Slovenijo, bi naš slovenski vinogradnik bil na mah rešen največjih skrbi za svoj obstoj.

Tem vzrokom propadanja našega vinogradništva se končno pridruži še eden, pri čigar odstranitvi bi morali sodelovati vinogradniki sami in oblast. Znano je namreč, da jemlje sloves Slovenskim goricam in njihovim vinom šmarnica, ki je poleg že navedenega ena največjih nesreč za naše vinogradnike. Oblast je za pobiranje šmarnice že mnogo storila, pri vinogradnikih pa spoznanje škodljivosti samorodnic vse preneha napreduje. Zato bo v tem oziru treba skupnih naporov, da se naše vinogradništvo enkrat za vselej reši te nadežde.

Mogoče si bo kdo pri branju teh vrstic mislil, da je kriza našega vinogradništva trajna in da je ne more preprečiti nobena pomoč ter prišel do sklepa, da je treba vinogradništvo opustiti in ga nadomestiti z drugo gospodarsko panogo, ki bi bila primerna našim dosedanjim vinorodnim krajem. Temu bi morali odgovoriti, da bi tudi za novo gospodarsko panogo bilo treba mnogo žrtv, ki bi jih morala doprinesiti država v obliki denarnih sredstev. Tudi če bi se Slovence gorice odpovedale svojim vinogradom, bi bilo treba mnogo naporov, če bi hoteli zagotoviti gospodarski obstoj njihovemu prebivalstvu. Zamenja kulture bi bila tako dalekosežna gospodarska sprememba, da je kmet sam ne bi mogel s svojimi sredstvi izvesti.

Št. Vid nad Ljubljano

Običajna približljana vsakoletna proslava materinskega dne, ki jo je priredila Blaž Potočnikova čitalnica odnosno njen dekliski krožek pod vodstvom priznane strokovnjakinje učiteljice gđ. Minke Zirovnikove, je uspela sijajno. Ljubka uvodna deklamacija v pozdrav in poljub mamicam nam je poživila razpoloženje in ljubezno do mater. Sledilo je simpatično rajanje deklisk s spremljanjem klavirja in gosli. Z vsem zanimanjem smo sledili pomenljivim simboličnim vajam »Gor čez jezero«. Globoko zasnovan govor g. dekana Zabreta je marsikateri materi izvalil solze iz oči. Srčkano voščilo deklisk, ki so predstavljale pomlad, poletje, jesen in zimo je izzvalo krepak aplavz. Neizbrisen bo ostal spomin na igrice: Tri matere. Le s kakšnim živahnim navdušenjem so poskušale učenke igrati vlogo matere! Nobena pa je ni mogla dovršiti. Da, da, njihova srčca so za to še premajhna. — materino srce pa je veliko, brezmejno. Mladinski pevski zbor tukajšnjih šol je svojo nalogo lepo izvršil. Zapel je: Tomčev Venček, Mamica moja, Triglav, Slovenec sem in Oj, zato... — Nabito polna dvorana je nagradila vse izvajanje z močnim aplavzom. V aredu, 7. t. m. pa je Blaž Potočnikova čitalnica zaključila svojo bogato letošnjo sezono s prireditvijo običajnega zaželenega prosvetnega večera. Društveni moški zbor je z občutkom zapel Slanico, Planinsko in Na straži. Za očitni napredek v petju se intenzivno potrudili domači organisti in skladatelji g. Bricevi. Po toplem pozdravu in zahvali mnogoletnega zaslužnega predsednika g. dekana Zabreta na številne vnete društvene sodelavce in obiskovalce naših vestransko zanimivih prireditev nas je g. direktor dr. Bajec, predavatelj in aranžer rednih mesečnih prosvetnih večerov kakor tudi mladinskih prosvetnih uric s skioptičnim predavanjem popeljal v Dantejev peklo. Kot nameček pa je nato vzbudil salvo smeha kaj posrečeni nastop »Krojača« in »Postreška«. S ponosom lahko zre naša BPC na svojo 71. leto uspešnega delovanja za pravo kulturo. — Jeseni pa zopet na evidenje na prosvetnih tleh!

Tržič

Edino prav je napravila naša občina, ki je na dražbi kupila dve tretjini pri vseh zemljiških Šetinčevih posestev. Prepričani smo, da bo temu kupcu mogoče skleniti tudi kupčijo za ostalo tretjino z lastnikom, ki biva v inozemstvu. Na ta način pride naša občina do posesti Virja, ki je še edina nezazidana parcela v osrčju Tržiča. Pred dobrimi desetimi leti so cenili Virje še za bajnini vsotami. Je to edina parcela, kjer bo nekdo lahko stala nova tržička osnovna šola. Naj imamo v našem mestu deklisko šolo še v poslopju, ki ga je v ta namen podaril še — grof Radecki, svojčasni lastnik tržičke graščine! Pred zidavo šole bo pa seveda Virje moralo dobiti primeren dohod. Ta zadeva bo najlepše rešena, če bo po kupljeni parceli izpeljana nova cesta, ki bo razbremenila tudi Cerkveno ulico ogromnega prometa in vednega blata, ki ga povzročajo številni lesni voznički. Kaže, da bo pametno in smoteno sedanje občinsko gospodarstvo prineslo veliko koristi našemu mestu. Tako je prav!

Prosvetno društvo sv. Jožefa žaluje za devetimi svojimi člani, ki so našli smrt v eneženem plazu pod Storžičem in je sklenilo, da do proslave svoje 40-letnice, ki bo 19. in 20. junija prekine z vsemi prireditvami. Tudi tri prireditve, k so bile že na programu za ta mesec, odpadejo. Odboru za pomoč svojem je poklonilo društvo dar 500 Din in sklenilo je, da prve prireditve prihodnje jeseni posveti namenom odbora.

Nad pisanjem »Jutrac« so se Tržičani v težkih dneh storžičke katastrofe upravičeno razburjali. Kdor pozna veselje naših delavskih družin, ki so vse srečne, če imajo predinšitno stanovanje, ki je vsako zastoj in kar le mogoče vedno lepo urejeno in kdor pozna verne naše družine, ki so kljub življenjski borbi v svojih družinah navezane na hišni oltarček in lučko, ta je prepričan, da tozadevne opombe jutrovskega dopisnika niso bile prave. O številnih klevetah, ki jih je celo ob takem slučaju ta list izrekel z namenom, da blati naše vrste, za enkrat raje molčimo. Če bomo pa spregovorili, tedaj pa marsikomu gotovo ne bo po volji!

Litija

Smrtna kosa. Po dolgem mučnem trpljenju je umrla na domu svojega očeta 50 letna Franciška Premk iz Gradca pri Litiji. K zadnjemu počitku na litijsko pokopališče je blago pokojnico spremljala množica pogrebcev. Žalujočim naše iskreno sožalje, njej pa naj svetli večna luč.

Materinski dan je naša prosveta priredila preteklo nedeljo v nabito polni dvorani na Stavbah v čast našim materam in ženam. — Predavanje, deklamacije in nastopi so bili ektrno, z vso natančnostjo in prav lepo pripravljeni in izvedeni, tako da je hvalazno občinstvo nastopajoče nagradilo z dolgotrajnim ploskanjem.

Neki nezrel fantalin so odtrgali na litijskem mostu kakih 20 m dolgo streho nad nosilnimi mostnicami na strani mostu. Ta junakičin čin so seveda izvedli v temni noči ter deske pometai v Savo. Cestni odbor trpi 1000 Din škode. Litijski orožniki so tem zlikovcem če na sledu, saj vsa Litija dobro ve, kdo so ti vandali, ki so se pred leti že enkrat na alicen način v eveti jezi »znesli« nad našim starim lesenim mostom. Pa takrat se jim je posrečilo zadevo »zatušati«. To pot pa bodo menda izsledeni.

Društvo rejcev malih živali ima danes ob 3 popoldne v osnovni šoli v Litiji ustanovno zborovanje. Predavatelj iz Ljubljane.

Ljubljanske vesti

Šentpeterske žene so nas presenetile

Ljubljana, 10. aprila.

Kakor so napovedali, tako se je zgodilo. Danes nas je šentpetersko žensko društvo resnično presenetilo s svojimi izvrstnimi kuharskimi izdelki, ki so jih pripravile med tečajem.

Razstava šentpeterske prosvete, ženskega oddelka, je bila odprta danes ob 5. popoldne. Razstavo so počili s svojim obiskom: ga. Natlačenova, soproga g. bana, ga. Majcenova, soproga g. pomočnika bana, ljubljanski župan dr. Adlešič s svojo soprogo, predsednik šentpeterske prosvete g. Poženel, podpredsednik banke svetnik g. Velikonja, šentpeterski župnik g. Košmerlj in drugi odličniki. — Razstavo je otvorila ga. Golobova, predsednica ženskega oddelka, ki je pozdravila vse odličnike, zahvalila pa se je posebno za raznim sodelavcem, tako ge. Remčevi, ge. Poženelovi, ge. Velikonjovi, ge. Simončičevi in dobrotnikom, kakor ministru dr. Korošcu, škofu dr. Rožmanu in župniku Košmerlju. Razstava je zelo okusno prirejena. Krasijo jo izrekli iz Vodnikovih kuharskih bukev in slika dr. J. E. Kreka. Šentpetersko žensko društvo je dokazalo, da je v svojem tečaju izredno napredovalo.

Po otvoritvi razstave je šentpetersko žensko društvo priredilo malico, pri kateri so šentpeterske gospe in gospodične tudi stvarno pokazale, kaj so se naučile. Predsednik šentpeterske prosvete g. Poženel je v svoji napitnici poudaril misel šentpeterskega prosvetnega doma, ki mora biti čimprej uredjena, mestni župan dr. Adlešič pa je izrekel svoje čestitke ter naglašal, da mestna občina poseveča vso pozornost gospodinjstvi izobrazbi našega ženskega naraščanja. Razstava bo jutri, v nedeljo zvečer, zaključena. Že danes je zavladalo med občinstvom veliko zanimanje za to.

Modni salon ANKA PUČNIK

Selenburgova ulica 1

izgotavlja obleke vseh vrst po najnovejših pariških in dunajskih modelih.

Ljubljana

V nedeljo 11. aprila

Gledališče

Drama: nedelja, 11. aprila: Matura. Izven. — Ponedeljek, 12. aprila: Zadnji signal. Red B. — Torek, 13. aprila: Zaprt. — Sreda, 14. aprila: Matura. Red Sreda.

Opera: nedelja, 11. aprila ob 15: Vesela vdova. Izven. Cene od 30 Din navzdol; ob 20: Aida. Izven. Gostovanje g. M. Simenca. Cene od 30 Din navzdol. — Ponedeljek, 12. aprila: Materinski dan. Torek, 13. aprila: Zaprt. (Gostovanje opere v Celju: Traviata). — Sreda, 14. aprila: Zaprt.

Predavanja

Sadarska podružnica Šiška-Ljubljana. V sredo, 4. t. m. ob pol 20 bo sklopitev predavanja o sadjarstvu in vrtnarstvu v samostanski dvorani v Šiški.

O ptičjih selitvah in ptičjih opazovalnicah bo predaval pod okriljem Prirodoslovnega društva g. prof. Rafael Bačar v torek, 13. t. m. v mineraloški predavalnici univerze ob 18. Vstopnina 4, za dijake 2 Din.

Prijatelji planin. G. prof. Janko Mlakar, bo v torek, 13. t. m. ob 20 predaval v novi frančiškanski dvorani v okviru Frančiškanske prosvete o svojih turah na Mont Blanc in Jungfrau. Rezervirajte si pravčasno sedeže po 3 in 4 Din v predprodaji v pisarni Pax et bonum (frančiškanska pasaza).

Prireditve in zabave

Podmladek JS na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani priredi danes v dvorani Kazine svojo vsakoletno akademijo, katere čisti dobiček gre za podporo revnim članicam, ki še niso videle morja. Akademija se vrši pod pokroviteljstvom g. župana dr. Adlešiča in častnega damskega komiteja. Spored se prične točno ob 16.30. Pri prireditvi bo igral Adamčev orkester. Vljudno vabimo vse članice in članice, da se udeležijo prireditve.

V Prosvetnem domu pri Sv. Kristofu bo drevi izvršna francoska komedija »Mali Parizian«, v kateri se obravnava zgodba kraljice Jakobke, ki je kar čez noč postal maršal. Začetek točno ob pol 8. Vstopnice od 8 Din navzdol dobite v predprodaji danes popoldne od pol 8 do 11 pred cerkvijo sv. Cirila in Metoda.

Koncert ljubljanskih srednjih šol bo prihodnjo nedeljo popoldne v opernem gledališču. Nastopilo bo osem pevskih zborov srednjih in učiteljskih šol ter orkester drž. učil. šole. Program je pester in bo prav gotovo zadovoljil vsakogar. Vljudno vabimo vse prijatelje naše srednješolske mladine, da bi posetili to srednješolsko prireditev. Vstopnice po ljudsko znižanih opernih cenah bodo od jutri dalje v predprodaji pri blagajni v operi. Prosimo tudi vse stalne posetnike koncertov, da bi se pisnemu vabilu odzvali in blagovili takoj rezervirati vstopnice.

Danes popoldne ob 5 bodo ljubljanske DMK ponovile izredno uspešno čarobno igro s petjem: »Ribič Marko«. Prireditve se vrši v frančiškanski dvorani. Predprodaja vstopnic v pisarni Pax et bonum.

Tnovo. Prosvetno društvo ponovi danes ob 3 popoldne Krekovo veselico s petjem »Tri sestre«. Predprodaja vstopnic od 10-12. Vstopnina znižana. Glasbena Matica ljubljanska bo izvajala v ponedeljek, dne 3. maja v veliki filharmonični dvorani Mozartov Requiem za soli, zbor in orkester, pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. Konec tega meseca pa bo v mali filharmonični dvorani klavirski koncert francoskega pianista Gillesa Guilberta. Ta koncert bo 23. t. m.

Sestanki

Redni letni občni zbor Bolniške blagajne mestnih uslužbencev ljubljanskih bo v ponedeljek, dne 19. aprila ob 18 v zborovalni dvorani mestnega poglavarstva.

Fantovski odseki: Hrušica, Kodeljevo in Moste bodo imeli jutri ob 8 skupen sestanek pri Fantovskem krožku na Kodeljevem. Na sporedu je predavanje o papeževi okrožnici o krščanski vzgoji mladine.

Kino

Kino Vič predvaja danes ob 4, 6 in 8 zvečer film: »Reduta v operi«.

Kino Kodeljevo: danes ob 3 matineja: »Zlati kodreček« (Shirley Temple); ob 5 in 8, in jutri dvojni spored: »Zlati kodreček in »Izgubljeni sin« (Luis Trenker).

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hobevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste. — V ponedeljek: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Spomenike, grobnice, kapelo, cerkvena dela, obloge v mar-morju izberete po nizki ceni pri kamnoseško kiparskem podjetju

Franjo Kunovar
pokopališče Sv. Križ - LJUBLJANA

1 Dr. Jaroslav Salfar, magistratni direktor mesta Praga in tajnik Zveze češkoslovanskih mest, pride v Ljubljano v četrtek, 15. aprila. Tu ostane en dan, na kar odide v Zagreb in Belgrad. Konferenca bo s predstavnik Zveze jugoslovanskih mest glede ustanovitve Zveze slovanskih mest in Zveze mest Male antante, da se navežejo med češkoslovanski in jugoslovanski mesti ter med mesti Male antante čim ožji stiki za sodelovanje v splošnih mestnih vprašanjih.

1 Spored Materinske proslave, ki bo jutri, t. j. v ponedeljek, ob 7 zvečer v opernem gledališču, obsega naslednje točke: 1. Materna lestev. Prizoriček, v katerem nastopi 9 otrok znanega pisatelja Narte Velikonje. 2. Za srečo. Prikaz v štirih slikah. 3. Mirko in abeceda. Igrica s petjem. 4. Medvedka Marko in Nikolaj. Igra v štirih slikah. — Vse igre spisal Mirko Kunčič. Pevske vlože za »Materno lestev« uglasbil dr. T. Dolinar, za »Medvedka Marko in Nikolaj« pa skladatelj Stanko Premrl. Režija je v rokah g. Jermána, člana dramskega gledališča, za kostume in petje pa je poskrbel g. Vencajzova. Na letošnji proslavi nastopi tudi več rutiniranih odraslih igralcev, članov nekdanjega Ljudskega odra. Vstopnice se dobijo še danes in jutri v predprodaji v unisoni trafiki in zvečer pri blagajni v opernem gledališču.

1 Na razstavi arhitekture v Jakopičevem paviljonu bo danes ob 11 vodstvo; predaval bo avtor številnih razstavljenih načrtov, g. arhitekt J. Neidhardt sam. Z nedeljo se tudi razstava, ki je dosegla pri strokovnjakih polno zanimanje in priznanje, definitivno zaključila.

1 Sv. maša zadušnica za pokojnik g. Povšetom Francem bo v torek ob 8 v kapelici Salezijanskega mladinskega doma na Kodeljevem.

1 Mohorjani, ki želijo naročiti mohorske knjige, se prijavite v Ljudski knjižnici, na Miklošičevi c. 7.

1 Ponovitev izredno uspele čarobne igre s petjem »Ribič Marko«, bo dnase popoldne ob 5 v frančiškanski dvorani. Preskrbite si vstopnice v predprodaji.

Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 3633

Dr. Franc Dergane
leč-prinajstnik kirurg, oči, uš., n.

Ordinira: 11.-1.

1 Pomembno predavanje v ljublj. sekciji JPD. Upravi ljublj. sekcije Jugosl. prof. društva se je posrečilo pridobiti univ. prof. dr. Lj. Hauptmanna za predavanje o zgodovinskih temeljih nacionalizma. Ime g. predavatelja je naši kulturni javnosti še v živem spominu iz časov, ko je predaval na ljubljanski univerzi in našel tu mnogo hvaležnih učencev. Odlika predavanj univ. prof. Hauptmanna je bila bistra pronicavost v temelje zgodovinskega dogajanja, občudovanja vredna razglednost v slovu, jasnost podajanja in prepričevalno tehtanje kulturnih vrednot. Opozarjamo zato našo javnost na to njegovo predavanje, ki bo gotovo važen dogodek, zlasti še zaradi tega, ker si je za snov izbral za naš čas tako pekoče vprašanje o temeljih nacionalizma. Za predavanje se bodo brez dvoma zanimali ne samo šolniki, katerim je v prvi vrsti namenjeno, marveč tudi vsi kulturni delavci. Predavanje univ. prof. dr. Ljudmila Hauptmanna bo v okviru javnih razprav pod geslom »Kultura in šola«, ki jih mesečno prireja ljublj. sekcija Proforskega društva, in sicer v sredo, dne 14. t. m. ob 8 zvečer v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti.

1 Prva svetopisemska ura, ki bi se imela vršiti v ponedeljek, se zaradi materinske proslave preloži na sredo, 14. t. m. ob 8 zvečer v dvorani št. 1 (pogled frančiškanske porte). Namen svetopisemskih ur (prireja jih kongregacija Marije Pomočnice za gospe), je ta, da se zbudi zanimanje za branje z razlago sv. pisma tudi v širših krogih. Prebrani tekst bo razlagal g. dr. p. Ang. Tominec, in sicer prvo urvo evangelij po sv. Mateju I. poglavje od 1.—17. vrste, ki obsega Jezusov rodovnik.

Srečke drž. razredne loterije

1. razred 34 kola — žrebanje 14. in 15. aprila ima z raznovrstnimi številkami na razpolago

Jugoslovanska banka d. d.,
podr. Ljubljana, Tyrševa 7-9.

1 Spomin na pokojnega dobrotnika Frana Krapeža. Danes poteka že drugo leto, od kar dobričina »Zivilie« ni več med nami, ne praznuje več svojega godu, niti ne obdaruje siromakov. Kakšno veselje je vladalo pri pokojniku v »Narodni kavarni« in potem v »Zvezdi«, katero je okinal v evetlični gaj — pa tudi kakšne dobrote je delil g. Krapež ob raznih prilikah, vedo mnogi — predvsem pa obdarovanci. Ni delal razlik nikomur, ki ga je prosil pomoči. Pisati o njegovem narodnem prepričanju ali pa prisiti, ki jo je imel za polepsanje Zvezde, ni potreba, ker je bilo dovolj dokazov o tem. — Naj mu na onem svetu eveto večne svetlice, katere je na zemlji tako neizmerno ljubil.

1 V počastitev spomina umrlega tovariša, viš. kontrolorja Brajnika Josepa, so uradniki s postaje Ljubljana gl. kol. darovali namesto venca na grob 660 Din za letovanje železničarskih otrok ob morju. Iskrena hvala!

1 Brezposelni diplomirani filozofo! Društvo brezposelnih prof. kandidatov je doseglo za svoje člane sledeče ugodnosti: popust v šentjakovski in delavski knjižnici, popust pri vstopnicah v Narodno gledališče, znižano članarino pri SPD. Kdor re-

VČERAJ SE JE PRESELILA TVRDKA ČEBIN

iz Wolfove ulice 1 v hišo zlatarske tvrdke Černe WOLFOVA ULICA 3/1.

flektira na te ugodnosti, naj se v enem tednu javi v ponedeljek, sredo ali petek od pol 3 do pol 4 na II. dr. realni gimnaziji, ali pa pisмено na univerzo. — Odbor DBPK.

1 Dve hudi nesreči. V bolnišnici na Studencu delajo sedaj kanalsko napravo. Pri tem delu je včeraj okoli pol 9 jutraj zasula plast zemlje 30-letnega zidarja Alojzija Koroška, stanujočega v Medvedovi ulici 8 in doma iz Velikih Lašč. Ko so sodelavci odkopali ponesrečenca, je bil nezavesten. Dobil je hude notranje poškodbe ter ga je moral ljubljanski reševalni avto prepeljati v splošno bolnišnico. Polomjenih ima tudi več reber. Popoldne je bil Korošek še vedno nezavesten. Njegovo stanje je smrtnonevarno. — V opekarni na Brdu pri Viču je udaril transmisiljski jermen 34-letnega ključavničarja Franceta Panceta z Viča po glavi ter mu je občutno poškodoval. Tudi Pance je moral z reševalnim avtomobilom v bolnišnico, njegove poškodbe pa k sreči niso nevarne.

1 Za birmanskega botra prosi lepo oče devetih nepreskrbljenih otrok v Ljubljani za svojega 13-letnega sina Leopolda. Naslov naj botereček blagovoli sporočiti upravi »Slovenec«.

1 Pisalne in računske stroje vam strokovno popravi Simandl, Kolodvorska ulica 11, tel. 24-37.

1 Radi izpopolnitve v svoji obrti, odpoval v inozemstvo. Delavnica začasno zaprta. Sever Ferdinand, modno krojaštvo, Ljubljana, Vič 79, cesta na Brdo.

1 Razpis živil. Mestno poglavarstvo opozarja interese na razpis dobave špecerijskega in kolonijalnega blaga v Službenem listu št. 29 z dne 10. aprila 1937.

Poizvedovanja

Na trg Tabor 12 se je zletel danes 10. aprila 10 cm dolga papiga in pil sprejel pod streho, dokler se ne oglasi njegov lastnik.

Očeta, srebrno obrobljena sem izgubila na Krekovem trgu. Najditej naj jih odda v Zavodu sv. Marte.

Zlat prstan z belim kamnom se je izgubil v Ljubljani. Najditej se naproša, da ga odda proti nagradi v upravi »Slovenec«.

Maribor

m Gregorčičev večer, katerega je v pelek zvečer v Unionski dvorani priredilo pevsko društvo Maribor, je nad vse lepo uspel. Prireditve je s svojim obiskom počastil tudi g. notranji minister dr. Ant. Korošek, katerega so navzoči pri prihodu burno pozdravljali. Od mariborskih odličnikov so se večera udeležili prevz. škof dr. Ivan Tomažič, župan dr. Juvan, okrajna glavarja P. Popovič in dr. Šiška, stolni prošt dr. Vrabar, dr. I. Leskovar, dr. Schaubach, podžupan Fr. Zebot, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak, predsednik Prosvetne zveze dr. J. Hohnjec, ter drugi predstavniki mariborskih oblastev in društev. Občinstvo, ki je popolnoma zasedlo dvorano, je ves čas prireditve pozornost sledilo podajanju sporeda, katerega so izpolnjevale pevske točke moškega in mešanega zbora pevskega društva Maribora pod vodstvom kapelnika g. J. Ev. Gašpariča, samospevi koncertnega in opernega g. Marija Rusa in recitacije E. Kraljeve in P. Malca. Uvodni spominski govor je imel prof. dr. Franc Sušnik, spremno besedo k posameznim točkam pa je govoril prof. Vilko Novak. Vse točke sporeda je občinstvo sprejelo z velikim aplavzom. O prireditvi bomo objavili strokovno oceno našega glasbenega poročevalca.

Za birmanke

Mongol svila po Din 18—

pri Trpinu, Maribor
Vetrinjska 15

m Palača Vzajemne zavarovalnice. Kakor smo že poročali, je odobril mestni občinski svet prodajo zemljišča, ki leži med Bergovo hišo in glavnim mostom na Glavnem trgu, za katerega se zaima Vzajemna zavarovalnica. Pogoji za zazidanje tega prostora so naslednji: Stavbišče se sme zazidati po načrtu, ki ga odobri banska uprava; graditelj mora razpisati natečaj za idejne načrte, v katerih se morajo vpoštevati sledeče smernice: projektirano poslopje mora stati v višini Bergove hiše — morebiti tedaj štirinadstropno; imeti mora globino Bergove hiše ter mora biti zadnja stran primerno oblikovana, da ne bo kazila slike z dravske strani. Vogal poslopja pri mostu mora stati na stebrih. Med mostom in stavbo mora ostati 10 metrov širok pas, ki mora biti pokrit, da se dobi pred zgradbo ob mostu širok hodnik. Ta prostor ostane občinska last. Med stavbo in mostom mora biti primerno široko stopnišče v Usnjarsko ulico, ki je lahko ob enem tudi interno stopnišče zgradbe. Pod navedenim 10-metrim hodnikom mora biti javno stranišče ter prostor za transformatorsko postajo. V pritličju poslopja mora dobiti občina primeren lokal za avtobusno postajo.

m Banovinsko tajništvo JRZ v Mariboru, Aleksandrova cesta 19, nasproti Tribune-Batjele, ima uradne ure za stranke vsak delavnik od 10 do 12 popoldne. Ob ponedeljkih in torkih je tajnik odsoten.

m Blagi darovalci so izročili naši upravi za revno Repinovo družino naslednje darove: Žužek Alojz iz Vrbanove 5 Din, neimenovan 70 Din in neimenovan 10 Din. — Iskrena hvala!

m Umrla je v Razlagovi ulici 13 zasebnica gospa Terezija Škof, stara 79 let. Naj počiva v miru!

m Pričetek adaptacije gradu bo v prihodnjih dneh. Začela bo Tujkoprometna zveza z ureditvijo svojih pisarn v pritličju, ki bodo tako reprezentativno urejene, kakor jih ne bo imela nobena tujkoprometna ustanova v državi. Tujkoprometna zveza bi se rada vselila v nove prostore že meseca junija, ko se prične glavna tajska sezona.

Spalnice

iz trdega lesa, gladke politirane, zjamčena izdelava od Din 4500— naprej samo pri

NOVAK-u
Vetrinjska ulica 7 - MARIBOR - Koroška cesta 8

m Cesta Maribor—St. Ilj. Trvdka Nassimbeni je pričela z deli na cesti pri meji. Zaenkrat je zakoličena trasa ter razkopavajo cestišče, dela pa se v omejenem obsegu, dokler ne bo pričela trvdka dovažati granoz. Delo v kamnolomu pod Pohorjem se je nekoliko zakasnelo zaradi namestitve novih strojev. V polnem obsegu se bodo pričela dela na cesti v teku prihodnjega tedna.

m Hotel »Orel« — dnevno variete z izrednimi artistskimi in čarovniškimi nastopi. Budjeviško pivo in izborna ljutomerska kapljica!

m Vsi hitijo v manufakturo Grajske starinarne, Vetrinjska 10, kjer je dobro in poceni.

m Pri našem večeršnjem poročilu o vlogu v Brezno je nastala pomota pri številkah štirih ti-sočakov, ki se pravilno glasio: Dj 30—172, Dj 383 —749, Z 78—514 in H 134—43. Preiskava o vlogu se nadaljuje ter se v kratkem pričakujejo presenetljivi rezultati.

m Absolutni delovodskih, mojstskih in enakovrednih šol iz Maribora in okolice naj se v lastnem interesu prijavijo s točnim naslovom pri g. Pintariču Pavlu, Maribor, Vetrinjska ul. 22, tel. št. 2714. Podatke potrebuje Organizacija praktičnih tehnikov v svrhu primerne zaposlitve tvarišev in za stanovsko skupnost.

HOTEL

»MARIBORSKI DVOR«

renoviran, sobe od 20—30—, brezplačna vožnja od kolodvora in nazaj. Ob sobotah in nedeljah koncert.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 11. aprila ob 15: Rdeči nageljni. Znižane cene Ob 20: Dežela smehljaja. Gostovanje Marice Lubjeve. Znižane cene. Ponedeljek, 12. aprila: Zaprt. Torek, 13. aprila ob 20: Sv. Ivana. C.

Celje

c Avtogeno varilnega tečaja v avtomobilni Ožek v Celju, ki bo trajal do 17. aprila, se udeležuje 36 praktikanov. Vodila ga strokovnjak gosp. inž. Knez in varilni mojster iz Ruš gosp. Gjurokovič. Praktikanti so z organizacijo tečaja zelo zadovoljni in bodo imeli od njega velike koristi.

c Opera »Traviata« v Celjskem gledališču. Ponovno opozarjamo, da bo ljubljanska opera pela v torek 13. aprila ob 20. v Mestnem gledališču Verdijevo opero »Traviata«. Predstava je za abonma.

c Šahovska simultanka. Danes popoldne ob 2. se prične v vrtni dvorani hotela »Evropa« šahovska simultanka Ivota Lešnika na 40 do 60 deskah. c Redni mesečni sestanek dekliške Marijine kongregacije bo danes ob 7. jutraj v kapelici šolskih sester.

Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 premiera Ufine umetnine »KREUTZERJEVA SONATA« (Die Kreutzer-sonate). V glavni vlogi: Lil Dagover in Peter Petersen. Kot dodatek: Foxov zvočni tednik in Ufin kulturni film »Iz cerkvene zakladnice« po starih ruskih motivih poje »Zbor donskih kozakov« pod vodstvom Sergija Zarova. Ob 10 in 14 matineja. — Jutri ob 16.15 in 20.30 »Kreutzerjeva sonata«, ob 18.15 »Noč v operi«.

c Današnji šport. Danes ob 15.30 se bo pričela na Olimpijskem igrišču v Gaberju finalna tekma LNP med SK Olimpij in SK Zvezničarjem iz Maribora. Ob 14. bo prav tam prvenstvena tekma med mladina SK Olimpij in SK Celje. — Na Amaterjevem igrišču v Trbovljah bo pa ob 15.30 finalna tekma med SK Amaterjem iz Trbovelj in SK Celjem.

c Trgovsko društvo v Celju bo imelo v četrtek, dne 15. t. m. ob 19.30 v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici svoj redni letni občni zbor.

c Zlata ženska zapesna ura z monogramom in datumom se je izgubila v mestu. Pošten najditej naj jo odda proti nagradi v »Slovenec« pisarni.

V Pariz na svetlovno razstavo

Včeraj je zapadlo plačilo šestega obroka v znesku 250 din, doslej torej dve tretjini od celotnega prispevka.

Kakor smo že danes teden poročali na tem mestu, znaša razlika — doplačilo — za II. razred v vlaku 500 din — petsto —, katere je v svrhu pravočasne oskrbe voz nakazati najkasneje do 15. junija t. l. Gornje vplačilo — nakazilo — za II. razred v vlaku se lahko izvrši istočasno z nakazilom mesečnega obroka in z isto položnico, zaradi točne evidence pa vsakogar, ki reflektira na to ugodnost, prosimo, da nas o tem še pisмено obvesti.

Prihodnji teden napravimo zadnje predpriprave z državnimi in drugimi oblastmi zaradi vseh predpisanih formalnosti, ki se tičejo naše študijske ekskurzije.

Avizirano okrožnico s prvimi navodili glede našega potovanja v Francijo, Svico, Italijo in Avstrijo razpošljemo prve dni meseca maja.

Danes tri tedne, t. j. 2. maja bo oficijelno otvorjena svetovna in kolonijalna razstava v Parizu in kateri si bodo najprej ogledali novinarji, razni državni poglavarji in drugi dostojanstveniki, nato pa bo otvorjena za vse ostale obiskovalce.

Trenotno je razstaven prostor podoben velkanski delavnici, na katerem deset in deset tisoče pridnih rok marljivo zaključuje zadnja dela. Umetniki, arhitekti in inženjerji svetovnega slovesa so zastavili v to vse svoje duševne sile in zmoglosti za čim popolnejši uspeh te edinstvene prireditve. V propagandne svrhe se pripravljajo atrakcije neverjetne zveze, za namenom, privabiti predvsem inozemce, ter jih tudi stalno navezati nase, pa bodi v umetniškem, trgovskem ali kakršnekoli oziru.

Radi zadnjih priprav, ki jih vršimo in radi dobre organizacije naše ekspedicije prosimo vse one, ki se še žele priključiti naši študijski ekskurziji, da se za to odločijo čimprej, kajti v teku meseca bomo morali radi pravočasne izstavitve kolektivnega potnega lista itd. s prijavi zaključiti. Kasneje prijavljenim bo radi tega udeležba otežena in seveda združena tudi z večjimi izdatki.

Nadalnje prijave sprejema in daje prospekte Jože Hvale, Ljubljana, Miklošičeva cesta 10. Prijavite se!

Jesenice

Kino Krekov dom igra danes ob 15.17 in 20 izredno bogat spored — dva filma. Prekrasen nemški vefilim »Kreutzerjeva sonata«, najlepši film te sezone po najlepšem ruskem romanu klasične literature Leva Tolstaja nesmrtna ljubezen. Poleg tega še odlična glasba Beethovna, Čaikovskega, Chopina, Glazunova. Drugi film po operi Oskarja Nedbala »Poljska kri«. Svetislav Petrovič, Anny Ondra.

Pošljite naročnino!

Velikanski uspeh 2 japonskih letalcev

Iz Tokija v London v 93 urah

V petek 9. t. m. ob pol 4 popoldne je v Londonu srečno pristalo japonsko letalo »Božanski veter«, ki je iz Tokija na Japonskem odletelo z dvema letalcema Tsukagoši in Inuma je gladko in srečno pristalo na letališču Groydon, kjer je oba letalca pozdravila japonska kolonija ter zastopniki angleškega letalstva. Zunaj pa ju je pozdravljala velikanška množica ljudi.

Oba letalca sta velikansko daljavo iz Tokija v London preletela v treh dneh, 21 urah in 29 minutah. S tem sta oba japonska letalca dosegla rekord, ki je toliko večjega pomena, ker se Japonska doslej v mednarodnem letalstvu ni še izkazala. Preden je letalo pristalo na londonskem letališču, je večkrat krožilo nad letališčem, pri čemer ga je spremljala jata angeških letal.

V zadnjih letih ni bilo še takega letalskega uspeha, kakršnega sta sedaj dosegla japonska letalca. Koliko let so si že razni evropski letalci prizadevali, da bi preleteli Evropo v vsej njeni širini ter vso Azijo tjakaj do japonskih otokov. Tak polet so skušali napraviti v 100 urah, kar se je ljudem zdelo nekaj velikanskega. Zlasti Francozi so si mnogo prizadevali, da bi dosegli tak rekord. Dobro se spominjamo poskusov toliko in toliko francoskih letalcev, ki so s pariškega letališča odleteli proti Tokiju. Imeli so na razpolago najboljše stroje in najhitrejša. Skoraj v enem zaletu so že bili v Mali Aziji ali celo v Indiji. Toda nazadnje pa je popotovanje vedno končala kaka nezgoda, tako da letalo ni doseglo Japonske. Navadno se je na letalu kaj zlomilo.

Francozi so s temi poleti hoteli doseči dvojni cilj. Najprej so s tem hoteli delati propagando za svojo letalsko industrijo, potem pa so hoteli seveda te kraje tudi natančno pregledati, saj tako zahteva francoski vojaški interes, ker imajo Francozi na daljnem vzhodu kolonijo Hanoi. Navadno so francoski letalci leteli v teh le etapah: Pariz—Atene—Damask—Karahi—Kalkuta—Hanoi—Honkong—Sangaj—Tokio. Meseca januarja je sloveči francoski letalec Doret v spremstvu Michelettiya odletel s pariškega letališča proti Tokiju. Njegovo letalo »Simoun« letalske tovarne Renault-Caudron je doseglo srednjo hitrost 240 km na uro. Razdalja med Tokijem in Parizom pa znaša 15.200 km. Zato so njujini prijatelji upali, da bosta to razdaljo preletela v 65 urah. Toda še preden je bil Doret s svojim letalom dobro v Aziji, že se je na letalu nekaj zlomilo, nakar je bilo letenja konec.

Še večjo smolo je imel Francoz Andre Japy, ki je lanske jeseni res priletel prav blizu Tokija. Toda preden je bil na cilju, se je na letalu zopet nekaj zlomilo, nakar je padlo. Letalec pa je bil takrat precej hudo ranjen. Ako bi bilo letalo vzdržalo, bi bil Japy dosegel Tokio v 100 urah, kar bi bil velikanski rekord. Pravijo, da bo Japy sedaj svojo srečo še enkrat poskušal. Sedaj, ko je padel njegov tekmeec Doret, se pripravlja na polet na Japonsko francoski letalec Arnoux. — Vse te načrte pa francosko in za njim vse svetovno časopisje že dolge tedne poprej obravnava, tako da je javnost že pripravljena na to, kar ima priti, pa nazadnje eplih ne

pride. Japonski letalci pa so o svojih namerah do zadnjega trenutka kar molčali. Šele ko so imeli odleteti, je bil objavljen njihov namen. Zdi se, da je to bolj pametno in da je tudi snov, iz katere je letalo narejeno, boljše. — Torej sta japonska letalca mogla iz Tokija prileteti v London v 93 urah. Ko bi pa šli samo tiste ure, ko sta res letela in ne počivala ali jemala bencin, bi pa dobili, da sta priletela v 50 urah.

In s tem so Japonci evropskim gospodom letalcem ter letalskim fabrikantom dali nauk, kako naj delajo.

Mali angleški svati so bili te dni gostje pri poroki, ki je bila v cerkvi sv. Jakoba v Londonu. Dečki so bili oblečeni v ministrantovske obleke, deklice v belih oblečilih pa so nosile v rokah pomladno cvetje.

Sam sebe naj nosi po zraku!

Poskusi, ali more človek leteti po zraku s svojo silo

Ze prastare človeške sanje so bile, da bi letal po zraku in se po zraku nosil sam s svojo močjo. Starodavne pripovedke pripovedujejo, da je nekoč živel mladenič Ikarus, ki si je naredil peruti iz voska ter je z njimi letal po zraku. Vedno višje proti soncu se je vzpenjal, dokler ni sonce s svojo gorkoto raztopilo voska na njegovih umetnih perutih, nakar je nesrečni Ikarus padel na zemljo.

Dandanes naši letalci ne letajo s svojo močjo, ampak imajo na razpolago druge sile, katere zaletajo več kakor še toliko konjskih sil. Motorji opravljajo tisto delo, katero sicer letelca bitja opravljajo sama. Toda človek vendar le hrepeni po tem, da bi mogel brez motorja letati sam s svojo močjo ter se nositi po zraku, kakor se nosijo ptice.

Teh želja pa nimajo samo posamezniki, ampak tudi resni znanstveni krogi, torej resni možje, ki jim ni za fantazijo. Tako je pred nekaj leti Frankfurška politehnična družba razpisala precejšnjo nagrado za moža, ki bi iznašel tako napravo, da bi

človek z njeno pomočjo lahko s silo svojih mišic vsaj 500 m letel po zraku. Bo dejal kdo, zakaj se učeni možje pečajo s takimi načrti, ko pa je to nepotrebno, saj imamo motorje, ki isto delo mnogo bolje in zanesljiveje opravijo. Toda tudi za vožnjo po tleh imamo motorje, pa se vendar ljudje še rajši poslužujejo navadnega kolesa, katero poganjajo s silo svojih mišic. To je vsekakor cenejše prometno sredstvo kakor pa motor.

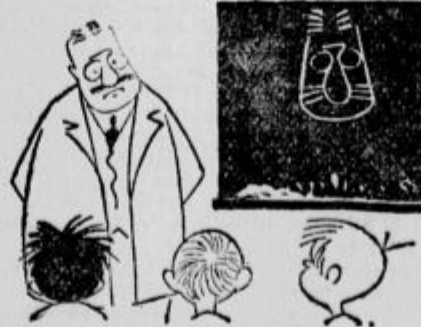
Na razpis tiste frankfurške družbe je prišlo velikansko število predlogov in načrtov, izmed katerih pa je bila večina neuporabna in smešna. Najbolj resen je bil med vsemi načrti vseučiliškega docenta na weimarski tehniki ing. H. Hässlerja in njegovega sodelavca Villingerja. Ta dva sta izdelala tako vozilo, v katero je lahko sedel, ali se prav za prav naslonil kolesar ter je kakor kolesar začel poganjati vso napravo, da je nazadnje zletel v zrak in ga je nekaj časa res tudi nesla. Tako je kolesar preletel 427 m, kar pa je bilo precej premalo, da bi mu mogli izplačati obljubljeno nagrado.

Zato so razpis ponovili. Med tem sta omenjena dva iznajditelja pridno delala in sestavljala novo iznajdbo. Hotela sta sestaviti tako vozilo, ki bo čim lažje, ki pa bo lahko čim več nosilo v zraku. Novo vozilo, katero sta naredila, tehtala samo 40 kg, zato pa so njegova krila 13 m široka. Vse je tako nalahno narejeno, da se skoraj nič človeške sile ne izgubi, ko človek z nogami pritiska na pedale in poganja. Toda mora biti zelo izurjen kolesar, ki bi se s takim aparatom mogel dvigniti v zrak. Da se človek s tako lahkim aparatom dvigne v zrak, je za to potrebno najmanj 0,9 konjske sile. Dober kolesar pa zmoro doseže tudi 1,3 konjske sile, toda ta njegov silni napor ne sme trajati dalje kakor 10 sekund. Teh 0,9 konjske sile bi mogel človek doseči samo 32 sekund. To je največ, pozneje začne človekova moč upadati in konec. Iz tega torej sledi, da bi mogel človek s pomočjo svojih sil samo 32 sekund ostati v zraku ter da bi nato moral brez-pogojno pasti.

Ker ni verjetno, da bi vsaj v bližnji prihodnosti kdo mogel iznajti kak boljši aparat kakor sta ga naredila onadva, je s tem za daljšo dobo rešeno tudi vprašanje, ali bodo ljudje mogli s svojo silo letati po zraku. Več kakor 450 m in dalj kakor 32 sekund ne pojde še tako kmalu ali pa sploh nikdar ne pojde.

Vendar pa je še ena možnost, da bi človek vsaj deloma sam letal po zraku. Na pomoč bi mu moral priti veter. Človekovo letanje po zraku bo dobilo svoj pomen samo v zvezi s tako imenovanim jadralnim letalstvom. Tudi jadralna letala so brez motorja ter jih nosi veter. Včasih pa bi tak letalec venar potreboval kake sile, ki bi mu pomagala, da bi vsaj za nekaj hipov prišel iz območja nasprotnih vetrov. In prav za tako jadralno letalo bi bila naprava, s katero bi se človek sam pogajal po zraku, velike važnosti.

Dosedanji poskusi pa so dokazali, da človek nikdar ne bo letal s svojo močjo po zraku ter se po njem nosil kakor se nosijo ptice, ker je pač drugače ustvarjen kakor so ustvarjeni ptici.

»Kdo izmed vas je tole narisal?«
Nihče se ne oglasi.
»Torej nihče se ne oglasi! Škoda, ker sem ti-stemu hotel dati prav dobro v risanju.«

Šaljivi davkoplačevalci

Med tem ko pri nas davkoplačevalci kolnejo, ker mislijo, da jim bo zaradi tega davkarja kaj odpisala, pa se drugod davkoplačevalci tako znasajo nad davkarji: Mestni očetje v velikem nemškem mestu Draždane — Dresden — so dali na pročelje davčne palače napraviti tale kip, ki predstavlja tamkajšnjega davkoplačevalca, ki z izpraznjenimi žepi prihaja iz hiše.

Mark Twain in dvoboj

Znani ameriški šaljivec in pisatelj humoresk Mark Twain je nekoč urejeval časopis, v katerem se je zapletel v hudo polemiko s častnikom ameriške armade. Nazadnje sta se tako dajala, da se je častnik čutil razžaljenega ter je pisatelja pozval na dvoboj s pištolami na deset korakov. — Vsak naj ustrelji trikrat.

Mark Twain je na ta poziv častniku takole pisal: »Zelo spoštovani gospod! Navaden nesporazum z dvobojem odločevati se mi zdi napatno in tudi nevarno: Lahko bi se zgodilo, da bi vi mene zadeli, ali pa jaz vas. Oboje bi bilo škoda. Zato vam tole predlagam: Pojdite v gozd ter si tam izberite drevo, ki bo približno tako debelo kakor sem jaz. Nato stopite deset korakov stran ter trikrat ustrelite na tisto drevo. Če boste tisto drevo zadeli, bova oba rekla, da ste vi imeli prav. Če boste pa zgrešili, bo pa to znamenje, da je bilo moje mnenje prav.«

Od povsod

Zaradi zbiranja prostovoljcev za Španijo je bilo 8. t. m. pred curiškim vojaškim sodiščem 12 ljudi obsojenih na zaporne kazni 2 do 10 mesecev, poleg tega pa še na denarne globe.

Sedem angleških misijonarjev je izgnala italijanska vlada iz Abesinije.

Nevarno pijačo je pila neka služkinja na Dunaju. Vzela je steklenico, v kateri je mislila, da je ribje olje ter nekaj tiste tekočine povžila. V resnici pa je bila v steklenici močno razredčena ciankalijeva raztopina. Naglo so jo prepeljali v bolnišnico.

Sv. oče je sedaj že tako zdrav, da se bo zopet lahko vozil na sprehod po vatikanskih vrtovih, kar se ni že od novembra meseca.

Svoj revmatizem je zdravil 64 let stari Američan George Penc v mestu Paterson, tako, da je sedel k zakurjeni peči ter z bencinom začel masirati noge. Ni čudno, da so čez dva dni bli za njegovim pogrebom.

Zakaj živimo v vedni vojni nevarnosti? Na to važno vprašanje je odgovoril Newyorčan Ford takole: Ker ljudje preslabo jedo, zato je tako narobe na svetu, ker potem ljudje vse narobe in slabo delajo. Zato predlaga, naj bi ljudje boljše jedli, da bodo boljše delali. V ta namen naj zlasti jedo več česna. Česen naj torej prežene svojo nevarnost!

Solnčno vročino bodo začeli izrabljati v Abesiniji. S to nalogo se sedaj peča več italijanskih inženjerjev, ki naj iznajdejo način, da bi solnčna vročina, katere je tam več kakor dovolj, bila dobro gonilno sredstvo.

500 let staro lekarno imajo v mestu Bamberg na Nemskem. Ta lekarna še dandanes deluje v isti hiši kakor pred 500 leti. Zato pa je tista hiša tudi velika stavbena znamenitost. Pri nas bi bili kaj takega že davno podrli, ker mislimo, da smo bolj moderni.

Stavka indijskih predilničarjev je izbruhnila v predilnici v mestu Howrah v Indiji blizu Kalkute. 1500 stavkarjev je naskočilo predilnico, v kateri so drugi delavci še delali ter se niso hoteli pridružiti stavki. Policija je vse pregnala. Ob napadu je bil ranjen vratar predilnice ter trije stražniki. Zato pa je pozneje policija dva voditelja stavke prišla.

Silen požar je 8. t. m. uničil tri četrtine mesta Pozarica v mehiški državi Vera Cruz. 500 ljudi je brez strehe. V plamenih sta zgoreli dve deklici. Mnogo ljudi je hudo ranjenih.

Čez štiri leta prijeta morilka svojega moža. Te dni je avstrijska policija prišla vdovo nekega železničarja, katera je priznala, da je pred štirimi leti pomešala svojemu možu v kavo mišico, ki je moža umorila. Listi ne pišejo, kako so tej morilki prišli na sled šele čez toliko časa.

ZA BOLNIKE S SLADKORNO BOLEZNIJO

Jetrna jed.

500 gramov jete, 2 prgišči malo dušenega riža, 2 kuhana krompirja: zreli z mesoreznicco. Nato zmešaj in dodaš 2 jajci, soli, popra, paprike, žlico masti. Vse spečeš razdrobljeno.

Gorka jetrna pasteta.

Sesekljano čebulo nalahno opržiš in daš vanjo 600 gramov telečjih jete in jih pustiš v čebuli, dokler niso veš surove. Potem jih v možnarju stoletiš in pretlačiš z žemljami vred, ki so v mleku namočene. V to goščo zamešaj 4 jajca, popra, soli in 2 noževi konjci majarona. V posodo daš prekajene slanice, vanjo strešeš to goščo in jo pokriješ s slanino. Tako naj se pasteta eno uro peče.

»Kako srčkan je tale vaš otročiček, in prav tak je kakor vaš mož.«
»To je otrok naših sosedov.«

4000 španskih otrok ženo v Rusijo

Pozdrav „Z Bogom“ prepovedan —
Zapovedan je pozdrav: „Brez Boga“

Iz Lizbone poročajo, da je brezžična oddajna postaja Aragon sporočila tole novico: Boljševiški poveljnik Ascaso je izdal dekret, s katerim odpravlja stoletja stari španski narodni pozdrav »A Dios — Z Bogom!« Nihče več ne sme tako pozdravljati, pač pa je zapovedano, da marajo Španci poslej pozdravljati samo s takim pozdravom: »Sin Dios — Brez Boga!« Kdor ne bo ubogal, bo strogo kaznovan.

Tako so najprej padle cerkve, nekatere so požgali, druge zaprli, sedaj pa prepovedujejo še tale krščanski pozdrav. Boljševiška diktatura hoče vzeti ljudem vsako svobodo verskega življenja. To nam priča tudi druga novica, ki prihaja iz Španije:

Boljševiško časopisje je že večkrat poročalo, da je več oddelkov španskih otrok prišlo v Rusijo na daljši poudih. Nedorasle otroke s silo vzamejo staršem pod lažnjivimi pretvezami, da jih lahko pošljejo v sovjetski »raje, kjer jih vzgajajo za nadaljnje revolucionarno in brezbožno delovanje.

Kakor sedaj poroča španski list »Arriba España«, nameravajo v kratkem zopet poslati v sovjetsko Rusijo 4000 španskih otrok, in sicer s silo. —

Starši se seveda upirajo, da bi pustili svoje otroke od sebe v roke drugih ljudi in v neznane kraje. Odpor mora biti vsekakor silno oster, ker bi sicer rdeči general Mijaja nikakor ne bil izdal tegale povelja madridskemu prebivalstvu:

»Otroke je treba spraviti na varno! Otroci niso lastnina staršev, marveč države, katere zakoniti zastopnik je brambeni odbor mesta Madrida. Ta odbor zatorej po svojem svobodnem preudarku lahko razpolaga z otroci, kakor se njemu zdi najbolj prav in dobro.«

Kaj je narod? Pred pedesetimi leti je imel Renan na pariški Sorboni govor o vprašanju »Kaj je narod?« in je med drugim dejal: »Človek ni niti suženj svojega plemena, niti svojega jezika, niti vere, niti smeri reke in gorovij. Velik zbor ljudi z zdravim duhom in vročim srcem ustvarja moralno zavest, ki jo imenujemo narodnost. Dokler dokazuje ta zavest svojo silo z žrtvami, ki jih zahteva od-poved posameznika v korist splošnosti, je zakonita in ima pravico do obstoja.«

Novo vrste avtomobil, ki ima kr mlo zadaj, je bil narejen v Parizu.

Mak:

Slovenci na Kosovem

G. Franc Erjavec je pred leti opisal v »Slovenec« današnje razmere na Kosovu. Čitatelje bo zanimalo, kako živijo naši Slovenci, ki so se naselili kot zemljedelci, ali so pa kot rudarji in po službi prišli tu sem.

Kosovo polje je zelo obsežno. Severno ga meji gorovje Kopavnik, na jugu kačaniška soteska, vzhodno Karadar in zapadno Šar planina. Na tem ozemlju živijo danes Srbi, Arnavti, Cerkezi (Turki), Hrvatje in Janjevci in Letnici in po vojni naši Slovenci.

Državna kolonizacija je pred 15 leti pobudila tudi nekeje Slovencev, da so se odločili, da poskušajo svoje življenje na jugu. Bili so to naši Primorci, med njimi poznani Pavlin Jožef. Ustanovila so se nova naselja Novo selo Kosovo. Prvi, ki je prišel med nove slov. naseljence, je bil č. g. Janžez Kalan, ki je ostal še danes med njimi v najlepšem spominu. Naseljenci so dobili dovolj zemlje, kakor je bila velika družina.

Mimogrede omenjam, da je druga naselbina Slovencev v Bistrici na Macedoniji, ki bi se vse drugače razvila, da se ni pritiskalo na naše ljudi, da se prekrstijo in spremenijo priimke!

Nekaj Primorcev je naseljenih v Obiliču in v Adi. Večinoma so zemljedelci in sinovi rudarji v rudniku Obilič. Okrajno mesto za nje je Priština. Tu živi mnogo slovenskih oficirjev in podoficirjev in drugih uradnikov. Potrebna je bila cerkev. Zaslужni višji vojaški duhovnik Ivo Badrov je s pomočjo tudi slovenskih dobrotnikov sezidal lično cerkev sv. Antona, ki dominira nad vzhodom v mesto. Zvon za to cerkev je poklonila predoseljska župnija in ob praznikih in nedeljah glasno buči zvonjenje po Kosovu, saj je to največji zvon na Kosovu sploh.

Pri sv. Antonu so 13. junija velike svečanosti in pridejo katoličani od vseh strani, največ iz Janjeva. Mnogo pa je tudi pravoslavni, ki so veliki častilci padovanskega svetnika. Č. g. Viktor Zakrajšek, župnik janjevski, oskrbuje vse te naseljence, pomagajo mu duhovniki, ki služijo vojaški rok v Prištini. Zadnja duhovnika sta bila č. g. Kraljič Stefan in France Mihelič, ki bo še za Veliko noč prepeval s svojim zborom Aleluja. Ob velikih praznikih sodeluje vojaštvo in povečuje za vojaško godbo praznik. Vsi slovenski vojakci imajo tudi priliko, da za Veliko noč prejmejo zakramente. (Videl sem v drugem kraju letos, kako je slovenski oficir — kapetan pripeljal četo vojakov v cerkev in se sam prvi izpovedal in pri maši prejel sv. obhajilo prvi pred vojaki.)

Pred tremi leti so nekateri Primorski Slovenci kupili zemljo v selu Sojevu pri Uroševcu. Danes je tu precej slovenskih družin. Zemlja je plodna. Zelo jih spoštujejo radi marljivega dela. V cerkev imajo v Uroševcu 5 km, kjer je župnik gen. vikar škopljanske škofije prelat T. Glasnovič. Sedaj je bolan in oskrbuje župnijo ravnatelj semenišča v Prizrenu č. g. Branko Dorčić. Na Livadi, 10 km od Uroševca živi Slovenec Ličan, prvi naseljenec tu. Povsod srečam Slovence v Sladini, v Kos. Vitini — pri financni in žandarmeriji, v Gnjilani in tja do Letnice, kjer je najstarejša (500 let!) Marijina božja pot na jugu. Tu župnikuje č. g. dr. Fr. Enavs, misijonar in č. g. Ciril Bajuk. Tu živijo tako zvali laramani, ki so krščeni in nosijo v srcu katoliško vero, a v javnosti so tudi muslimani. Delo je za duhovnika tu zelo naporno.

Katoliško ljudstvo je zelo siromašno. L. 1935 so prišli tu sem slovenske usmiljenke, ki karitativno delujejo v župniji. Uživajo velik ugled zlasti pri muslimanskem življu, ko se žene rade obračajo za nasvet k redovnicam. L. 1936 o Božiču je bila odprta prva osnovna šola v župniji. Poslojeje »Slovenski dom« je odstopil prevz. g. škof dr. Ivan Gnidovec za šolo, mariborski vladika prevz. g. dr. Ivan Tomazič je poklonil krasno ploščo za šolo in prvi učitelj tu je Slovenec g. Nikolaj Šivec.

Največ Slovencev živi v Kosovski Mitrovici. Tu so 1928. leta Angleži kupili star rimski rudnik Trepcu. Zaposlenih je nad 2000 rudarjev. Stanujejo v svojih hišah, ki so si jih zgradili provizorno za svoje družine, deloma pa v delavskih hišah podjetja. Tu najdeš na vsakem položaju Slovence od inženirja do preprostega kopača. Slovenski rudarski nadzorniki so zelo priljubljeni. So to izkušeni naši rudarji, ki so bili v Holandiji, na Westfalskem in v Franciji. V koloniji imajo osnovno šolo samo za rudarske otroke. Verouk poučuje župnik iz Mitrovice. Lepa čitalnica in zvočni kino. Organizacija je samo rudarska — stanovska. Naši rudarji pripravljajo društvo sv. Barbare, ker želijo, da bi se tudi v tem rudniku proslavljala zaščitnica rudarjev sv. Barbara. Večinoma so tu naši rudarji zelo solidni. V cerkev hodijo 9 km daleč v Mitrovico. Za velike praznike pride župnik v kolonijo in je sv. maša v šoli. — **Tovarna društva** Trepcu Mines Limited za rudo pa je pod historičnim gradom Stefana Dečanskega v Zvečanu, 14 km od rudnika Trepcu. Tu so zaposleni večinoma naši Korošci iz Meže, iz Trbovelj, Zagorja itd. kot nadzorniki in strokovnjaki. Večinoma so si zgradili svoje hiše. Otroci hodijo v zvečansko šolo, ki je najlepša v zetski banovini. Podjetje je investiralo za njo 1 milijon 200.000 Din.

V Kosovski Mitrovici dobite povsod našega človeka. Želi krojača, šiviljo, modistinjo, mesarja, dimnikarja — v vseh obrtih in seveda strokovne delavce za tovarno v Zvečanu in za Trepcu. V

Hoče

Tovarna postaja. Znano je, kako dolgo se že prebivalstvo iz Hoče in daljne okolice bori za tovarno postajo. Kakor kaže, bo ta borba sedaj ugodno zaključena in bo postaja v jeseni izročena svojemu namenu. Kmetje, predvsem sadjarji, ki morajo svoje pridelke voziti na tovarni kolodvor v Maribor, bodo to vest z veseljem pozdravili, ker bodo z novo tovarno postajo rešeni vseh neprijetnosti in velikih stroškov, ki so jih imeli, ker niso mogli nakladati na hočki postaji.

Zivahno delo umnih sadjarjev. V zadnjem času je bila oživiljena »Gospodarska zadruga«, ki je nekaj časa počivala. Skupaj z občinskimi kmet. odborom je zadruga nabavila 3 prevozne škroplilnice, ki bodo vedno članom na razpolago za škropljenje sadnega drevja. V vseh osmih vaseh združene občine so postavljeni vodje škroplilnic, ki so se izveščali na posebnih tečajih, za nalogo, da vodijo škropljenje. Uspeh prizadevanj Gospodarske zadruge in kmetijskega odbora je že viden v naših sado-nosnikih, ki so sedaj lepo negovani, med tem, ko so bili pred časom podobni pravim šumam. Zaukrat se Zadruga bori še z velikimi težavami, ki se pa bodo dale z uvidevnostjo merolajnih faktorjev in z zavednostjo članov odstraniti. Največja želja članov zadruga je, da bi jim bilo na razpolago celotno škroplivo, za kar se bodo naše kmetijske in-stitucije morale z vso vmo zavzeti.

Na splošno željo občinstva bo Prosvetno društvo v Hočah v nedeljo 18. aprila t. l. ob pol 8 zvečer v »Slovenskem domu« ponovilo veseligr »Dva pa-za ženitaz. Opozarjamo, da se vrši predstava samo enkrat in to ob pol 8 zvečer. Prijatelji sme-ha, pridite, da se razvedrite!

šoli je 55 katoliških otrok v gimnaziji 22. Mnogo je tu stalno vojakov Slovencev in častnikov. Vojaška maša je vsako nedeljo. Župnikuje tu Slovenec mons. A. Kordin.

Za slovensko skupnost naših ljudi tu bi bila potrebna poleg organizacije slovenska knjižnica. Saj živi Slovencev tu nad 700. Prvi korak je storila Mohorjeva družba, ki je poslala nekaj knjig iz kulturnega dinarja. Najbogatejša pa nas je ob-daril univ. prof. g. dr. Lambert Erlich, ki nam je za letošnje Veliko noč poslal 40 krasno vezanih knjig iz Mohorjeve knjižnice in sam vse plačal. Sedaj je knjižnica ustanovljena in knjige že izposojamo. Prosimo pa še, ako nam kdo kaj pošlje. Slovenski jezik se med brati kar pozablja — žali Bog.

Druga in naša največja skrb je nova cerkev sv. Mihaela v Kos. Mitrovici. Še vedno se opravlja služba božja v pritličju navadne hiše. Velik do-brotnik Albanec Uka je sezidal na svoje stroške lep zvonik. Vse to sedaj ne zadovoljuje več. Ob Ob navadnih nedeljah je cerkva premajhna. Od-ločili so se vsi katoličani, da zgrade novo cerkev. Kdo bo pomagal? — Slovenija je vedno rada po-

magala in bo tudi sedaj. Cerkev bo za Trepcu. Zvečan in Mitrovico in za Vučitrin, kjer žive tudi Slovenci, naši vrli Čebaški i dr. Za Veliko noč si je župnija nabavila zastavo, ki je doslej še ni ime-la. Krasne slike presv. Srca Jezusovega in Mari-jinega in celotno delo hvali slovenske usmiljenke v ljubljanskem Marijinem domu, ki so jo izvršile.

Letos je angleška družba začela svoje delo v najbogatejšem rudniku Kopavniku pri Lesku. Prodrli so glavni rov skozi rudnik z brzino, da so potolkli evropski in mislijo tudi svetovni rekord. Tudi tu so naši Slovenci g. geom. Pratekar in šef električne centrale g. Čebašek. V višini 800 m nadmorske višine se dviga danes že lepa kolo-nija. Žična železnica z Leskom, kjer je železniška postaja, bo skoro izpeljana. Bogata svinčena, bak-rna in srebrna ruda se bo dovažala v mlin v Zvečanu in potem naprej v Solun in preko morja na Angleško. Družba zlasti danes v svinčeni atmos-feri dobro služi, saj so izkazani letni dobički nad 100 milijonov.

Slovenca srečam na Kosovu tudi v Uroševcu kot inženirja, živinozdravnika in mnogokrat kot brezposelnega, ki upa, da je Južna Srbija vsled svojega prirodnega bogastva in kulturnih nedo-statkov obljubljena dežela. Resnica pa je, da so Slovenci v mnogem pripomogli, da dvignejo kulturno nivo naših južnih bratov.

V Peči med Pečanci

Peči, zadaj vhod v Rugovsko klisuro.

Peči, v aprilu 1937.

»Čestitam, službo si dobil,« mi je zaklical tra-fikant Ante izpred vrta svoje trafike in mi molel nasproti »Slovenec«. »V Peč pojdeš.«

»Sijajno,« je pristavil neki Kamničan. »Peč je veliko in imenito mesto. Od tam smo pred vojno dobivali svinjsko mast. Samo Madžarov je tam precej.«

Dobri kamniški meščan je imel seveda v mi-slih Pečuh, ki se mu po madžarsko tudi pravi Peč in ker je bil površno podkovan v zemljepis- naše zedinjene domovine, me je v mislih že po-stavil na madžarsko mejo v Baranjo. Naša Peč pa leži v Zetski banovini in je po svoji zgodovini še imenitnejša kot madžarski Pečuh, kot službeno meslo pa seveda daleč pod vsako primerjavo.

No, pa pojdemo v Peč, saj dolgih potovanj sem že vajen!

Če hočes po najkrajši poti v Peč, se boš do Belgrada poslužil brzega vlaka, tam se moraš pa ukreniti v potniški vlak za progo, ki je bila v eta-pah zgrajena čez Kraljevo in Kosovo polje do Skoplja, kot vzporedna proga važni mednarodni prometni žili po dolini Morave in Vardarja. Vsa pot od Ljubljane je sicer za 200 km krajša kakor do Pariza, po času potovanja pa je Pariz mnogo bliže. Do Peči izgubiš nič manj ko poldrug dan in moraš pri tem prevažati točno 1050 km. Ko se v Belgradu utaboriš v direktnem vagonu Belgrad — Peč, si za 14 ur preskrbiš in pod varno streho. Vlak počasi drda po rodovitni Sumadiji kakor naš ljubi dolenjec, kadar vozi evičkarje iz belo-kranjskih hramov. Počasi teko ure, ko si vlak ulra pot ob vnožju Kopačnika proti Kosovu polju. Voziš se mimo znanega rudnika Trepcu, kjer si angleški kapital iz našega naravnega bogastva kuje svetle denarce, mimo Kosovske Mitrovice, kjer je daljši postanek, in čez Vučitrin, nek-danjo rezidenco g. prosv. referenta Frana Erjavca.

Napostaji, ki je krščena za Kosovo Polje, se odecipita dve stranski progi. Prva — 8 km dolga, gre na vzhod do Prištine, druga, 84 km dolga pa na zahod do Peči. Kakor znano, je bila ta šele lani dograjena in v avgustu slovesno izročena prometu. Takrat smo čuli mnogo hvala o velikem pomenu nove prometne žile za gospodarsko povzdigo Me-tohije in Peči. Na Kosovu Polju torej odpremo od dolgega vlaka zadnje tri vagona in vprežemo pred nje nov hlapec, ki se našopirjen kakor pav poda po novi železni cesti naravnost v Peč.

Proga je pač frekventirana kakor vse proge v južnih krajih. Po dva, trije potniki vstopajo ali izstopajo na postajah, potniki v vagonih pa so naj-brž povečini državni uradniki. Vsi se vozijo v Peč kot izhodišče potujočega sveta naprej v Črnogor.

Kar oddahneš se, ko vidiš, da je po dolgi vož-nji vlak zašel v polkrog visokih planin, iz katerih ni izhoda. Še velik ovinek, za njim pa ogromen kup hiš, iz katerih se dviga proti nebu 13 mira-retov, pa smo na postaji v Peči.

Kolodvor, velika lepa stavba, je nad 1 km izven mesta. Kdor se počne takoj pri prvem koraku seznaniti s proslulim pečkim blatom, se bo vsedel v eno izmed številnih kočij, ki čakajo na potnike, in se popeljal v mesto. Za me je bila ta vožnja do-življe svoje vrste. Stara doslužena kočija, ki nosi ponosno ime fižaker, se je kakor barka po viharnem morju zibala po blatni cesti. Voznik je spretno krmaril in lovil kovečke, da niso zdrčali na tla, s stopniščem pa smo zajemali blato s ceste, kadar je kolo hitelo izmeriti globino kakšne kotanje. Kočija je bila opremljena s staro avtomobilsko hupo, ki jo je voznik divje stiskal, da je izvalil iz nje hreščec glas, pred katerim so se spoštljivo umikali pešci na rob ceste. Iz kolodvorske ulice, ki je široka vprav za kočijo, smo zmagoslavno pritrobentali na glavni trg pred hotel »Korzo«, edino evropsko hišo na trgu. Tako sem se znašel v starodavni Peči.

Če bi bil popotni turist, ki si je za en dan prišel ogledat te kraje, bi se takoj navdušil za sliko-vito lego stare patrijaršije, za strme vrhove razkla-nega Čakorja in za slovito Rugovsko klisuro. Pri-jazni ljudje, ki jim je naložena skrb za dober glas mesta, bi me vzele v svojo sredo, mi pokazali vse v najlepši luči in jaz gotovo ne bi izpustil prilike, da ne bi napisal slavospeve o bratskem sprejemu, o slovanski gostoljubnosti in o lepoti krajev, ki bi

jih primerjal naši divni Gorenjski in jih sploh gle-dal, kakor smo jih vsi videli ob zedinjenju.

Ce pa prideš sem na službeno mesto, se ti kraji in ljudje pokažejo v popolnoma drugačni luči. Zato je bolje, da svojih prvih vtisov ne vržeš takoj na papir, ker bi morda izrekel preveč strogo sodbo. Kakor vidite, sem se tega točno držal, vendar pa moram priznati, da v teku časa niti za las nisem mogel spremeniti svojega prvotnega mnenja v ko-rist ali v škodo Peči. Eno drži slej ko prej: za gim-nazijskega suplenta je pečka gimnazija eno najslab-ših službenih mest v naši državi, mesto samo pa nudi človeku, podkovanemu z novinarsko zve-da-vostjo, zelo široko polje za zanimiva in za naše razmere poučna razglabljanja v najrazličnejših sme-reh. Pa si natančneje ogledimo to slavno Peč!

Peč leži na najzahodnejšem robu rodovitne Metohije, ki jo zapira venec strmih in preko 2000 m visokih gor. Kljub temu, da leži 560 m nad morjem, torej toliko kot Kopača v dolini Kamniške Bistrice, je obkrožena z vinogradi, ki pa segajo samo kakšnih 70 m visoko. Strmi planinski bregovi, pokriti z redkimi hrastovimi gozdi, se brez bližjih prehodov dvigajo iz Metohijske ravnine in jo kot visok zid ločijo od prave Črne gore. Iz planin si je skozi slovito Rugovsko klisuro, eno največastnejših v naši državi, po močehni eroziji izdobil skozi živo skalo pot Pečanska Bistrica, močan in nevaren hu-dournik, ki vsako leto povzroča mnogo preglavic. Tik pred vodom v Rugovsko klisuro, skozi katero se je v svetovni vojni umikal del srbske vojske, leži stara srbska patrijaršija.

Mesto samo ima popolnoma turški značaj. Ve-čino ozkih in čudno zavitih ulic, v katerih bohotno kraljuje pristna orientalska nesnaga, ne obrobajo hiše, ampak povečini primitivno iz ilovice zgrajeni zidovi z velikim nerodnimi lesenimi vrati, ki vodijo na dvorišča, kjer so šele hiše. Pojem o nasipanju in češenju ulic je tu še neznan, čeprav moramo plačati kuluk. Blata je ob deževju toliko, da se kar preliva po ulicah. Majhno izjemo tvori v tem po-gledu samo glavni trg, ki je, kakor je videti na sliki, še precej prostoren in zvečer razkošno raz-svetljen kakor kakšen pariški bulvar. Mesto ima namreč elektriko, ki jo meščani plačajo po 7 din za kilovatno uro. Tudi brez vodovoda ni Peč. Par sto metrov nad patrijaršijo je tik ob strugi Bistrice zajet močen vrelce, ki mu pravijo Črna voda. Po-znavalci trdijo, da je voda iz tega vrelca v naj-popolnejšem pomenu besede rečeno zdrava pitna voda, kar bo najbrž tudi držalo. Tako zdravo pitno vodo ima malokatero mesto v državi. Vodovod pa seveda ni napeljan po ulicah ali celo po hišah, am-pak samo po glavni prometni cesti, koder se vrstijo drug za drugim javni vodnjaki, ob katerih se napaja cela Peč.

Tudi kanalizacijo ima Peč. Toda kakšno! Kdor pozna sistem kamniških »žajspohov«, si jo bo lahko predstavljal. Iz struge Pečanske Bistrice so na ve-strani izpeljani po 2 do metre široki jarki, ki pre-prezajo mesto v vseh smereh. Bistra voda se na-vadno pretaka po levi ali desni strani ceste ob hišah. Iz vsakega »žajspoha« se odvajajo manjši, do pol metra široki potoki, ki teko čez dvorišče malone vsake pečanske hiše, pod stranišči in svi-njaki, sprejemajo nesnago in jo odplavljajo naprej.

Taka je torej Peč z vsem, kar človek najprej opazi. To je zunanji okvir za torišče, na katerem se gnete — po najnovejši statistiki iz občinske pi-sarne — nič manj ko 14.480 ljudi različne vere, ka-rakterja in običajev. Trije elementi: turško-arnav-tski, srbski in črnogorski, vsak s svojimi zahtevami in potrebami, si stojijo nasproti v tihi in prikriti borbi, ki se odraža v vsem javnem življenju in je za opazovalca iz naših krajev nadvse zanimiva in poučna.

Večino prebivalstva tvorijo muslimani, ki jih je uradna statistika naštetla 9.770, torej mnogo več ko dve tretjini. Poznavalci pa trdijo, da ta številka ni točna in da jih je še vsaj 1000 več. Muslimanski Arnavti znajo namreč spretno prikrivati svoje otro-ke, da jih obvarujejo pred uradnimi osebami, za-pisniki in statistikami ter tako, če le moreče, od-tegnejo vojaški službi. Dve tretjini muslimanskega življa tvorijo Arnavti, tretji pa Turki. Arnavti so povečini revni kmetovalci in težaki, Turki, ki so po balkanski vojni postali iz gospodujočega podrejeni

element, pa so obrtniki in trgovci. Lepo število med njimi se prištevajo med najbogatejše pečanske ve-ljake, vsi pa seveda obvladajo poleg turškega še srbski in arnavtski jezik.

Pravoslavni je v Peči komaj 4322. Pred bal-kansko vojno jih je bilo okrog 2000. Ti nazivajo sebe »starosjedioci«, to je Srbi, ki so tu ostali tudi po letu 1690, ko se je večina srbskega življa pod vodstvom Arsenija III. Črnogeviča izselila v Vojvo-dino v strahu pred turško osvoje. Toda to niso Sta-rosrbi. Teh je po selitvi ostalo v Peči samo par družin, ostali pa so se v teku 200 let naselili iz skopske strani in iz Črne gore in se tu vdomačili. Postali so pravi Pečanci in se sedaj štejejo za Srbe.

V balkanski vojni so preko visokega Čakorja navalili na Metohijo Črnogorci in jo zasedli. Naselili so se po hišah turških in arnavtskih meščanov, ki so padli v vojni, mnogo pa so jih tudi kar enostavno pregnali. Črnogorce, ki jih je danes v Peči nad 2000, so sprejeli Starosrbi kot osvoboditelje izpod turške jarma in se navdušeno bratili z njimi. To bratsko razpoloženje pa je trajalo le kratko dobo, ker so Črnogorci takoj prevzeli vlogo gospodarja in začeli odpraviti Pečance z višjih položajev. Med njimi so nastala huda nasprotja, ki zavzemajo čes-to prav ostro obliko. Ker je danes Črnogorcev v pečki občini par stotin več kot Pečancev, se ti čutijo hudo zapostavljene. Nasprotje se pokaže zlasti ob vsakokratnih volitvah, ko so Črnogorci kom-paktno na eni, Pečanci pa na drugi strani, musli-mani pa tisti jeziček na tehtnici, ki odloča bitko. Njihovo stališče je skozi in skozi oportunistično, zato se ena in druga stran vneto prizadeva za nji-hovo naklonjenost. Pri zadnjih volitvah sta si na Jevtičevi listi stala nasproti Pečanci in črnogorski kadidat. Zmagal je z majhno razliko Črnogorec.

Prikrita in tiha borba med srbskimi in črno-gorskim življenjem daje življenju v Peči posebno obe-ležje razgibanosti, ki se manifestira ob vsaki pri-liki in skoro na vsakem koraku. Gimnazija kot močnejši faktor pri produkciranju inteligence seveda ni ostala ob strani in tako so se tudi vanjo zanesli pojavi, ki so za človeka iz naših krajev neznanst.

Ker smo že toliko razpravljali o prebivalstvu naše Peči, ne smemo pozabiti omeniti, da so tu po-leg muslimanov in pravoslavni tudi katoličani. To pa niso morda katoliški Srbi, ampak Albanci, ozi-roma Arnavti. Njihovo število je naraslo na 398. Katoličani so pred 10 leti zgradili v Latinski ulici na prav lepem kraju lično cerkvico, v kateri je vsako jutro služba božja, v nedeljo pa tudi pridiga — seveda v arnavtskem jeziku. Dušni pastir je pri-ljubljen in v celi Peči spoštovan pater Lovrenc, ki je doma iz Janjeva na Kosovu polju. Letos poleti bodo pečanski katoličani slovesno proslavili 10 let-nico posvečenja cerkvice in bomo ob tem dogodku gotovo imeli priliko, da o njih kaj več zveemo.

Ivan Zika.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 11. aprila: 8 Vesel jutranji pozdrav (plošče) 8.30 Tolodova a) za dame, b) za gospode (vodi g. prof. Marjan Dobovšek) — 9.00 Cas, poročila, spored 9.15 Koncert na klavirju (g. Urbane Franc) — 9.45 Verski govor (g. dr. Ciril Potonik) — 10.00 Prensos cerkvene iz Amerike (plošče) — 10.15 Mariborske stolnice — 11.10 Saint Saens: Zivalski karneval (plošče) — 11.30 Otroška ura: Trije godci (zvočna slika) — 12.00 Kar imamo, to vam damo (plošče po željah) — 13.00 Cas, spored, obvestila 13.15 Koncert radijskega orkestra — 13.30 Prensos iz Kranja: Koncert sokolskih pevskih zborov in orke-strov — 17.00 Kmet. ura: Pridelovanje in pomen krmnih raslin za živinorejo (g. ing. Jože Černe) — 17.20 Ne-kaj lahke glasbe (plošče) — 18.00 Trj bčere — veseligr (člani rad. lgr. družine) — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: V čem je vrednost naše stvarke umetniške proze (Dušan Nikolačević iz Belgrada) — 19.50 Slovenska ura: Vasilij Mirk: Glas-beni utrinki (g. prof. Marjan Lipovšek) b) Krasveč (g. Jože Pahor) — 20.00 Koncert: Sodelstva g. Jože Gostič in Radijski orkester — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za dobro voljo in kratek čas (Jožek in Jekel).

Ponedeljek, 12. aprila: 12 Same veselo (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — Cas, spored, obvestila — 13.15 Zvoki iz Amerike (plošče) — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Zdravniška ura: Nega in utrjevanje (g. dr. Anton Breclj) — 18.20 Lalo: Na mouna (orkestralna suita na ploščah) — 18.40 Gledališče in običnost II. del (Ciril Debevec) — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Prensos simf. koncerta iz Sofje — 21.00 Koncert kompozicij Danila Svara (prenos iz velik. fil-harmonije dvorane). Sodelujejo: ga. Zlata (Gungje-nae, g. Aleksander Kolačić, g. prof. Marjan Lipovšek, ljubljanski kvartet (g. Pfeifer, Stančič, Sušteršič, Müller) — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Vse-lese pesmi (Teret Stritar in g. prof. M. Lipovšek).

Torek, 13. aprila: 11 Solaka ura: Križem po Slo-veniji — prirodopisne sličice iz raznih krajev naše ožje domovine (g. prof. Rafael Bačar) — 12.00 Slavne pevke (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Narodna glasba severnih Slo-venov (Radijski ork.) — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Glas-ba morja (igra Radijski orkester) — 18.40 Vpliv islama v evropski kulturi in njegov zaton (g. urednik Tere-seglav) — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Jeanne d'Arc — prva pobornica nacio-nalizma v srednjem veku (g. urednik Fr. Tereglav) — 19.50 Zbavniki zvočni tehnik — 20.15. skig-dateljška ura: Risto Savin. Sodelujejo: ga. Marta Osterov-Valljalo (klavir), g. Tone Petrovčič (samosteni) in g. Slavko Osterov (predavanje) — 20.45 R. Savin: Odločki iz opere »Matija Gubec« (uprizoritev ljublj. opere, posnetek na ploščah) — 21.15 Mandolistični trio (g. M. Antunović, F. Privšek, Sr. Haršlag) — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Plesna glasba na dveh klavirjih (gđeni Silva Hraščevića in Božena Sapjla).

Sreda, 14. aprila: 12 Razni zbori (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Mladinska ura: Ob 200-letnici roj-stva Alojzija Galvanija (g. prof. M. Adlešič) — 18.30 Mladinska ura: Akvarij II. predavanje (g. Miroslav Zor) — 18.40 Mladi ljudje in kazenski zakon (g. Ro-man Rus) — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Mesečni kulturni pregled (Belgrad) — 19.50 Sah — 20.00 Prensos simf. koncert. mariborske Glas-bene Matice: Dirigent: Marjan Kozina — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Reprodue. koncert plesne glasbe.

Drugi programi

Nedelja, 11. aprila: Belgrad: 19.30 Narodne pesmi — 21.00 Kavarinska godba — Zagreb: 20.00 Tamburice — 20.4 Operetna glasba — Dunaj: 20.05 Igra — 22.30 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.00 Sinfonični koncert — 21.00 Opereta — Rim-Bari: 21.00 Pihala — Praga: 19.30 Gledališki prenos — Varšava: 19.20 Angleška glasba — 21.40 Orkestrski prenos — 22.10 Orkestralni koncert — Ber-lin-Lipsko: 20.00 Opereta — Hamburg: 20.00 Narodna glasba — Bratislava: 20.00 Opera »Voljoda Wildfang« — Köln: 20.00 Opera »Carostrelce« — Frankfurt-Mona-kovo: 20.00 Plesni večer — Strassbourg: 21.15 Orke-stralni in solistični koncert.

Ponedeljek, 12. aprila: Belgrad: 19.15 Orkestralni koncert — 21.00 Litovski evropski koncert — Zagreb: 20.30 Moški kvartet — 21.00 Litva — Dunaj: 21.00 Litva — 21.35 Sinfonični koncert — 17.15 Plesno — 21.00 Vokalni in instrumentalni koncert — Praga: 20.30 Vokalni kvartet — 21.00 Litva — Varšava: 20.15 Debussijev koncert — 22.00 Sinfonični koncert — Königsberg: 20.10 Pihala — Frankfurt: 20.10 Domovinski zvoki — Monakovo: 20.10 Škotska narodna glasba — Strassbourg: 21.30 Novi slagerji.

Torek, 13. aprila: Belgrad: 19.50 Brahmsov trio — 20.30 Narodne pesmi — 20.50 Orkestralni koncert — Zagreb: 20.00 Opera — Dunaj: 20.00 Zbor — 21.00 Varšava — 22.20 Mozartovi godalni kvarteti — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba — 21.00 Instrumentalni koncert — Rim-Bari: 21.00 Opera »Fedora« — Praga: 19.25 Igra — 21.35 Kvartet — Varšava: 19.20 Haydnove skladbe — 21.00 Sinfonični koncert — Berlin: 19.05 Opera »Legen-da o lepi Joaniki« — Köln: 20.16 Operetne melodije — Frankfurt: 20.10 Opereta »Zlati pletec« — Stuttgart: 20.10 Baletna glasba — Bernau: 20.16 Orkestri du-eti — 21.45 Celotni klavir — Strassbourg: 21.30 Mozar-tov koncert — Bukaresta: 20.35 Sinfonični koncert.

KULTURA

Slovenski kulturni spomeniki

Restavrirane freske L. Layerja v kupoli župne cerkve v Trzinu.

Dr. France Stele

o spomeniškem varstvu

Prvi začetki spomeniškega varstva segajo prav za prav že v antiko. To gibanje je zlasti živo v dobi renesanse in papeži so po posebnih komisijah začeli skrbeti za ohranitev spomenikov antične umetnosti. Posebno pobudo za razširjanje te ideje spomeniškega varstva je dala francoska revolucija zaradi velikih upostojen, ki jih je povzročila. V teku devetnajstega stoletja opažamo predvsem v Franciji in Italiji s papežsko državo na čelu celo vrsto gibanj, ki skušajo dati varstvu spomenikov sistematsko in zakonsko podlago. Tako se množijo predvsem od sedemdesetih let prejšnjega stoletja pa do danes v vseh državah zakoni in zakonski predlogi, ki urejujejo to stroko. Ob tem so se končno razbistrila tudi načela, ki izhajajo pri modernem spomeniškem varstvu predvsem iz principa, da je treba spomenike ohranjati in s tehničnimi sredstvi podaljševati njihovo dobo življenja, da pa je napačno in kvarno načelo polpreteklosti, ki je zahtevalo, da naj se spomeniki restavrirajo do neke dozdevne, le v preteklosti dane in v največ slučajih danes sploh nedoločljive oblike.

Spomeniško varstvo v Sloveniji ima lepo preteklost, ker se je kot panoga negovala v centralni komisiji za varstvo spomenikov na Dunaju in v nji osredotočevala ter mogla skrb za spomenike smotrno in sistematsko razvijati približno 80 let. Svojo organizatorno obliko je dobila leta 1913., ko je bil v Ljubljani ustanovljen Deželni konzervatorski urad s pravicami popolnoma avtonomne, s centralo na Dunaju je načelno zvezane ustanove, ki je imela tudi prva pri nas možnost, da si pridobi popoln pregled razpoložljivega gradiva in da s posebnim ozirom nanj izdela program delovanja. Po vojni se je delokrog ustanove prenesel na banski spomeniški referat. S tem se je razširilo področje na vso Slovenijo. Ta ustanova je tako usmerila svoje znanstveno delovanje, ki je bistvena sestavina sodobnega varstva spomenikov, predvsem na najstarejše srednjeveške spomenike. Približno v petnajstih letih je bilo odkritih mnogo doslej neznanih spomenikov srednjeveškega stenskega slikarstva, ki po vsem, kar moremo pri sedanjem stanju trditi, predstavljajo kulturno zgodovinsko in umetnostno znanstveno najbolj valžno skupino v slovenskem gradivu.

Kratek pregled naj nas pouči, kako je to gradivo v zadnjih desetletjih naraščalo. Od leta 1910 se je zdelo, da so spomeniki, starejši od petnajstega stoletja, le malenkostni in sporadični. Takrat je obsegal čas spomenikov, predstavljajočih kolikor toliko strnjeno skupino, le dobo dobrih sto let 15. in začetek 16. stoletja. V središču zanimanja so stale delavnice slikarja Janeza Ljubljanskega iz sredje 15. stoletja, po svoji umetniški vrednosti pa so posebno pozornost vzbujale freske pri Sv. Primožu, ki so bile že pred vojno očistene motečih preslikov, dalje freske na Krtini v Mačah in na Križni gori pri Škofji Loki. Takoj po vojni je ta skupina predvsem kranjskih spomenikov dobila valžno dopolnilo v skupini fresk v Prekmurju s slikarjem Janezom Akvilo iz Radgone na čelu. Nova odkritja, ki so se začela množiti posebno od l. 1925, ko so bile odkrite tri plasti fresk v Vrzdencu pri Horjulu, pa so razširila gradivo tako, da znanost danes razpolaga z nepretrgano vrsto spomenikov od sredje 13. pa do sredje 14. stoletja. Po historični zaporednosti so posebno valžno doslej najstarejše v Sloveniji znane freske v minoritski cerkvi v Ptuj iz okoli 1260. leta, potem lansko leto odkrite freske iz konca 13. ali začetka 14. stoletja v križnem hodniku v Stični, starejša plast na Vrzdencu, starejša plast v Turnišču, ostanek fresk v ladiji v Celju. Freske v križnem hodniku bivšega dominikanskega samostana v Ptuj, ki so vse stareše od približno 1370. leta. Sledi prekmurska skupina iz druge polovice 14. stoletja, za prehod v 15. in za prvo desetletje 15. stoletja pa je značilna posebno široka struja tako zvanih furlanskih freskantov, ki zanaša preko naših dežel v srednjo Evropo elemente severno-italijanskega slikarstva. Od 4. desetletja 15. stoletja dalje nastopa v nasprotni smeri iz Srednje Evrope proti Italiji druga struja, katere glavni predstavnik je Korošec Janez Ljubljanski. Ta struja povzroči v Sloveniji s središčem na Gorenškem in sosednjem Goriskem razcvit poznogotskega slikarstva, idealistično v izrazito lepoto usmerjene smeri, ki jo predstavlja posebno slikar fresk v Mačah in njemu sorodni slikar na Krtini v Podzidu in v Crngrobu (Sv. Krištof). Izpopolnjuje pa to skupino izrazito nemško usmerjeni slikar Wolfgangus v Crngrobu in na Jamniku.

Tudi vprašanje renesance je v razvoju slovenskega slikarstva danes mnogo bolj pojasnjeno nego je bilo v začetku teh raziskavanj. Nastopanje te smeri, ki se nam v časovnem redu kaže posebno na Križni gori pri Škofji Loki, v freskah znamenja pri Crngrobu, pri Sv. Primožu in v cerkvi Marijagradec pri Laškem, priča, da je bil neposreden vpliv italijanske renesanse na razvoj slovenskega

gradiva malenkostno, da pa so od prvih desetletij 16. stoletja dalje zelo naglo prodirali s severa vplivi tako zbrane nemške in nizozemske renesanse in ustvarili tudi pri nas slogovno obliko tako zvanega alpskega manirizma.

Uspehi spomeniškega varstva v Sloveniji pa se ne omejujejo samo na pravkar opisano znanstveno raziskavanje, ampak se kažejo v reševanju čisto praktičnih spomeniško važnejših vprašanj, ker omogoča tesno sodelovanje državnega konzervatorja z duhovščino, pri kateri se razumevanje za stremeljenja v zadnjih desetletjih vidno množi, da se nobeno kolikor toliko valžno delo ne vrši brez sodelovanja konzervatorja. Kot na posebno vidne uspehe tega sodelovanja avtonomnih in cerkvenih oblasti opazujemo iz novejših dobe na sledeče:

Na restavracijo mednarodno pomembnega slikanega stropa iz začetkov 17. stoletja v stari grofiji v Celju, na zgledno obnovitev notranjstvene župne cerkve v Kranju in Celju, ki vzdržata primeroma z zglednimi tovrstnimi deli v Nemčiji, na obnovitev notranjstvene in oltarja v minoritski cerkvi v Ptuj, na spomeniško in zgodovinsko izredno valžno odkritja v sedanjem ptujskem muzeju, na prenehanje odkritja v Crngrobu in v najnovejšem času na dela, ki so se vršila in se bodo nadaljevala v stiskem samostanu. Pravi biser srednjeveške arhitekture je bil odkrit tudi z osvoboditvijo baročnih dozidkov v notranjosti bivše samostanske cerkve v Kostanjevici.

Nepregledni pa so mnogo manjši, po svojem pomenu vsaj na videz malo pomembni uspehi tega gibanja, čeprav je treba pri obsežno razpredenem poslu zaznamovati tudi marsikakšno razočaranje.

Restavrirane štukature iz leta 1620. v stolpu samostanskega ozidja v Stični.

Vendar pa smo prepričani, da je konzervator v Sloveniji za zdaj z napredkom svojega dela lahko zadovoljen. Kakor je znano, si znanstveni krogi tudi v Jugoslaviji vse od svetovne vojne dalje prizadevajo, da bi dobili sodoben spomeniški zakon, ki bi bil tudi v krajih, kjer je spomeniško varstvo kolikor toliko popularizirano in zakoreninjeno, važna opora delovanju konzervatorskega urada, kajti le tedaj, če bo vsa država v tem pogledu enotno organizirana, moremo pričakovati, da se bo to doslej pogosto na dobro voljo oprto delovanje moglo razviti v smoterno vodeno splošno gibanje. Za novi proračunski zakon je bil pripravljeno amandament, s katerim bi se prosvetni minister pooblastil, da z uredbo, ki bi imela zakonsko moč, uredi tudi to predele in za naš kulturni ugled v svetu velevažno vprašanje. Žal se zdi, da ta predlog zaenkrat zopet ni uspel, in to kljub temu, da italijanski listi pogosto očitajo prav naši državi, kako so dragoceni kulturni spomeniki celo tam, kjer bi lahko naš turizem koval iz njih denar, v Dalmaciji, prepušeni največji samovolji in nerazumevanju. Opozarjamo tudi na to, da se še danes kar na debelo vrši tudi pred očmi oblasti v Sloveniji, še bolj pa v južnih krajih, roparsko razkopavanje starih grobišč in razvalin, da se s tem uničujejo dragoceni kulturno zgodovinski spomeniki, da se trgovsko interesirani, krogi iz neznanstva pogosto čudijo, koliko umetniško in spomeniško dragocenega blaga se vsaj na videz brez kontrole izvaža iz Jugoslavije.

Plesna umetnost Mlakarjev

V soboto, 3. aprila, je bila v Zagrebu premiera baleta »Hudič na vasi«, kjer sta Pia in Pino Mlakar pokazala svoje delo, za katerega je napisal glasbo v najvišjem sodelovanju z njima Fran Lhotka. Zagrebško občinstvo sta, sodeč po vtisu predstave, tudi notranje pridobila zase. Delo se je prvič izvajalo jeseni l. 1935. v Stadttheatru v Zürichu, kjer je želo neomejeno priznanje, malo nato so ga vsi trije tvorci pokazali tudi v gledališču v Karlsruhe. Zagreb si je zagotovil jugoslovansko premiero, pričakujemo pa zdaj od vodstva slovenskega Narodnega gledališča, da omogoči tudi predstavo v Ljubljani, preden odideta Mlakarja v Ameriko.

Balet »Hudič na vasi« je program enega celega večera, predstava, ki traja poltretjo uro. Ima 8 slik in troje dejanj. Je nekaka baletna drama ali dramski balet, le da sta si vlogi govorjene besede razdelili med seboj ples in glasba. Vsebinska je naslednja: V poznem poletnem dnevu čaka Miško, kmečki fant, na trati kraj vodnjaka na svojo Jelo. Ona pride in oba se radujeta sreče ljubezni. Temu prizoru sledi abstraktna simbolična slika: Na črnem zastoru dvojce rdečih src, po katerih grabi roka hudiča — zagrabi eno in ga trešči dol; je to Mirkoovo srce, ki ga je hudič vzel Jeli in postavil na njegovo mesto svoje strupeno zeleno srce. V 3. prizoru pridejo dekleta po vodo in njihovo vedenje do tam prisotne Jele je sila zaničevalno. Jela čaka Mirka. Nestrpna je in čas ji mineva s tem, da ogleduje svojo mladostno lepoto v vodnjaku. Iznemada pride mimo Mirko v objemu dveh drugih deklet, ko gre na semenj,

ne da bi videl Jelo. Obup in žalost se zgrneta nad Jelo. V 4. sliki vidimo semenj, na katerem je tudi hudič postavil svojo stojnico in Mirko kupi pri njem pas, s katerim se nevede izroči v popolno oblast hudičevu. Ljudje ga svare, ampak dva hudiča končno Mirka odvedeta. Jela išče tavajoč v mesečni noči po sejmišču srce, ki ji ga je vrag ugrabil.

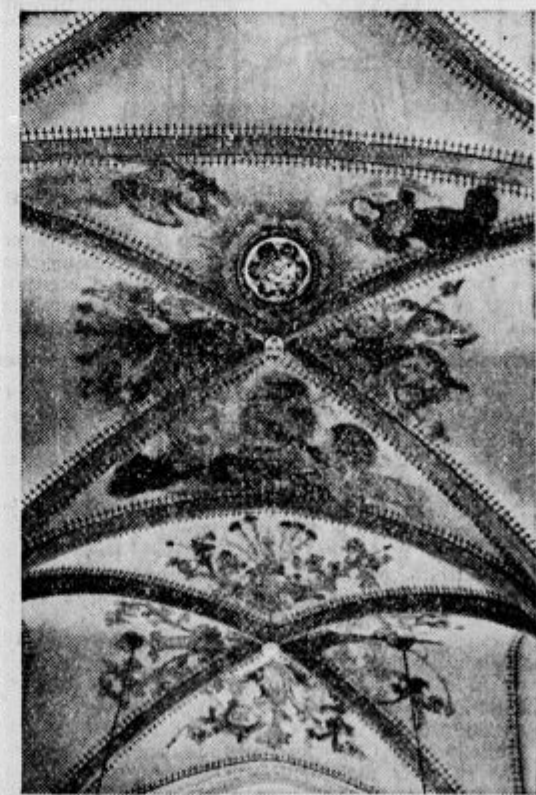
Drugo dejanje pokaže v prvi sliki kremo »Pri hudičevem mstu«. Med prepevanjem narodnih in sviranjem harmonike hodijo gostje ven in noter, končno pribeži iz nje Mirko, ki skuša uteči hudiču. Hudič pa mu dokaže, da tega ne bo mogel, obenem pa tudi svojo oblast. Noč rodi iz teme fantastično bitje, mladeniča, ki mu odstopi glava z ramen, a se čez malo časa zopet prilepi nanje; za glavo se ločijo od telesa zdaj ta, zdaj ona roka, zdaj leva in zdaj desna noga, udje izvajajo čudovito nenaravne, nehotne gibe — zapojejoča slika! V zraku zagrabi Mirko možno denarja, pred sabo zagleda trop lepih deklet — ki mu jih vrag pošilja v skušnjava. Iz njihove trume se odtrga najlepša, Mirko jo ves zamamljen gleda in končno pade k njenim nogam, objemajoč jih — toda deklica se je medtem spremenila v hudičovo večšo in z njo vred se Mirko pogreze v pekel. 6. slika nam kaže pekel. Sredi peklenškega trušča in hrušča se spomni Mirko Jele, kesa se. Misli, kako bi ušel iz tlake, ki jo dela hudič in to se mu posreči, ko se ta vrne. Ves razigrane volje zapleše hudič kolo, pred tem pa je vrgel raz sebe svoj čudodelni plašč. Mirko ga ujame in zbeži iz pekla.

V tretjem dejanju nam prva slika kaže, kako silijo Jelo, da se poroči z nekim novim snubačem. Vse prigovarjanje je zaman; toda končno se zdi, da je Jela pristala. V osmi sliki gre svatovski sprevod mimo kapelice k cerkvi na hribčku. Pri kapeli počiva Mirko, utrujen, ker ga ves čas pre-

ganja hudič. Mirko prepозна Jelo, vrže proč hudičev plašč, zopet sta se našla z Jelo. Napočita se v cerkev, kjer ju poroči, nato pa zavlađa na hribu pravo svatovsko veselje.

Jelo pleše Pia, Mirka Pino Mlakar, hudiča Oskar Haršo, zelo talentiran plesalec, hudičevu gospodinjcu Olga Orlova. Ostalo baletni zbor Zagrebške opere, deloma tudi operete, pevske vlože poje del pevškega zbora opere. Težko je na podlagi premiere dati izčrpano sliko vse one neizmerne globine, bogastva in umetnosti, ki so jo avtorji v tako lepi vzajemnosti vložili v delo. Še celo si ne lastimo sodbe o glasbi. Samo malo opomb.

V primeri s koncertnim programom, ki smo ga videli pred leti, je »Hudič« neke vrste drama

Restavrirane freske iz druge polovice 15. stoletja v opatijski cerkvi v Celju.

v obliki baleta, kjer ples kot tak ni sam sebi namen, temveč skupaj z glasbo služi drugi, višji vrednosti — to kar se pred nami odigrava, ni simbolična razigranega in lepega telesa, temveč pot in usoda duše, njena življenjska drama. Iz lepih solnčnih dni potuje duša skozi trpljenje, skozi pravi inferno strasti, slabosti in napak, dokler se končno ne spomni rešitve, ki je v njej sami skrta in dokler ne pride spet na svetli dan. Ta balet je balet etosa, pa tudi balet ljubezni.

Človek bi po naslovu pričakoval folklorno ali vsaj narodopisje. Ampak kar je tega elementa v delu, ima podrejeno vlogo, mojstrsko podrejeno in določeno. Pekel ne bi bil tako temen, če ne

bi imel onega solnčno jasnega ozadja, ki ga daje ljudstvo v narodni noši, in veselje ne bi bilo tako svetlo. Te barve in ornamenti krijejo v sebi razvrat in vstajenje in balet se jih poslužuje v obeh tonskih vrednostih. Prav isto v glasbi.

Ta balet apelira na človeka v tebi, toda na celega človeka. Na totalnega človeka. Če si izpil sladkost, ne boš ubežal bridkosti. Ta sledi prvi tako, kakor postane lepota iznenada vragulja. Mlakarjev balet resnično ne štedi človeka, ne pozna usmiljenja in ne izjeme v tem zakonu. Scena v peklu je grandiozna vizija, ki razbija tvojo pogled, tvoje uho, vse tvoje čute, slika, ki prižene življenje do onih mej, kjer boš ali zmagal ali podlegel. Ta slika sedi v kontekstu celega baleta, tako kakor viški in peripetje v klasični drami. Njena odrska, plesalska in glasbena stran je kompozicionalno mogočna in prepričevalna, monumentalna in vendar v vsakem detajlu predelana in smiselna. Ne vem, če je danes mnogo baletov, ki premorejo scene teh kvalit. Enaka mojstra pa sta se Mlakarja izkazala tudi v zaključnem slavu, Kolu, ki je glede na mase, s katerimi tu Mlakarja delata, pač velik dokaz njune kompozicijske umetnosti.

Mlakar bi ne bil on sam, če ne bi bil duhovit in če nas ne bi vedno znova presenečal. En primer za to so vložki avtomatizmov v baletu. Videli smo že svojčas njihovo vlogo — avtomatizem radi veselja nad tem gibanjem. Avtomati imajo v tem baletu globlji, duševnosimbolični pomen. Da ne govorimo o usodno tesni sceni obeh src. Punčka, ki jo vrag razstavi na semnju, da odpleše v srebrni omariči svoj part, je enako ekspresiven, dramatičen motiv. Čez vse pa seveda fantom, ki se razdeli. Igra in pota njegovih udov so stvar, ki ni prav nič komična, ker zastaja pri tem človeku sapa — iz konteksta občutiš, da bi utegnil človek celo sam kriti v sebi možnost takega fantastičnega monologa svojega telesa in takega dialoga njegovih udov.

Motil bi se, kdor bi mislil, da je radi etosa, ki ga balet zasleduje, ta kaj izgubil: cela ustvaritev je skupno z glasbo preveč vsestranska. Vse ob svojem in pravem času: v tem leži velika umetnost tistega, ki je na ta balet postavil največ kart svojega ustvarjalnega duha, in kdorkoli je to že bil — da spoštujem asketičnokolektivnega in brezosebno pričujočega duha njegovega nastanka. V arhitekturi cele tvorbe, ki se sama smiselno nadzida, leže partije, kjer stopi v ospredje ples, in druge, kjer stopi glasba in podobno. Vse pa v pravičnem in strogem redu. Toda ne bi radi zaključili, ne da bi omenili oba plesa Pie Mlakarjeve, ki ju pleše kot Jela, prvega še iz veselja nad komaj doživljeno srečo ljubezni, ogledujoč se v vodnjaku, drugega pa malo trenutkov za prvim, potem ko je ugledala Mirka v objemu drugih deklet. Donebno veselje prvega plesa se spremeni v drugem v brezdani obup in žalost in kratko ni mogoče verjeti, da je obojega zmogel isti človek, razdelja, vendar preogronne. Pa kljub temu: So pota iz enega v drugega. Ples trpljenja se radi umetnosti, s katero ga Pia pleše, sprevrže v njegovo poveljanje. Skušnjava je blizu, da bi želel, da bi tudi ta bridkost trajala večno, ker saj to ne bi bila več nikaka bridkost, temveč umetnost in lepota sama na sebi.

R. L.

F. X. Šalda

KRATEK PREGLED DELA.

Pred tednom dni je nepričakovano umrl človek, ki je pol stoletja knezoval češkemu kulturnemu življenju in vodil javno kritično misel, ki je pisal pesmi, novele, eseje, razprave in glose, ter na praškem vseučilišču predaval moderno zapadnoevropsko literaturo. Velikost njegove osebnosti kaže obširno delo, ki je izraz in dokaz širokega poznavanja in poglobitve v človeško nehanje, kakor ga izpričujejo književni dokumenti umetniškega in znanstvenega sveta.

Prve pesmi, ki jim je kmalu sledila tudi nevezana beseda, so mu objavili češki listi, ko je bil star 18 let. Toda prav kmalu se je uveljavil njegov kritični duh in njegovi spisi tistega časa so zbrani v dveh zvezkih pod naslovom »Juvenilité«. Feljtone iz poznejše dobe obsega knjiga iz leta 1936 »Časové a nadčasové. Zrela dela kritičnega eseja predstavljajo knjige »Boje o žití« (1905 in 1915) ter »Duše o dílo« (1913). Toda ob tem miselnem, presojevalnem delu ni opustil leposlovja ter so leta 1912. izšle njegove pripovedke »Život ironický a jiné povídky«, za časa svetovne vojne pa je napisal velik roman »Loutky i dělníci boží« (1917), ki je precej spremenjen izšel v četrti izdaji leta 1935. Istega leta je zbral v knjigo »Dějvorty staré a nové« svojo drobno prozo. Prvi zvezek njegovih pesmi predstavlja »Strom bolesti« (1920), kmalu za tem pa je napisal dramsko pesem »Zástupové« ter dve komediji: »Dítě« in »Tážení proti smrti«. Poleg študije »Mistr Jan Hus a doba jeho v moderní poezii české« imamo iz poznejše dobe eseje »Antonín Sovat« (1924) ter študijo o J. A. Rimbaudu (1930). Znameniti so tudi njegovi slavnostni govori: »Genius Shakespeara a jeho tvorba«, »Báseňická osobnost Dantova«, in govor »Mácha, snivec a buřák«, ki ga je imel lani. »Šaldov zápisnik«, najboljšo češko kritično revijo pa je pisal sam. List je izhajal od leta 1928 in je dosegel 85 števil.

Razstava v Parizu

V Parizu živi zmerom mnogo jugoslovanskih slikarjev in kiparjev, ki včasih premorejo svoje lastne delavnice, največ pa delajo v tujih ateljejih. Ta teden pa so v Pariški galeriji priredili razstavo svojih del, ki so jo svečano otvorili predstavniki jugoslovanskih in francoskih oblasti. Otvoritev je prisostvovala veliko število oseb iz odličnih krogov francoske javnosti.

Na tej jugoslovanski umetnostni razstavi sodeluje mnogo slikarjev in mnogi med njimi so zbudili precejšnjo pozornost. Poleg imen Baťa, Pomorišac, Mata, Celebonović, ga. Cuvaj-Zurulić, Nikolaj Jeremić in Peter Milosavljević se odlikujeta tudi slovenska predstavnika ga. Mara Kralj in Tone Kralj. Opažene so zlasti pokrajinske slike mladega Bore Baruha in Rajka Levija ter dela Boška Gagića, Ivana Rajna in ga. Ristić. Splošno zanimanje so dosegle risbe gospodične Sekić, ki izpričujejo njen velik smisel za gibanje in so tudi odlično izvedene. Kiparstvo je predstavljeno z deli Bogomirja Dalme, ge. Vuke Velimirović, ge. Rajke Merček in z reliefi mladega Velizarja Nikolića. Toni Sirmaj je razstavil svoje plakete in kolajne v kovini. Tudi arhitektura ni ostala pozabljena ter so razstavili svoje načrte arhitekti Weissman, Pantović, Krsta Filipović in ga. Ksenija Grisogono. Razstava v Parizu je gotovo znatnega pomena, ker ima tako širša pariška javnost priložnost, da se seznani z deli umetnikov iz Jugoslavije.

Zahtevajte povsod naš list!

MLADI SLOVENEČ

Kokun:

Pikapolonice

Pikapolonice
v posteljah čistih
sladko zaspale so:
v žametnih listih.
Tam so smrčale
kakor za stavo,
dokler ni sonce
prišlo v dobrovo.

»Kam pa zdaj?« rekle so
in mimo hoste
brž poletete so
k rožicam v goste.
Ko pa je sonce
spat šlo za gore,
so se vrstile
v pravilne dvore:
k lončku, kjer tiho
rožmarin sanjal je
in gostoljubno
v snu se jim klanjal je.

Stavka v šoli

»Danes nihče ne sme kupovati od Okorna!«
Tako je zavpila Metka s šolskega odra.
Okorn je bil namreč šolski sluga. Ker je na-
znanil dečke tretjega razreda, da so med odmorom
razgrajali, so sklenili vsi šolarji, da bodo stavkali.
Zarotniki so razglasili po vseh razredih, da ne
sme nihče kupovati od Okorna klobas in žemlj.
Rečeno — storjeno! Ko je zvonec naznanil glavni
odmor, so šolarji pohiteli v vežo. Pred oknom slu-
ginega stanovanja, kjer je navadno prodajal klo-
base in žemlje, so stale stavkovne straže, ki niso
nikogar pustile kupiti niti najmanjših drobtine.

Okorn je imel zaradi stavke precejšnjo škodo.
Vsa šola mu je od srca privoščila. Kako bi mu
tudi ne, ko je pa zaradi najmanjših malenkosti ova-
jal šolarje ravnatelju.

Med slovensko uro je nenadoma prišel v raz-
red šolski sluga in razglasil, naj pridejo po pouku
zastopnice razreda v ravnateljevo sobo.

Moj Bog, kaj bo pa zdaj? Nič dobrega to
ne pomeni.

Zvonec je naznanil konec pouka. Zastopnice
razredov so odšle k ravnatelju, šolarji pa so se
vseprek spraševali:

»Kakšna kazen nas bo doletela? Najbrž bomo
vsi kaznovani, ker smo se vsi udeležili stavke.«

Srca so jim burno utripala v pričakovanju, kdaj
se prikažejo iz ravnateljeve sobe zastopnice nji-
hovih razredov. Nazadnje so le prišle.

Hvala Bogu, nič niso bile potrte, še smejale
so se.

»Kaj je rekel ravnatelj?« so jih spraševali
šolarji.

»Nič hudega!« se je glasil odgovor. »Ravna-
telj je bil zelo priazen. Nič nas ni kregal, samo
posvaril nas je, naj ne počenamo več takšnih
stvari!«

Šolarji so se globoko oddahnili: še dobro, da
imajo takšnega ravnatelja!

Drugega dne ni bilo o stavki ne duha ne sluha.
Tudi sluga Okorn ni več ovajal šolarjev za vsako
malenkost, ker se je le bal, da ne bi šolarji več
kupovali klobas pri njem.

Vrabec in škorec

Močan veter je pihal izza oglov in razigrano
dvigal cestni prah. Vrabec je čepel v strešnem
žlebu in zabavljaj kakor za stavo:

»Preklicani veter, nobene olike ne pozna! V
vsako stvar vtika svoj nos in piha, da niti leteti
ne morem. Še na strešnem žlebu nimam miru pred
njim in pred ošabnimi škorcji, ki mislijo, da je ves
svet samo zaradi njih!«

Tako je zabavljaj vrabec in ni opazil velikega
škorca, ki je priletel odnekod in sedel na strešni
žleb ne daleč od njega.

»Poberi se, potepuh!« je zakričal nad vrabčkom.
»Če že misliš, da moraš zabavljati, si izberi za to
kakšen drug prostor. Vse otroke mi boš pokvaril
s svojimi grdimi besedami!«

Predrzi vrabček pa škorcju ni ostal dolžan od-
govora. Zakričal je nad njim:

»Če se boš kaj dosti usajal, ti pošljem vse svoje
sorodnike na vrati!«

Škorec se je razjezil. Zakadil se je v vrabca in
ga — tebi nič meni nič — vrgel iz strešnega žleba.
Vrabček je kričal, kakor da ga drži maček za vrat.
Njegovo kričanje je privabilo trumo drugih vrabcev.
Pa niso prileteli zato, da bi mu pomagali, ampak
zato, da bi se mu posmehovali.

»Prav ti je!« so se norčevali vseprek. »Zakaj
pa se praskaš tam, kjer te ne srbí! Ali zdaj veš,
da s škorcji ni dobro črešnji zobati?«

Vrabček je bil sram, hudo sram. Kar na tihem
jo je popihljal in trdno sklenil, da se nikdar več ne
bo spuščal v preprič o ošabnih škorcji in da se tudi
ne bo zanašal na pomoč svojih prijateljev.

Na cesti

Pepe in Cene sta kolesarila po beli cesti. Prav
počasno sta vozila, saj se jima nikamor ni mudilo.
Nedeljo sta hotela prebiti pri Pepetovih starših,
daleč zunaj mesta na veliki kmetiji. Bila je sobota,
topel pomladanski dan in še dve uri nista minili,
odkar sta zapustila šolske klopi.

Ustavila sta se ob robu gozda, da bi se malo
odpočila. Razvezala sta svoja nahrbtnika in pričela
otepati kruh z gnjatjo. Tedaj sta se prikazala izza
cestnega ovinka dva človeka: dninar in njegova
žena. Možakar je potiskal pred seboj starinski in
visoko naloženi otroški voziček, ženi pa se je krivil
hrbet pod težkim bremenom, umazano vrečo, v
kateri je tičalo Bog ve kaj.

Tudi onadva sta se ustavila in posedla v travo
nedaleč od naših znancev. Pepe in Cene sta bila
skrita za grmovjem, tako da ju mož in žena nista
mogla opaziti. Pepetu, ki je bil vseh muh poln,
žilica ni dala miru, ko je videl, da sedijo skoraj
drug poleg drugega, pa drug za drugega ne vedo.
Navihnan, kakor je bil, jo je kmalu uganil: kako
bi namreč ponagajal svojima sosedom.

»Cene!« je tiho poklical tovariša. »Ali staviš z
menoj, da snamem kolo z otroškega vozička, ne
da bi me onadva opazila?«

»Stavim? Naki!« se je odrezal Cene. Le kako
naj bi Pepe snel kolo, si je mislil, ko pa bi se
moral najmanj dvajset metrov daleč plaziti po
jarku. In čeprav bi se neopazno približal vozičku,
bi ga morala tujca opaziti, ko bi se pričel zgornji
del vozička majati.

Pepe pa se ni dosti menil za vse to. marveč
se je že splazil v jarek S seboj je vzel kos opeke,
ki jo je najbrž izgubil kakšen voznik.

Cene si skoraj dihati ni upal. Popotnika zares

Pinčeva prigoda

Rešitev:

Gospodična Prismodična
se je na vso moč zgrozila.
ko je pinč iz jame skočil:
žalostno roke je vila:
belo diako kakor snežec
kuža njen je prej imel,
zdaj pa bil je črn kot škratec —
kdo bi tega bil vesel?

Nekaj drugih rešitev:

Darka Smole, učenka V. razr. v Zužemberku
na Dolenjskem:

Ko pinč v globoko jamo skoči,
ga velikanski zmaj naskoči.
Potegne k sebi ga nemilo,
pogoltne — ham! ga za kosilo.
Zavpije gospodična na ves glas,
da sliši se v deveto vas:
»Požrl je pinča strašen zmaj!
Kaj bom počela reva zdaj?«

Marjan Smole, učenec VI. razr. v Zužemberku,
je konec zgodbe tudi narisal, zraven pa je iz-
tuhtal te-le verzice:

Gospodična Prismodična zakriči.
da vsa srenja skupaj prihiči.
Po gasilce brž so pohiteli,
zgodbo pinčeva jim razodeli.
Lestve v jamo so gasilci prislonili,
pinča so za rep iz blata potegnili...

Tonček Corel, učenec V. razreda v Zavodu za
slepoto deca v Kočevju:

Pinč je skušal preskočiti jamo.
a štrbunknil je v blato samo.
Pogreznil vanj se je do dna,
tam našel pa je kos mesa.
Pinč si mislil je tako:
»Zakaj meso to tukaj bo?
Jaz rajši ga pojem!
In hitro blastnil je po njem.
»A glej namesto slašnega mesa,
je suha žab tam bila.
Pinč žabe ustraši se tako,
da ekoči iz jame na prost.
Za gospodično brž jo vdere,
ob njeni obleki si noge otere.
A glej ga epaka:
sedaj sta pa oba enaka...«

Kako pravimo in kako bi bilo v resnici...

„Liter za litrom je romal na mizo...“

Ongava vinska bratca Mirko in Ciril sta se
bahala proti sosedovemu Petru, kako imenitno sta
se zadnjič imela in koliko rujne kapljice sta po-
pila. »Kar liter za litrom je romal na mizo!« sta
se širokoustila. (Kako ju je drugi dan glava bo-
lela in kako sta preganjala mačka, sta pa kakopak
previdno zamočala...) Kako smešen in čuden pri-
zor bi bil, če bi litri v resnici romali na mizo,
nam kaže slika, ki jo je narisal Zoran Šmidlehner,
dijak III. razr. klas. gimn. v Mariboru.

lela in kako sta preganjala mačka, sta pa kakopak
previdno zamočala...) Kako smešen in čuden pri-
zor bi bil, če bi litri v resnici romali na mizo,
nam kaže slika, ki jo je narisal Zoran Šmidlehner,
dijak III. razr. klas. gimn. v Mariboru.

»Saj bi rad popravil,« se je opravičeval Pepe,
»pa ne morem. Mar naj se pustim natopiti?«
»Počakaj malo!« se je odločil Cene. »Zapeljal
bom mimo in bom videl, če se da kaj napraviti.
Poznata me tako ne!«

In se je odpeljal. Otroški voziček na svojih
treh kolesih je bil še zmerom na istem kraju. Zena
je sedla na občestni kamen in bridko jokala, mož
pa je stal poleg nje in si ni vedel pomagati.

Cenetu ni bilo nič kaj prijetno pri sru. Dva
človeka sta užaločila in zdaj je bilo težko popra-
viti storjeno krivico brez kazni.

Naredil se je, kakor bi prav nič ne vedel in ka-
kor da je obupana potnika šele zadnji hip zagledal.
Stopil je s kolesa, si ogledal škodo in sočutno po-
slušal pripovedovanje moža, kako so ju neznan
nepripadnici potegnili za nos.

Ko je možakar skonečal, si Cene ni mogel kaj,
da ne bi v svoj zagovor povedal:

»Koristi pač nihče ni mogel imeti od takega
dejanja. Ne verjamem tudi, da bi vam hotel kdo
škodovati. Najbrž je bila to le nagajivost ali pa
je kdo poskušal svojo spretnost v izmikanju, ne
da bi ga kdo opazil. Skoraj gotovo leži kolo kje
v bližini. Poskusimo ga poiskati. Prav rad vam
pomagam.«

Dninarju se je le malo čudno zdelo, zakaj neki
fantje tako zagovarja neznanega nagajivca, in si
ga je sumljivo ogledal od strani. Vendar ni ničesar
rekel, ampak je še sam pričel iskati po grmovju.
Res ni dolgo trajalo in Cene je »našla ugrabljeno
kolo.«

Odnese ga je k vozičku in se pripravljaj, da
bi ga spet nataknil na os. Toda računal ni z ne-
znancem. Če ne bi brž skočil na kolo, bi ga do-
segla možakarjeva šiba in dobil bi jih pošteno
po grbi.

Sladkosnedna Miška

Miška sladkosneda
v shrambo se splazila je,
v vsak kotiček, v vsako luknjo
gobček svoj vteknila je.

Na polici je nazadnje
našla sira velik kos
in še vanj vteknila hitro
vohajoč svoj drobni nos.

»Tale sirček,« je dejala,
»tale sirček bo pa moj!«
Muc tedaj jo je zasačil:
»Hej, tatica grda, stoj!«

Kaj se potlej je zgodilo,
uganili ste sami:
ham! je reklo. Zdaj tatice
miške več na svetu ni...

MLADANJIVA

Pomladna

Ptiček na grmu
veselo žgoli,
roža pod grmom
se sladko smeji:
»Vigred zelena
je spet k nam prišla.
Bodi lepo nam
pozdravljena!«

Justina Peterlin, učenka III. razr. pri
Sv. Rupertu na Dolenjskem.

Med slovensko uro

Zavznil je zvonec Vstala sem na svojem me-
stu, pripravljena za uro slovenske. Prišel se je
pouk. Zelo sem bila vesela, ker je gospa profesorica
začela izpraševati deklamacijo, ki nosi naslov »Osel
in petelin«. Na oder so bile poklicane tri učenke,
ki so predstavljale: prva pesnika, druga cibko in
tretja oslička. Pesnik začne, cibka ne pazi, osliček
pa gleda po razredu. Ko pride z govorom na vrsto
cibka, jo dregne osliček, ker spet ni pazila. Hitro
pove nekaj svojih besed, pa še te narobe. Zasm-
jale so se vse učenke v razredu in še gospa profes-
sorica. Seveda sem bila med učenkami tudi jaz.
Potem pa je bleknil prav neumno tudi sivček osli-
ček. Smeha ni bilo ne konca ne kraja. Jaz sem ga
še domov precej prinesla. Mamica ga je bila kar
vesela. Prosile smo gospo profesorico, da bi nas
izpraševala pesem o divjem možu. Radevolje nam
je ustregla. Na oder so bile poklicane spet tri
učenke. Prva je tudi sedaj predstavljala pesnika,
druga divjega moža, tretja pa vodnarja. Začele
so. Vodnar sploh ni vedel, kaj čveka. Smejale sem
se tako, da so mi že solze prišle v oči. Divji mož
je bil v zadregi, vodnar in pesnik sta pa samo
prav debelo gledala okoli sebe. Ko so končale prve
tri učenke, so prišle na vrsto druge tri učenke, med
njimi tudi jaz — kot pesnik. Ko smo se ravno
pravilno razvrstile na oder, pa je zapel zvonec in
slovenske ure je bilo — konec!...

Rotar Majda, dijakinja I. razr. real. gim-
nazije v Ljubljani.

Gosja družina

Na izlet odšla
gosja je družina
v daljni, daljni svet:
tja do milina.
Tam pri milnu
hrane je dovolj
za družino gosjo,
ki redi se bolj in bolj...

Franci Pavlin, učenec IV. razr. na Vrtači
v Ljubljani.

Kako se je Cirilček bril

Naš Cirilček je star komaj dve leti, pa se je
hotel za velikonočne praznike obriti. Očka je na-
vadno pustil britve v predalu na umivalniku. Mama
je zjutraj pospravljala spalnico. Kar priteče iz ku-
hinje Cirilček, vzame iz predala britve in se začne
briti za pečko. Tedaj pride v sobo še naša Mica
in opazi, da se Cirilček brije. Hitro mu vzame bri-
tev, a v tem času mu že začne kri teči iz lic. Sedaj
mora očka britev zmerom skriti, da je Cirilček ne
naide.

Majda Vertačnik, učenka III. razreda v Vojniku.

Kje so pomaranče?

Trije dečki so se z vlakom peljali v Ljubljano.
S seboj so imeli košarico debelih pomaranč. Preden
je vlak prisopihal v Ljubljano, so dečki pomaranče
pohrustali.

Na ljubljanskem kolodvoru jih je ustavil mit-
ničar:

»Hej, dečki, kaj nosite s seboj?«
»Pomaranče!« je povedal eden izmed dečkov.
Mitničar je pogledal v košaro in rekel:
»Košara je prazna. Kje pa imate pomaranče?«
»Tukaj notri!« so se odrezali dečki in si za-
dovoljno potrepili trebuščke...

Užaljeno je dejal:
»Ali je to zahvala za mojo pomoč?«
Možakar ni ostal dolžan odgovora:
»Ne, ampak za enetje kolesa!«

»Kaj pa, če nisem bil jaz?« je branil Cene
svojo nedolžnost.

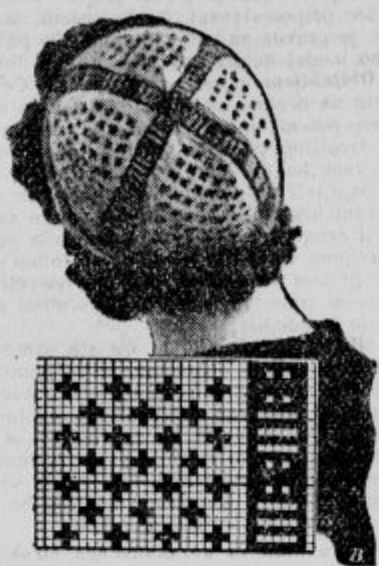
»Potem pa oddaj bunke tistemu, ki jih je za-
služil!« se je odrezal neznanec.

»Raje ne!« je zakričal Cene in oddrvel s kole-
som naprej po cesti.

Ko je povedal Pepetu, kako se je stvar iz-
tekla, se je ta zasmel in rekel:

»Na njegovem mestu bi se smejal! Posnemal
naj bi me raje, tepec, če ima kaj pameti v glavi!«

DRUŽINA

Primerna pletena čepica po vzorcu, kakor na sliki

Kdor ni — ne more biti

Eleganca je neka vrsta dobre, osebne uprave, ki se po njej nosimo in vedemo. Čim boljša je taka uprava, tem manj je opaziti. O kaki eleganci pa moremo govoriti le tedaj, kadar prav za prav ni govora o njej.

Človek, ki pravimo o njem, da je eleganten, zalo oblečen, torej nekdo, čigar eleganca zbada v oči: ta ni eleganten v pravem pomenu besede. Rekli bi nekako, da ni človek eleganten, če je izrečno eleganten. Zakaj, eleganca ni to, da je kaj elegantnega, marveč je bolj to, da ni ničesar, kar bi ne bilo elegantno. — Nasprotje neokusa je okus, grdega pa lepota. Nasprotje neelegance pa ni eleganca, marveč nekaj, kar je samo po sebi umevno in preprosto-naravno. Eleganca ni nasprotje neelegance, ampak je to, da ni ničesar, kar bi ne bilo elegantno.

Elegance torej ne moreš kar tako postaviti na oder ali jo hote vpriporiti. Eleganca, ki jo tisoči snubijo, a se ne da zasnuti, je pa že od nekdaj v vsem naravnem; le v nenaravnem, prisiljenem in nalašč narejenem — ni eleganca. Eleganci pa je tako malo do tega, da bi jo kdo opazil, tako zelo je sama sebi dovolj, da se večkrat zavemo elegancije kakšnega človeka ali predmeta šele potem, ko že dolgo poznamo dotičnega človeka ali dotični predmet.

Predvsem se eleganca ne ravna po bogati obleki. Lahko je kdo elegantno, čeprav bogato oblečen; nikoli pa ne bo dotični eleganten zato, ker je bogato oblečen! Sploh ima eleganca veliko skupnosti s skromnostjo, tišino, plemenitostjo in sramežljivostjo. Resnična, tiha eleganca je vedno znak dobrega značaja; če je pa eleganca ponarejena (kolikor sploh moremo tedaj govoriti o kaki eleganci!) pa je to že znak človeka, ki ni čistega značaja.

Torej je kar nespametno, da hoče biti kdo eleganten, če že po rojstvu ni eleganten. Čim bolj se bo kdo trudil eleganten biti, bo bolj neeleganten, kakor že sploh je. Najbolje je, da na take stvari sploh ne misliš in da si, kakršen že si. — So pa tudi ljudje, ki zmorejo, kar le hočejo, in ki bodo vedno elegantni in obratno so taki, ki se ne morejo iznebiti neelegance. — Po nekaterih krajih so oblečeni ljudje kar površno, skoraj malomarno, pa so vendarle elegantni. Francozinje n. pr. so elegantne, toda Angležinje imajo tako čudno ljubezen do vijoličastih nogavic ali robcev, do oranžnih podlog in podobnega, da je treba zbrati vso eleganco njih drže, zunanosti, da ne kričijo take neukladnosti. Saj vprav drža je tisto, ki večkrat zakrije vse, tudi najbolj nemogoče stvari. Eleganca je stvar osebnosti. So knezi, plemiči, ki se oblačijo ko norci in so vendar videti plemiči in so kmetje, ki so videti ko knezi, ker pač nehoti tako nastopajo.

Že tisočkrat je bilo napisano, da živijo elegantni zločinci, vendar so elegantni zločinci samo izrodek domišljije v slabih romanih. Slab, propadel človek je pač preveč zaposlen, premalo preprost in skromen, da bi mogel biti resnično eleganten! Slabi, hudobni ljudje so kvečjemu napol elegantni, kar je tem bolj nezno, čim finejša hoče biti taka eleganca. Pristna eleganca je pa — slednjice — nekaj moralnega.

Nebroj ljudi je, ki bi bili za vsako ceno radi elegantni; naj se radi tega potrudijo, da bodo najprej moralni, čednostni! Naj poskusijo; težko, če bodo dosegli eleganco, a mogoče jim bo uspela moralna!

Krapinske Toplice

Izvanredni uspehi zdravljenja reume, protina, isijasa, ženskih bolezni i. t. d. Radioaktivne terme in blato 43 C, sezona od sredine aprila do sredine oktobra. Cene nizke, znatni popusti za čas pred in posezone, pavšalne kure. Zel. postaja Zabok-Krapinske Toplice, odtod zveza z avtobusom. Brezplačen povratek itd. Zahtevajte prospekte!

Kuharski pouk na deških šolah

Da se dečki učijo gospodinjstva ni nič novega. V marsikaterih deželah imajo na deških šolah kuharske tečaje in gospodinske tečaje, kjer je potrebno, da morejo tudi dečki kdaj pomagati v gospodinjstvu.

Iako so na primer na Švedskem, v Göteborgu uvedli na deških šolah kuhinjske tečaje. Ustanovili so dva razreda: teoretičnega in praktičnega. K praktičnemu razredu se je priglasilo dvakrat več učencev kot k teoretičnemu. Dečke porazdelijo na skupine po 12—15 učencev, ki spet tvorijo skupine, tako zvane »družine«. Vsaka »družina« ima svojega »družinskega očeta«, kuharja in peka. Le za eno stvar se prav nič ne zanimajo: za pomivanje in pospravljanje. Ondi je že 15 skupin, ki obsegajo 158 dečkov. Tudi v glavnem mestu Oslo bodo uvedli gospodinski pouk na deških šolah.

V Avstraliji je prosvetno ministarstvo v državi Queensland izdalo novo naredbo, po kateri je predmet kuha po deških šolah vprav obvezen. Po mnogih deških šolah je kuha celo glavni predmet. Poučuje kuharji velikih, mednarodnih hotelov. — Ta naredba je nam nerazumljiva, a vedeti moramo, da v Avstraliji močno manjka ženskih služkinj in hočejo zato poskrbeti za moški naraščaj.

Naše matere teh dni

Neka izkušena zdravnica, ki ima sama štiri otroke, piše o sedanjem vprašanju mater:

Ce govoriš z materami, je skoraj vedno konec slehernih besed vprašanje o rojstvu otrok. Ta točka je že mnogo mater porušila. Več ko ena, sicer verjama mati, mi je dejala: »Pač ne grem več tolikrat k spovedi. Saj ne morem zahtevati od svojega moža zdržnosti, a mu tudi ne morem naprtiti skrbi za še kakšnega otroka!« Kaj je tu storiti? Zdravniški pouk, kolikor je pač mogoče! Najhujše je tu s srednjim stanom, z uradništvom, Brezposeln, ki spravlja otroke na svet in se zanese, da bodo »usmiljeni ljudje« skrbeli zanje, ima precej lahko pot. In javno skrbstvo se tudi briga le za te; nihče pa se ne zmeni, kako živijo srednji sloji, ki morajo živeti »stanu primerno« in vendar so vprav člani srednjega sloja tisti, ki nanje računa kultura.

Največ mater je tudi preveč zaposlenih. Kmetice, delavke — bodi v šoli, pisarni ali tvornici, ki morajo mimo svojega poklicnega dela oskrbovati še gospodinjstvo in otroke, so kakor tovarna živina. Težko, jako težko je pomagati tem materam, ko tožijo, da nimajo zase nobenega časa. In vendar ga morajo imeti! Saj: kako se same zvelečajo ali kako naj vodijo do zveličanja svojega moža in svoje otroke, če nikdar ne utegnemo, da bi si utesile svojo duhovno-duševno lakoto? Isto pa velja tudi za matere, ki nimajo službe izven doma. Te morajo z vsako paro štediti. Čeprav imajo kako pomočnico za najhujša dela, čeprav same delajo od jutra do noči vendar porabijo toliko časa za to, ko si morajo vedno iznova izmišljati, kje bi mogle še kaj prištediti, ko morajo vedno mrcvariti svojega duha s krpanjem, prena-

rejanjem, daljšanjem, krajšanjem, obračanjem oblek — in kakor se že imenujejo vsa ta mučna dela, ki jemljejo materam vse ure dneva, da morejo nase pomisliti komaj šele opolnoči ali ob štirih zjutraj! Že zarana zjutraj pa je treba materi na delo in jutranja molitev je komaj kaj več ko križ in zvečer zaspi med večerno molitvijo. Najhujši dan za mater je nedelja. Lahko je vesela, če ujame kako mašo ob petih, potem mora pa ves dan paziti na to, da se morejo drugi člani družine odpočiti in da jim je dobro. Gospodinja in mati nima nobenega dneva za počitek in sploh ne more najti dneva za oddih ali da bi se udeležila kakih duhovnih vaj!

In vendar bi morala biti katoliška žena in mati poučena o tem, da vidi pravilno zvezo med državo in Cerkvijo, ko tudi država veliko zahteva od nje. Vsaj z žarkom je treba materam posvetiti v to, kako sta vera in država vprav po njenih otrocih v tesni zvezi, koliko zavisi od nje, kakšne državljanke, kakšne vernike oddaja v svet. Vprav mati z obnavljanjem domačih šeg in obhajanjem raznih praznikov mora vedeti, kako nerazdružljiva sta ljudstvo in vera. Vprav v boju zoper boljše življenje je močna, zavestna zveza z lastnim narodom najkrepkejši naravni pripomoček.

Kaj storimo organizacijsko za naše matere? Ce celo na Dunaju, kjer imajo šolo za neveste in razna društva, pravijo, da so šele pred začetkom resničnega delovanja za prosveto mater, potem moramo pri nas pač reči, da ničesar ne storimo, čeprav imamo dosti dobre volje za to. Na vsak način bi bil potreben pouk zanje, sicer se zatekajo k tistim, ki jih navajajo na zla in grešna pota, ki jih večkrat plačajo s svojim življenjem.

Zastori

iz enobarvne tkanine so lepši, če jih okrasiš s primerno vezeno v nekaj črtah. Mogoče v obliki kroga in ti krogi naj bodo različno veliki. Pogled na sliko ti še več pove!

Prijetna obleka

za vsak dan in za sprehod v praznikih je tu na sliki. V taki obleki vplivaš odlično in zaeno skromno. Lahko imaš bluzo ali ne; rokavi so kratki ali dolgi. Krilo je okroglo prirojeno, kakor tudi jopica.

Pri šivalnem stroju

Kako ravnaš z njim.

Sleherni šivalni stroj moraš čistiti in mazati. Navadno priporoči že trdka, s kakšnim oljem je treba mazati dotični stroj in kako ga je treba mazati. Potrebno je, da se teh navodil natančno držimo in ne mažemo stroja kar javendan, kjer se nam zdi prav. Če bomo tako delali, se nam ne bo nikoli treba jeziti na stroj.

NAJNOVEJŠE MODNE TKANINE

Soivan
MANUFAKTURA

in umazanija, ki je v stroju, se razmehča v bencinu in nato stroj s krpo obriši in bo spet lepo tekkel.

Kemija v bolniški sobi

Ker so v bolniški sobi razne kemikalije, zdravila, mazila, tekočine, skoraj ni moči drugače, ko da nastanejo madeži, ki onečedijo perilo in roke in ki se s samim pranjem ne dajo odpraviti. Nekateri madeži so tudi taki, da jih že radi enake ne moreš izprati med navadnim pranjem. Oglejmo si nekaj navodil, s kakšnimi pripomočki moremo te in one madeže, ki nastanejo v bolniški sobi, odpraviti:

Kri: Sleherni svežo krvavo liso izperemo najprej z mlačno vodo; če še ne izgine, vzamemo še mlo. Nikoli ne smemo za to uporabljati gorke ali vroče vode! Prisušene, vendar ne preveč stare madeže krvi, najprej omečkamo z raztopino boraksa; nato menamo v salmijskem cvetu in nato še v spiritu z milom, izperemo pa z mlačno vodo. Prav naglo pa odstranimo krvave madeže z vodikovim dvokisom in nato s čisto vodo. Ta način uporabljamo, če po pranju ostanejo še rumene lise.

Ricinovo olje, razne maže, balzam, ribje olje, vazelin, lanolin, odstranimo z bencinom, ker so to same maščobe. Maroge ribjega olja je treba izplakniti še z milnico, lanolin še z milovim spiri- tom. Ko odpravljamo maščobne madeže, podložimo vedno kako blago, ki rado vzkava ali pivnik!

Jod: Jodove madeže obdelujemo s salmijskim cvetom. Živosrebrne soli (sublimat itd.). Take madeže odpravijo, če nakapljajo nanje jodovo tinkturo. Kupi nekaj gramov jodovega kalija, raztopiš v kancu vode in zmeneš madeže in izplakneš z vodo.

Kalijev permanganat: Če se kdo s tem umiva ali to grgrga, se poskropi po koži ali perilu in nastanejo rjavi madeži. Tedaj moraš raztopiti natrijev bisulfit (v drogeriji dobiš!) v petkrat toliko vode, dodaš nekaj kapljic solne kisline in pokapljaš s tem madeže, ki nato koj izginejo.

Zgled matere

Pomni: Ko hočeš doseči pri otrocih, kar želiš, se vedno zamisli v to, kar otroke zanima. Pohvala in kazni sta le nadomestka za vse drugo. Vodi: Pohvala ni boljše sredstvo kot kazni. Redna pohvala je zlo. Objubljen darila je treba res dati. A skušaj otroke voditi tako, da sam v svojem delu najde plačilo!

Pomni: Kazen mora otroka boljšati, ne plačati prestopke. Kazen spravi v sklad s tezo pregrehe in nikoli ne kaznuj v razburjenju. Ne kaznuj preveč.

Zapomni si: Sodoživljanje in prosta pot za razvoj vzgaja bolje kot zapovedi, prepovedi, darila in kazni. Zgled matere je pri tem najvažnejši. Kjer vzgajajo s ploho besed, ondaj otroci otopijo za besede in so besede sčasoma brez pomena.

»Rojen sem bil v Novem mestu, v šolo pa sem hodil v Ljubljani.«
»Revež — taka dolga pot!«

Svetujem ti:

Meseni nadev

Navadno mislimo, da je treba prav dosti dela za kak okusen meseni nadev. Vendar je pa tudi taka kuha lahko urna. Tako vzameš na primer pol kilograma teletine, 2 svinjska fileja, 2 žlici moke,

pol litra mleka, 1 jajce, 1 čebulo, popra in soli. Meso trikrat zmleješ z mesoreznilo in dodaš moko, jajce in nastrgano čebulo in še popra in soli. Mleko pa polagoma dolivaš. — Tak nadev uporabljaš za različno kuho.

— Če se ti obleka raztrga? Kar nalepi na narobni strani vlažen obliž, uredi nitke, pritisi gor-ko železo (likalnik) na obliž in raztrgano blago bo celoj!

— Srebro očistiš, če ga vtakneš v vrelo krompirjevo vodo in ga osušiš s flanelasto krpo. Svetilo se bo kot novo!

Kuhinjski koledar. »Kaj bom pa kuhala?« to je večni vzdihljaj gospodinje. Tako stori: Vzemi koledar, ki se dajo strani metati nazaj (blok) in iz raznih kuharskih navodil iz časopisov itd. izreži posamezne recepte in si jih nalepi na strani koledarja. Zvečer pogled na stran tistega dne in na recept. Pa še po svoje premisli, kaj boš kuhala, če se recepta ne moreš točno držati!

Črna svilenka obleka se kmalu zadaj obrabi in se začne svetiti. Kako popraviš škodo? — Nastrgaj en debel surov krompir, daj to kašo v vodo v navadno škodolico in pusti stati več ur. S to raztopino potem izmijesh obrabljene dele na licu in narobe. Slednjice pa polikaj obleko še z vročim likalnikom, a po narobni strani.

V kopalnici tla iz ličila (laka).

Čisti vendar tla v kopalnici, takozv. »teraco« z dobrim lakovim firnežem! Tla bodo lepša in lažja za čiščenje!

Dobrna pri Celju

Za srčne, živčne in ženske bolezni in vse one, ki so počitka potrebni!

Akratoterma 37° C, naravne ogljikovo-kislo kopele, iz- borni zdravilni učinki pri boleznih srca, žilcev, ženskih boleznih, boleznih ledvic, mehurja, oslabelosti, kroničnih boleznih in črevesnih katarjih. — Krassen park, divna okolica. — Od 15. aprila do 30. junija in od 1. septembra do 31. oktobra 20 dnevno pavšalno zdravljenje za pavšalno ceno Din 1100 — do Din 1650 — (avtobus Celje-Dobrna in nazaj, soba, hrana, kopele, zdravnik in takse). Zabe- vajte prospekte.

Naša kuha

Snežne kepice z orehi.

Iz 12 beljakov, ki so nam ostali od pinc, stepemo trd sneg. Dodamo k njemu pol kg sladkor- nehu prahu, 30 dkg zmletih orehov in nekoliko vanilije. Nalahko vse zmešamo in dajemo na poma- zano ploščo majhne kepice. Denemo jih v srednje toplo pečico, da se osuše in malo prepečejo.

Mesena, močnata jed.

Najboljša taka jed je meseni zavitek. Napraviš tanko testo kot za rezance in ga namažeš s kislo smetano, nato ga obložiš s seseklim, govejim kuhanim ali pečenim mesom. Še bolje e prekaje- nim. Testo zviješ, daš v pomaščeno in s slano vodo napolnjeno (ne do roba!) pekačo, položiš v vročo pečico in dušiš, dokler ni vse duho in dokler nima zavitek zgoraj in spodaj hrustljato skorjo.

Pečeni kozlički.

Prav tako, kakor sta obe navodili za jančka, pripravljamo tudi mladega kozlička, čigar meso je sedaj spomladni prava delikatesa. (1 kg kozlička stane tudi do 20 din). Pečemo kozlička, ali ga ocvremo, ravno tako kakor jančka. Tudi k temu serviramo špinačo, maslen krompir in solato.

Nadev za kruh, ki zaleže kar za večerjo ali celo za kosilo.

Vzameš kos malo oprazenega, belega kruha in ga obložiš takole: Najprej daš nanj malce opečene govedine, nanjo list solate, na to rezino sira, na to rezino slanice, vrh tega precej opečeno posajeno jajce (»volovsko oko«), še vrh tega rezino kureline ali teletine in še nato dve slivi. Če hočeš, obložiš kruh še z rezino slanika ali s sardino. Ta sendviški stolpček prebodeš z leseno paličico. — Takšen ob- ložen kruh jedo v Ameriki za predjužnik.

Ameriški piré iz kureline

V Ameriki pojedo več kureline ko pri nas. Pečeno ali skuhano kureline odločijo od kosti in ji slečejo kožo. Nato meso dobro sesekljajo ali zme- ljejo z mesoreznilo. V nalahko zarumenem pre- žganju iz presnega masla, moke in mleka segrejejo meseno goščo kureline in ubijejo vanjo več rume- njakov. Nato za spoznanje osolijo in popoprajo. Dobijo izvrstni nadev za pastete ali pa to še ope- čejo v posodi in posujejo s sirom in z drobtina- mi. Ohlajeno pa je izborna za nadev za na krum- ke — sendviče.

Kakšna tolažba! Če boš kdaj začel kaditi, ima- va 47 pepelnikov, ki sem jih dobila za poročno darilo!

Naš domači zdravnik

F. A. — V. V. oči vas zebe že več let, da jih morate imeti ponoči zavezane, sicer ne morete zaspati? Nenavadna zadeva! Pišete tudi o večletni udnici, ki vas je popustila, a se vam je letos vrnila, da vas bole sklepi in se vam udje tresejo. Zdravljenje v toplicah bi vam utegnilo koristiti, a prej se dajte temeljito preiskati pri bližnjem zdravniku, ki naj dožene glavni vzrok vašemu bolehanju, jaz tega ne morem razpoznati na daljavo.

M. K. — B. Nos, ki je pozimi temnomoder, poleti rdeč in se še lušči, se ne bo dal tako zlahka »spraviti k pameti«. Sončenje in sušica bi vam bilo napravilo spremembe po vsem obrazu ne samo na nosu. Tak nos, kakršnega imate vi, je dika močnih pivcev, bolj poredkoma ga vidimo po zobeh, časih pri prebavnih motnjah. Kakšnega izvora je vaša nosna nakaza, ne morem uganiti na takšno razdaljo. Pomenite se z zdravnikom svojega zaupanja, ki vam nos pregleda tudi od znotraj in vam predpiše poleg maže tudi primerno prehrano. Umivanje nosa z limono se mi zdi neumestno, umivajte si ga rajši z mlekom ali oilem!

I. M. — Lj. Pegavost je nenavadna odzivnost kože na sončne žarke. Koža se ogreva na soncu enakomerno, vaše vrste pa v lisah. Pri rdečelastih je ta izrednost kar splošna in spada zares med svojstva, ki se dedujejo. V zgodni spomladi se da ta nevšečnost preprečevati oz. omejevati s širokokrajnim pokrivalom ali mazanjem kože, in sicer z mazami, ki varujejo kožo premočnih sončnih žarkov. Take maže se dobe v vsaki lekarni ali miškolnici. So tudi močnejša sredstva, zdravila in svetila, ki pege odpravljajo z večjim ali manjšim uspehom. Je pa veliko vprašanje, če je taka lepota nakaza res nakaza in vardevanja vredna. Ne trdim sicer, da je pegav obraz posebno lep, po mojem okusu pa je vsekakor bolj zanimiv kakor mlečnobelo lice in voščen nos.

R. T. — ? Osterela žleza je znak kakršnega koli priada v tistem okolišču ali pa katere splošne ali krvne bolezni. Pojdite vnovič k istemu zdravniku, ki vam je že predpisal neuspešno mažo, da iznova presodi stanje in vas morda kam pošlje. Če nimate vročine, smete po svojih poslih tudi izven hiše.

Ista. — Prhljaj v dušenju lasišču se odpravlja z milnim cvetom (ena žlica na 3—4 žlice tople prekuhane vode zadošča za enkratno umivanje, vsaj enkrat na teden) in vsakodnevni krtačenjem.

B. Z. — S. Brazgotina v ustnici, ki se po dvanajsetletnem gnetenju noče zmečkati in povzroča oteklino, se da morda odpraviti z drugimi pripomočki, morda z operacijo (plastično ali kozmetično). Obrnite se na takega strokovnjaka!

A. A. — M. Napenjanje in teženje v želodcu po vsaki jedi se pojavlja priletni ženi vsako pomlad, letos ne pomagajo niti zdravniškova zdravila? Težko kaj svetovati na daljavo! Bolnica naj se varuje, da ne bo požirala zraka, kar se pri mnogih ljudeh dogaja nehoti in nevede. Zjutraj na tešče naj pije eno žličko karlovarške soli na čašo segrete slatinske vode po požirkih. Med dnevom naj povzije dvakrat po eno žličko krvnega oglja na metovom ali kamelinčnem čaju. Kot krepilo želodca ponovim recept ev. Pavla, ki je pisal svojemu bolehnemu prijatelju Timoteju: Pij malo vina zaradi slabega želodca.

M. M. — Lj. O rodni in nerodni časih se da razpravljati samo neposredno in zaupno.

S. B. — Lj. Nočno dušenje in kašljanje pri postarnem možu se da pač znatno olajšati z domačimi in tuji čaji. Znan je prni čaj in druge mešanice, uporaben je planinski čaj, alez, lapuh, gozdni slezenovec, lučnik, sporik, sladki in divji janez, lanenovo seme, ovsena moka, sladka korešina itd. Časih so umestna lekarniška zdravila.

Isti. Žeja vas muči ponoči? Treba je zdravniške ugotovitve, če nimate poleg pljučne še katere druge splošne bolezni, n. pr. sladkorne.

J. S. — Z. Otrplo bedro po živčnem vnetju se bo dalo še mnogo popraviti. Svetujem vam po bolnišničnem zdravljenju v toplice. Laško ima toplice, ki so odprte vse leto, zdaj utegnate imeti dosti več udobnosti kot poleti. Če imate drgalke povečane ali trajno vnete, dajte si jih izrezati. Poleg rednega gnetenja (masiranja) je najbolj potrebno urjenje bedra s hojo in telovadnimi vajami. Ne plašite se, še pojdete na Stol in druge hribe.

M. P. — Lj. Vetrovnost in zaprtost sta izraz nadloge, ki je v črevesju. V vaši dobi se je treba zdraviti z gibanjem na prostem: vrtnim ali poljskim delom ali izdatno hojo ter pretežno rastlinsko in kar se da sirovo hrano. V tem času uživajte šest tednov zjutraj na tešče skodelico presnega kislega zelja z zeljnicjo, ki ga smete zabeliti z oljem in začiniti s poprom in česnom.

M. Z. — T. Križ, trebuh in bedra vas bole že tri leta in sicer čez dalje huje? Trije zdravniki so vas pregledali in odpravili s tolažbo, češ da je to nenevarna prehladna bolezen. Kako naj vas odpravim jaz, ki vas kar nič ne poznam in ne morem na podlagi vaših splošnih tožb brez podrobnih navedb niti slutiti, kje tiči izvor vašim bolečinam. Obrnite se na zdravnika za notranje ali ženske bolezni.

M. O. — M. Krčenje otroka, ko se obeha na Stol, kaj naj pomeni? Ker ne vem, kaj naj bo tisto »krčenje«, ki si ga kar ne morem predstaviti, dasi sem videl menda že vse otroške krče in njihove razvade. Če je otrok čvrst in zdrav, preprečujte mu obehanje, ki je zanj morda nortija, za vas pa praznih skrbi polna zadeva.

A. M. — K. Tok iz ušes, ki traja več mesecev, pomeni že vnetje srednjega ušesa. Ali je operativno zdravljenje umestno, se da presoditi le ob neposrednem opazovanju, na daljavo nikdar. Če nimate sredstev za strokovnjaško zdravljenje, začinite se na oddelek ali vsaj v ambulatorij za ušesne bolezni.

Ista. Zlata žila (ali hemeroidi, razširjenje žilja v danki) je menda tisto, kar vam povzroča občutek pretiravanja in malenkostno krvavenje ob vsaki izpraznitvi. Ker mi re poročate o drugih okoliščinah, trajanju te nadloge, svoji starosti in dr., si res ne upam vam priporočiti drugega, kakor da se daste čim prej zdravniški pregledati in tako ne zamudite časa, ko se da še kaj pomagati.

F. K. — T. Kapljanje iz nosa pri prehodu na prosto je znak ali zastarelega nahoda ali posebne občutljivosti nosne sluznice. V obeh primerih je potrebno splošno utrjevanje z vodo in zrakom, ki naj se začne in izvede v toplem letnem času ver nadaljuje tudi jeseni in pozimi, da postanejo nosne stalne tople, kar pomeni pravilno urejen krvni obtok. Zastarel nahod se zdravi z izpiranjem nosu

(malce osoljen topel čaj kamilice ali kadulje ali sleza), časih so potrebne še lekarniške maže in djuhalni praški.

Isti. Odrevenevanje rok in nog (menda lahti in beder), ki vas budi iz spanja, pomeni največkrat mišične krče. Ti nastajajo radi po premočenju ali prehlajenju udov. Krepko gnetenje z različnimi mazami ali cveti preprečuje nadlego.

F. C. — H. Vnetje dihal (ali sopil) in sicer vseh delov od nosa do dušnikov, vas skrbi, bojite se zlasti izsušenja gola in grla? Zdravilnih načinov je več. Če vam dopuščajo razmere, pojdite za več časa (vsaj šest tednov) na morje. Doma se utrjujte, varujte prahu in dimu, dihalne stalno samo skozi nos, pijte časih kakšen čaj (vse domače vrste so našteje v tej posvetovalnici na drugem mestu), uživajte toplo mleko z apno ali kakšno slatinsko vodo, hodite vsak dan na prosto, da se navajate čistega zraka, kudar utegnate, delajte daljše izlete. S temi pripomočki oganjam jaz svojo zasleženost, ki je močno podobna vaši, že nad dvajset let.

M. E. — K. Bolečine v stopalih pri stoji in hoji, nastale po hudem premaženju nog pred več leti, in ki niso prešle ne v toplicah in ne ob morju, pomenijo okvaro v nožnem obloku ali ogredju, ki ne more več povoljno nositi telesne teže. Pogovorite se z zdravnikom za zdravljenje telesnih pobah (ortopedom), menda se bo dala znatno popraviti vaša nadlega.

A. J. — D. Bolečina sredi trupla med prsi in trebuhom, ki se vam ponavlja ob vsakem vznemirjenju in tudi zvečer po obilnejši večerji, je izraz kakršnekoli nakaze v srcu samem ali njegovi okolici. Svetujem vam vsekakor, da se daste pregledati najprej po strokovnjaku za notranje bolezni, potem pride na vrsto zdravljenje vaše mehkosrčnosti in morda tudi mene z domačimi pripomočki, kakor je bilo povedano v zadnji posvetovalnici (dne 4. aprila, tretji odgovor).

T. R. — M. Spolne kužne bolezni se zdravijo brezplačno v vseh javnih bolnišnicah ali na oddelku ali v ambulatoriju.

Pravni nasveti

Terjatev iz dediščine. J. G. Leta 1925 je starejši brat prevzel posestvo in polnoletnim bratom izplačal dedne deleže, dočim so najmlajšega za njegov delež vključili na posestvo. Ali kljub zaščiti lahko zahteva izplačilo svojega deleža v celoti? — Obveznost, ki izvira iz dedovanja se ne smatra za kmetski dolg v smislu zaščitne uredbe. Zato se lahko izterja v celoti.

Ugovor proti graditvi tovarne. R. J. Sporočite svoje ugovore gradbenemu oblastvu. Če se bo kljub temu izdalo gradbeno dovoljenje, se lahko pritožite, kakor so vas na občini že poučili.

Sosed kviri banovinsko cesto. M. M. Vse kar ste napisali nam, sporočite cestnemu odboru ali cestnemu nadzorniku. Vi ne bi uspeli s tožbo proti sosedu, ki spušta vodo na banovinsko cesto. To je stvar banovinske cestne uprave, ki bo že znala napraviti red. Lahko pa zaženete sosedu odvajanje vode na vaš svet, če ni že od sedaj tja tekla. Če ne gre z lepa, lahko tožite.

Zaščita. K. F. Kmet, ki ste mu leta 1927 posodili večjo vsoto denarja, ima pravico do zaščite. Dolg se mu po uredbi zniža za polovico, ki jo mora odplačati v 12 letnih obrokih s 3% obrestmi. Če pa je dolžnik v boljšem gmoletnem položaju, kakor upnik, ne uživa zaščite.

Služba pri železnici. F. B. Tudi s samo osnovno šolo ste lahko sprejeti k železnici ali k finančni direkciji na mesto, za katero se zahteva vsaj osnovnošolska izobrazba. Prošnjo lahko vložite pri železniški ali finančni direkciji.

Obveznost iz dedovanja. »Borov«. Bratje in sestře so za časa svoje mladostnosti podedovali posestvo. Ko so postali polnoletni, so med seboj izbrali prevzemnika posestva, ki je celo posestvo prevzel in se zavezal ostalim izplačati na nje odpadajoče deleže. To se je zgodilo leta 1927. Brat deležev še ni izplačal in hoče predlagati zmanjšanje istih. Ali se bo smatral tak dolg za obveznost iz dedovanja? Brat je deloma sam zmanjšal vrednost posestva, ker je gozdove izsekal. — Po našem mnenju bo bratove dolgovne na deležih smatrali za obveznost iz dedovanja. Torej brat lahko predlaga znižanje deležev, če se je vrednost posestva zmanjšala več kot za 25%. Razume se, da se brat-posestnik pri tem ne bo mogel uspešno sklicevati na tisto zmanjšanje vrednosti posestva, ki je nastalo vsled izsekavanja gozdov. Znižba deležev v nobenem slučaju ne sme presegati 50% prvotnega dolga.

Prošnja za državljanstvo. »Begunec«. Prošnjo je nasloviti na notranje ministrstvo. Vloži se pri občeupravnem oblastvu I. stopnje.

R. T. V. Plačevati boste morali davek na dohodek. Po zakonu je treba pričetek obratovanja prijaviti davčni upravi.

E. M. S. Če mislite, da je prepoved žandarmrije protipostavna, se pritožite na okrajno načelstvo, ki bo rešilo spor. Po našem mnenju ne boste uspeli.

Vaška pot. F. V. Iz pisma izhaja da je pot, ki jo imenujete »vaška pot«, občinska cesta II. reda. Če je tako, ne morete nikomur zabraniti hoje ali vožnje po tej poti.

Kuluk železničarja. P. I. S. Državni, banovinski in občinski uslužbenci ter ostali namestenci so glede svoje privatne imovine podvrženi odkupnini za ljudsko delo, če plačujejo letno nad 100 Din neposrednega davka, sicer pa so od zasebne imovine cestne obveznosti oproščeni. Iz tega lahko razvidite, če je terjatev vaše občine upravičena ali ne.

Menična tožba iz leta 1929. C. R. L. Brez vpogleda tozadevnih spisov ne moremo reči, ali je terjatev denarnega zavoda na obrestih opravičena ali ne. Svetujemo vam, da na uradni dan zaprosite za tozadevno pojasnilo pri domačem okr. sodišču.

Pokojnina ločenke po možu. M. K. Če je ločeni zakonski mož obojen, da mora plačevati ločeni ženi preživnino, potem bo ločenka tudi po smrti moža dobila pokojnino po možu. Če sedaj ločeni mož živi z drugo v konkubinatu, lahko to naznani in bo oblast ta konkubinatu razgnala, če je podano javno pohujšanje. Če bi mož prestopil v starokatoliško vero in se poročil znova, ga lahko ločena žena ovadi zaradi dvojnega zakona.

Dolgotrajna pravda zaradi užitka. K. I. Če gospar, ki je dolžan dajati užitek, tega ne dá, se ga pač le s tožbo lahko prisili na dajanje užitka. Če bi med pravdo užitek umrl, bo pravda vseeno se nadaljevala in bodo dediči užitarja dobili vse to, kar gospar sedaj užitarju odteguje. Če mislite, da se pravda po nepotrebnem zavlačuje, lahko zaprosite pri predsedstvu okrajnega sodišča, da se pravda pospeši. Če pa je pravda sedaj pri kasacijskem sodišču, lahko tudi pri predsedstvu kasacijskega sodišča zaprosite za pospešitev zadeve, saj gre za starčka, ki po smrti od dobljene pravde ne bo ničesar imel.

Stroški potovanja v službo. S. S. Če ste bili uslužbeni v Dalmaciji, morate pač sami trpeti stroške potovanja v Dalmacijo, če se ni pred spreje-

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobrosredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

»DARMOL«

»DARMOL«

A. L. — S. Slabokrvnost še ni zaprava krvavičnost (hemofilija), dasi je vaš ded po materi izkrmel iz črevesa in so bile krvavitve po škodbah pri vas dolgotrajne. Dajte si o priložnosti pregledati kri po strokovnjaku. Sredstev za preprečevanje oz. ustavljanje krvavenja je nešteto, izmed domačih omenjam žolico (živalsko in rastlinsko), mleko in sir, limone in mandarine, paradižnike in papriko. V primeru, da bi vam bila potrebna kakršnakoli operacija, morate domnevo o morebitni krvavičnosti vsekakor povedati, zdravnik ima namreč več izdelkov za take primere pripravljenih, še najbolj se obnaša pretočenje krvi.

A. B. — C. H. R. — Lj. — F. M. — N. Brez izkazila (odrezka na tej strani) ali opravičila ni in ne bo odgovora. Saj mi dostojni in obzirni vpraševalci dajejo posla več ko dovolj!

Drugi — drugi.

700 dinarjev

10 dni

maj—junij

stane hlanje v Radenskem zdravilnem kopališču. Vse obračunano: stanovanje (sobe po lastni izbiri v osaki vili ali terapiji), hrana (običajna ali dietna), zdravniški pregled in od njega predpisane zdravilne kopeli, velika analiza seči, vse takse, postrežba, če je potrebno tudi pregled z Röntgenom. Zahtevajte proske!

mom v službo službodajalec sam obvezal, da bo povrnil te stroške. V izprievalu mora službodajalec zapisati, koliko časa je trajalo službovanje in kakšne vrste je bilo. Ne sme pa zapisati prav nič, kar bi službojemnika otežilo, da dobi novo službo.

Zapostavljena žena. S. S. R. Oče in mati sta bila vsak do polovice lastnika posestva. V letu 1932 je oče kupil novo posestvo in je bilo to posestvo prepisano na njega. Vprašate, če lahko mati zahteva sedaj, da se polovica kupljenega posestva prepiše na njo, ker je pač mož dobil sredstva za nakup tega posestva iz dohodkov skupnega starega posestva. — Kar se za časa zakona pridobi, za to velja domneva, da je vse to pridobil mož. Dokler žena ne ugovarja, velja domneva, da je poverila možu upravo svoje imovine. Če je tudi mož res z dohodki tega posestva pridobil sredstva za nakup novega posestva, ne more sedaj žena zahtevati, da se polovico tega posestva na njo prepiše. Za bodočo naj možu prepove upravo svoje imovine in jo naj sama vodi. Potem bo imela lastna sredstva, s katerimi bo sama lahko razpolagala.

Odškodnina zaradi obrekovanja. K. F. Tudi če niste obrekovalca tožili kazensko, imate pravico, da tekmo 3 let tožite na povračilo dejanske škode in izgubljenega dohodka vse tiste obrekovalce, za katere dokažete, da so vam vsled obrekovanja, ozi-

roma z žaljenjem, na časti res povzročili škodo. Obrekovalce morate tožiti pri sodišču tistega kraja, kjer stalno stanujete.

Skupna pot. E. F. S. — Če se sosed ne bi hotel ukloniti vaši prepovedi in ne bi hotel opustiti vožnje po dotedajni skupni poti, potem ga boste k temu mogli prisiliti le z uspešno tožbo. Sosed bo moral dokazati, da eedanje skupno pot uporablja za vožnje že nad 30 let in si je s tem služnostno pravico priposestvoval. Če se sosedu ta dokaz posreči, je pravda za vas zgubljena. Če pa sosed tega ne bo mogel dokazati, boste pravdo dobili vi.

Obiljubljeno posestvo. M. Z. Če se ne zanesete na očetovo obljubo, da vam bo zapustil posestvo, potem vam svetujemo, da napravite z očetom izročilno pogodbo glede tega posestva. Le s tem vam bo res posestvo zagotovljeno. — Če bi oče napravil oporoko v vašo korist in to oporoko dal vam hraniti, vseeno bi oče lahko vsak čas napravil drugo oporoko in bi s tem bila prejšnja razveljavljena. Pametno je, da se z očetom dobro zmenite, preden se s svojo družino posvetite delu na očetovem posestvu, sicer bi po očetovi smrti imeli pravde s sodišči.

Bizelske. F. G. M. Če ste sames in imate 900 Din mesečnih dohodkov, je verjetno, da bo sodišče vas kot nezakonskega očeta obsodilo, da boste morali mesečno plačevati za 4 letnega otroka 150—200 Din. Cenejše bo za vas, če se z materjo in varuhom otroka zmenite pri varstvenem sodišču glede mesečne preživnine, kot pa, da se pustite za preživnino tožiti. Varstveno sodišče bo tudi odločilo, kdo bo imel otroka v oskrbi.

Odpravnina za nezakonskega otroka. S. C. B. Če ste se leta 1927 pri sodišču poravnali z nezakonsko materjo in varuhom otroka ter takoj plačali enkratno odpravnino, potem je ta poravnava veljavna. Vendar ima nezakonski otrok kljub taki poravnavi staršev še vedno pravico, da zahteva od nezakonskega očeta potrebno preživljanje, v kolikor ne bi enkratna odpravnina za to zadostovala, bodisi radi spremenjenih razmer, bodisi radi zboljšanja premoženjskih razmer očeta. Šele ko je otrok postal sposoben, da se sam preživlja, preneha zakonita dolžnost nezakonskega očeta skrbeti za vzdrževanje otroka.

Hotelirka. F. L. C. — Pred leti ste bili toženi in je tožnica pravdo zgubila ter je bila obsojena, da vam povrne na 17.000 din odmerjene pravne stroške. Takrat je bila tožnica brez sredstev, tako da ste morali sami najeti posojilo, da ste mogli plačati svojega zastopnika. Ker je tožnica sedaj nekaj podedovala in vam plačala odmerjene pravne stroške, vprašate, če lahko zahtevate od nje tudi plačilo obresti, kakor ste jih sami plačali za najeto posojilo. — Zahtevk na plačilo obresti zastara v 3 letih. Ker obresti niso bile posojene niti niso bile dogovorjene, bi mogli le za zadnja 3 leta uveljaviti napram tožnici zahtevek na odškodnino v višini od vaš dejansko plačanih obresti za najeto posojilo, ker ni tožnica plačala pravočasno stroškov.

Zgubljena pot? J. G. S. V. — Če so pred leti spravljali pridelke njive preko sosedovega travnika na pot, je bila ta služnostna pravica v korist njive priposestovana. Če se pa ta pravica ni vključila, potem taka priposestovana služnostna pravica preneha vsled neizvrševanja. Če bi se lastnik travnika sedaj upiral, da se spravljajo pridelki njive čez njegov travnik in bi se lastnik njive temu uklonil, tako da radi te prepovedi skozi 3 leta ne bi izvrševal služnosti, potem je služnostna pravica prenehala. — Če nima njiva nobene dovolne poti, lahko lastnik njive zahteva pri sodišču postopek, da se določi zasilna pot. Sodišče bo po razpravi na licu mesta določilo pot in odškodnino zanj. Najcenejše bo, če se oba sosedja sama zmenita, brez posredovanja sodišča.

Kmetijski nasveti

Pridelovanje leče. A. P. R. Ker se pri nas le malo ali skoraj nič ne prideluje leče, želimo, naj vam razložimo, kako se ta goji, kdaj in kako se seje, kako obdeluje in spravila. — Glede leče vam radevno ustrežemo, saj je res, da je ta pri nas malodane že popolnoma izginila iz našega poljedelstva, četudi tvori zelo tečno in zdravo hranilo. Leča je rastlina Sredozemlja, ki zahteva v splošnem precej toplote. Tudi glede zemlje je zelo izbirična, kajti ne uspeva povsod, zlasti ne na težkih ilovitih tleh. Prijajo ji pa bolj lahke peščne zemlje, najbolj pa lapornate. Zlasti apna ji ne sme manjkati. Suša in toplota ugodno vplivata na njen razvoj, vlaga pa ravno nasprotno ji je zelo škodljiva, ker preprečuje bujnejšo rast listov in nastavek stročja ter povzroča drobno, zakrknjeno in grdo zrnje. Razvoj leče od vzkalitve do zoritve traja približno tri in pol do štiri mesece. — Po okopavinah leča še najbolj uspeva, toda tudi po žitu in krnških rastlinah ni slaba. Najraje jo pa sejemo po krompirju, ki pušča zemljo čisto. Plevel ji namreč najbolj škoduje. S hlevskim gnojem ji ne smemo gnojiti, pa tudi umetni gnojila ji niso neobhodno potrebna, izvemši apna, če ga v zemlji ni dovolj. Koristi ji pa tudi fosforna kislina in kalijeva sol. Na površino 1000 kv. metrov, to je mernik posevte, potrosimo 30 kg superfosfata in 20 kg kalijeve soli. — Za lečo moramo zemljo dobro pripraviti globoko preorati že jeseni, spomladi pa večkrat prevlačiti, da uničimo plevel. Oskrbovanje leče zahteva marljivo plevel, kajti največ ji škoduje plevel. — Ker trpi vsled vlage in zahteva obilo toplote, jo je spomladi sejati nekoliko pozneje kot fižol, kar je tudi zaradi tega koristno, ker jo kasneje lažje plevemo nego prej, ko imamo druge plevelje z okopavinami več kot dovolj. Na mernik posevte (1000 kv. metrov) posejemo jo samo brez zaščitnega sodeža 10—15 kg. Pozneje zadostuje, da jo dvakrat oplevemo in okopamo. Ko del stročja porjavi, je prišel čas žetve. Lečo ženjemo s srpom ali jo izrujemo. Pregledaj je pa ne smemo spravljati, ker se težje mlati in ostane zrnje preveč svetlo; prepozno pa tudi ne, ker se zrnje osiplje. Sušimo jo nekaj dni na polju razprostrto ali jo pa povezano v snopiče spravimo v kozolec. Če požeto lečo dež zmoli, dobi rjavkasto zrnje. Na mernik posevte pridelamo 80 do 150 kg zrnja in do 200 kg slame, ki je za živino zelo tečna. — Ker imamo pri nas še marsikje za lečo primerno zemljo, bi bilo želeto, da se naši kmetje zopet oprimejo gojitve te stročnice, ki da tako tečno in zdravo hrano.

Hmelj ne saditi tik ob meji. I. P. M. Name ravate saditi hmelj, pa si niste na jasnem, če ga smete saditi tik ob sosedovi meji. — Po zakonu o varstvu poljščine ne sme noben lastnik zemljišča saditi na svojem svetu rastline tako blizu sosedove zemlje, da bi lahko škodovala tudi s svojo senco kulturam na tujih tleh. Zaradi tega da se izognete morebitnim pritožbam od strani sosedov in celo tožbam, je priporočljivo, da sadite hmelj vsaj tri metre od sosedovega sveta. S tem preprečite neprijetnosti, ki lahko nastanejo vsled prebližnje saditve hmelja k tuji zemlji.

Primule — jeličji — se suše. P. R. Z. Stebelca primule, ki jo imate v lončku v sobi, se v sredini posuši, četudi rastlina lepo raste. Kje je vzrok? — Naibrž ho zemlja v lončku kisla, zato se cvetna stebelka suše. Premenajte vso zemljo, vzemite težko

ilovko ter jo pomešajte s peskom, da bo rahla. Jeličji dela le počasi korenine, zato ga ne smete saditi v velik lonec, ampak rajši v majhen. V takem se zemlja ne bo tako hitro skisala, kakor v velikem, kjer je veliko zemlje in se v njej voda predolgo drži, ker jo korenine ne morejo dovolj naglo vsrkati. Primule treba enakomerno zalivati, da imajo vedno dovolj vlage, toda ne vedno mokro zemljo.

Gnojenje ječmena in korenja z umetnimi gnojili. A. A. B. — Lani ste po pšenici dobro zagnojili njivo s hlevskim gnojem in nato posejali repo. Po njej je prišel ozimni ječmen, ne da bi zopet gnojili. Ta je sedaj gost, toda nekoliko porumenel. Vmes ste sedaj posejali korenje. Bojite se pa, da to vsled slabega gnojenja ne bo uspevalo. Kakšno gnojenje bi bilo sedaj najbolj primerno? — V tem primeru je najboljše, da pomagate istočasno ječmenu in korenju. Hlevski gnoj ima premalo fosforne kisline, ki je potrebna ne samo ječmenu, ampak tudi korenju. Zato potrosite sedaj na to njivo superfosfat. Korenje pa je zelo hvaležno tudi za kalij, ki ga tamkajšnji zemlji najbrž primanjkuje, zato pognojite zemljišče še s kalijevo soljo. Na tri mernike posevte potrebujete 180 kg superfosfata in 50 kg kalijeve soli. Oboje potrosite kar po vrhu. S takim gnojenjem se bo ječmen, ki je trpel najbrž vsled zime, opomogel in pozneje bo tudi korenje bujnejše raslo in se debelilo.

Jari ječmen z deteljo in korenjem — kako ga je gnojiti? I. R. Z. — Nameravate sejati jari ječmen, vanj pa črno deteljo in korenje. Njivo ste že pognojili s hlevskim gnojem. Da bi vse bolj uspevalo, bi hoteli potrositi še umetna gnojila, ne veste pa, katera bi bila primerna in kdaj bi jih bilo trositi. — Vaša peščena zemlja, ki je navadno močno gnojena s hlevskim gnojem, potrebuje zlasti fosforne kisline, ki koristi ne samo ječmenu, ampak tudi detelji in korenju. Zato je najboljše če pred setvijo potrosite na njivo, ki obsega en mernik posevte, 30 kg superfosfata. Ta bo dal ječmenu trdno slamo in kleno zrnje, detelji pa pomagal, da se krepko vkorenichi. Razen tega ima vaša peščena zemlja malo kalija, zato je tudi to rastlinsko hranilo setvi potrebno. Na mernik posevte potrosite pred setvijo istočasno kakor superfosfat, 15 kg kalijeve soli in oboje dobro zabranajte. Potem šele posejete ječmen, deteljo in korenje, pa boste videli, da uspeh ne bo izostal.

Rdeča detelja, laška detelja ali inkarnatka, je redka. F. K. S. — Jeseni ste v repo vsejali rdečo deteljo, toda najbrž prepozno, ker je sedaj zelo redka. Ker se vam zdi škoda, njivo preorati, bi radi vmes posejali kako travo ali drugo rastlino, ki bi se kosila istočasno z deteljo. Katera trava bi bila za to primerna, zlasti taka, ki bi jo jeseni lahko še enkrat kosili? — To poide pač težko, da bi sedaj posejali travo in jo že letos dvakrat kosili. Tako hitro rastočih trav je malo. Navadno se za njo poseje pesa ali zelena korusa. Morda pa rdeča detelja še ni vzkalila in bo šele sedaj, ko nastane toplo vreme. Tedaj bo sicer nekoliko bolj pozna, toda dala bo vendar nekaj krme. Če so pa posamezna mesta gola, poskusite vanje zasejati oves, ki ga potem lahko kosite skupaj z rdečo deteljo za zeleno krmo. Če bi se pa to ne izplačalo, preorite njivo ter jo zasejte s koruso za zeleno krmo ali pa s peso. Tako boste najprej prišli do obilne krme kot nadomestilo za manjkajočo rdečo deteljo.

ODREZITE

„SLOVENE SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“, 11. aprila 1937

Partija biljarda

Vojaki, ki so se neprenehoma bojevali dva dni in so zadnjo noč prebili brez spanja v hudem nalu, so popolnoma izmučeni. Pri vsem tem so bile najhujše tri ure, ko so jih pustili, da so v popolni vojaški opremi zmrzovali po mlakah blatnih potov in cest in v blatu razmočenih polj.

Oslabljeni od naporov in od prečutih noči, se opirajo drug na drugega in se, oblečeni v uniforme, prepojene z vodo, stiskajo med seboj, da se vsaj malo pogrejejo. Nekateri, naslonjeni na nahrbtnik svojega sosedu, spijo stoje. Utrujenost in pomanjkanje se najboljše bereta na teh dremajočih in izsušenih obrazih. Temno nebo, dež, blato, mraz, lakota in sovražniki, ki jih kar mrgoli okoli, vse to jih je premagalo, da obupani čakajo konca.

Kaj delajo tukaj? Kaj se godi? Topovi, katerih cevi so obrnjeni proti gozdu, dajo slutiti, da na nekaj preže. Proti obzorju postavljene strojnice čakajo. Zdi se, da je vse pripravljeno na napad. Zakaj ne napadejo? Česa čakajo? Čakajo povelja, toda višje vojaško poveljstvo ga ne da.

Višje vojaško poveljstvo ni daleč od tu; je v lepem gradu Ludovika XIII. Pravi knežji dvorec, ki zasluži, da v njem stanuje francoski maršal. Rdeče oprana opeka se lesketa med gostim drevjem. Zada ga obdajata globok jarek in kamenit nasp in ju ločijo od ceste ravne in zelene terase, ki se dvigajo naravnost do stopnic, ki so okrašene s posodami cvetja. Na drugi strani pa je gabrov drevored z ribnikom, ki plavajo v njem labodi in katerega gladina se sveti kot zrcalo. V golobnjaku, ki je pod grajsko streho, se šopirijo in prhutajo pisani pavi in zlati fazani. Poveljniška zastava močno vihra in bedi nad to osamelostjo. Saj prav to je vznemirljivo, če je v bližini bojnega polja tak mir in tišina.

Dež, ki kopači umazano blato po cestah in poglablja kolovoze, pada sedaj enakomerno, moči rdečo opeko, ravna liste oranž in gladi belo perje labodov. Vse je popolnoma mirno. Res, če bi ne bilo zastave, ki vihra na stolpu in bi ne bilo dveh vojakov na straži pred zamreženimi vrati, ne bi niti malo mislili, da smo v glavnem poveljniškem stanu. Konji počivajo v hlevih. Tu in tam srečamo častniške slugi, ki pohajajo po hodnikih pred kuhinjo, ali pa naletimo na vrtnarje v rdečih hlačah, ki leno rahlijo pesek po dvorišču.

V obednici vidimo z zmehkanim prtom pogrnjeno mizo. Odprte steklenice in prazni, od vina motni kozarci, so po njej razmetani, pa tudi jedi so le na pol pospravljene. Vse je tako neurejeno, kot je navadno takrat, ko po končanem obedu gostje odidejo. Iz sosednje sobe se sliši smejanje, prerekanje, trkanje kozarcev in udarjanje kroglj. Maršal pravkar igra svojo partijo in zato armada čaka povelj. Za nič ne svetu, pa tudi če bi se svet podrl, bi maršal ne končal prej partije, preden je ni do konca doigrati. To slabost ima torej ta veliki poveljnik. Tu, v dolgem plašču, z oklepom na prsih, svetlečih se očih, zardelih lic, malce vinjen, kaže isto resnost kot v bitki. Bojni tovariši stoje vneto in spoštljivo okoli njega. Ko maršal sune kroglo, jim zastane dih; ko dobi točko, se vsi sklonijo nad list, kjer imata točke zaznamovane; ko pa reče, da je jejen, mu hočejo vsi postreči z vinom. Vihanje perjanice, rožljanje orožja in zlatih odlikovanj in prerivanje povzroča velikanski hrust in trušč v tej visoki, s hrastovim opazem pokriti sobi. To brezbržnost svojih gospodarjev izrabijo zamazani hlapi in oprede, ki zmrzujejo ob cesti pred gradom, se od časa do časa zberejo v skupine in modrujejo o vojski, kadar pa začne bolj deževati, se umaknejo pod streho.

Maršalov nasprotnik je stotnik, ki je nekoliko manjši od njega, obrat in s svetlimi rokavicami na rokah. Je res prvovrsten igralec biljarda in ima tako voljo do zmage, da bi premagal, če bi bilo treba, vse maršale na svetu. Kljub temu noče pokazati vsega svojega znanja in si celo prizadeva, da je ne bi prehitro dobil, pa tudi ne izgubil, posebno se lahko ne. Zaradi tega ga imenujejo častnika bodočnosti...

»Pazite, mladi mož, igrajte bolje! Maršal ima petnajst točk, a vi deset. Partijo morate doigrati, in če jo dobite, boste storili za napredovanje več, kakor če bi čakali z drugimi povelji in se mučili zunaj v vodi in blatu, ki bi zamazalo vašo lepo uniformo in vzelo lesk zlatim odlikovanjem.«

Res zanimiva partija. Krogle tečejo, se dotikajo in se mešajo med seboj...

Naenkrat poči in ogenj iz topa zleti proti nebu. Zamolkel sunek stresa šipe. Vsi se zdržejo, samo maršal ne vidi in ne sliši ničesar. Sklonjen nad biljard, hoče kombinirati krasno potezo.

Kmalu se pojavi nov blisk in za tem drugi. Sledi pokanje, ki veča paniko med častniki. Vsi stečejo k oknom. Ali so Prusi napadli? »No, da, naj kar napadejo!« reče maršal in sune belo kroglo... »Vi ste na vrsti, da igrate, gospod stotnik.«

Stotnik se je silno začudil. Henrik iz gradu Auverone, ki je zaspal na topovskem postavku, ni nič proti temu maršalu, ki med peklenskimi pokanjem tako mirno igra biljard. Medtem se hrup podvoji. Med streljanje topov se meša regljanje strojnici in drdranje tankov. Rdeči ogenj, črno obrobjen, švigne skoraj pod grajsko streho. Preplašeni pavi vpijejo v golobnjaku; arabski konji, ki so

začutili smodnik, se vzpenjajo do stropa. Višje vojaško poveljstvo je brez glave. Brzjavke prihajajo za brzjavkami. Brzi sli prihajajo in vprahujejo po maršalu.

Maršal se za to prav nič ne zmeni. Prav sem dejal, ko sem rekel, da ga nihče ne odvrne, da bi ne končal začete igre.

»Vi ste na vrsti, gospod stotnik.«

Toda stotnik pomišlja. Kaj je torej mlademu možu? Skoraj bi izgubil glavo, pozabil na igro in večkrat nepremišljeno sune, toda kljub temu dobi dve točki, ki mu skoraj prinesejo zmago. Sedaj maršal zbesni. Iznenadenje in ogorčenje izbruhneta na njegovem obrazu. Konj pridrvi v tem trenutku na dvorišče in se zgardi. Pobočnik, pokrit z blatom, s silo udre skozi vrata ter v enem skoku preskoči vežo.

»Maršal! Maršal!... Zanimivo bi bilo videti, kako ga je sprejel... Ves napihnjen od jeze in rdeč kot rak, se prikaže pri oknu z biljardno palico v roki:»

»Kaj je?... Kaj to pomeni?... Kje je straža? Ali je ni tu?...«

Prividi v Rdeči hiši

Se so na svetu odporni ljudje. Pol leta in mesec več, vsak dan, hite mimo kričočih lepakov, ki si obupno prizadevajo opozoriti jih na »vse najboljše« to in ono. Zaman. Niso deležni niti bežne pozornosti. Pa pride človek in prilepi med to odlično družbo bel potiskani list, izpopolnjen z modrim svinčnikom. Mesina zastavljavnica objavlja dan jav-

ne dražbe. In glej, ta brezizrazni lepak postane usoden za naše odporne ljudi; ustavljajo se in široko razprtihi očmi strme v blede neznanost, a ustne nekaj tiho, tiho zasepečejo.

»Julij? junij, Moj Bog, kako sta si ta meseca podobna! Da nismo le zamudili!«

Hite domov in njih tresoce se roke segajo pod papir v predale, za ogledala, slike in slična tajna mesta, po zganjenem kolkovane lističe »Junij? julij?« V strahu ali tujanju lepijo oči na datum štampiljke. »Junij! Julij!« Vijoličaste črke zamigljajo in se strnejo v začuda človeške oblike. In tedaj si Junij obleče progasto mornarsko majico ter s Prešernom turobno zaglene: »Moj up je šel po vodi...« V ozadju pa raste velika rdeča hiša — zastavljavnica.

Plaho se vedejo obiskovalci te prekorne ustanove. Njih nemirni pogledi te prosijo milostne sodb in opravičila. Sram jih je stiske, siromaštva. So pa tudi taki, da bi dejal: to so zakrknjeni grešniki. S tankim nasmeškom prezira do vsega človeštva mirno čakajo na svoj red. Gledaš jih pozorno, pa jim vendar ne uganesh barve oces. So to boljši začetniki, ki imajo še nekaj zlate rezerve, bodisi kravatno iglo ali pozlačene manšetne gumbce. Ure pa itak ne potrebujejo, ko je že na vsakem vogalu električna; najmanj pa seveda rabijo verižico. In ko pridejo na vrsto, se običajno zadovoljijo z nekaj kovači manj. Saj ne potrebujejo toliko in potem — da, in potem je tako laže rešiti. Koj pa opaziš, da je med njimi mož z resnično korajžo v srcu in v roki s šopom zastavnih listkov: dva komada obleke — cenjeno na 150 Din — posojilo 90. Obrniti! Zenski površnik — cenjeno na 200 Din — posojilo 130. Obrniti itd. Mož se pred likvidaturo ne zmede. Glas mu je domač: »To rešiti, to pa podaljšati!«

»Vse na Avguštin?«

»Vse!«

Smo dan pred dražbo. Zastave na nedragocnosti ni moči podaljšati, a na dražbi gredo za malenkosti. Torej, Avguštin, rešiti jih za vsako ceno!

čutila sta drug drugega in ničesar več. Tako se je zgodilo, da jo je on objel in jo poljubil, pa ne kot mož in ne po fantovski. To je bila ljubezen sama; pričakovana in dočakana. Ko pa je izpregovoril, ga je šele zagledala v njegovi resničnosti in se domislila sebe.

Rekel ji je: »Kakor boš hotela, Ana — tak bom. Če boš zaukazala, da sem le pri tebi, ostanem; — če ukažeš drugače, bom, kakor rečeš. — Moje življenje je tvoje.«

Njeno telo se je nagnilo k njemu, njeno srce je planilo v njegovo; njena duša pa je prišla to srce, ji zastavila korak in spregovorila: »Potem je treba to prijateljstvo presekati na dvoje in potegniti mejo med mojim in vašim. Treba je, da živite vi ondi za svojo mejo in jaz za svojo.«

Pogledal je v tla, potem njo in ona je vzdrazala pogled, ki ji je rezal srce, da se je obrnila k oknu in se zagledala v pokrajino. Obrnila se je, ker je slišala, da je zapustil sobo.

Čez teden dni je zapazila ob meji gibanje delavcev in čez čas je bil njen vrt z ograjo oddeljen od njegovega. Nato je dobila račun te ograje za 28.652 dinarjev. Ker je na to molčala, ji je odvetnik po naročilu sosedu pisal, da mora plačati polovico stroškov te ograje, sicer, da bo moral to vsoto po naročilu svoje stranke izterjati s tožbo. Ona je molčala.

Na tožbo pa je vložila ugovor in na sodbo priziv.

Ko so vstopili v razpravno dvorano in sta odvetnika zavzela svoja prostora in je Ana sedla, je njen sosed obstal zadaj in jo gledal. Bil je razgret

»Toda, o gospod maršal...«
»Je že dobro... Takoj... Naj počakajo na moja povelja.«

In s silo zaloputne okno.

Zastoj se trudijo ubogi ljudje. Celi oddelki so pobiti, medtem ko drugi sploh v borbo niso posegli. Nimajo kaj storiti. Z orožjem v roki čakajo ukazov... Da, ukazov, dasi ne potrebujejo ukazov za smrt. Na stotine ljudi pade za gozdom, v jarke, ki so nasproti tihemu gradu. Celo padle trgajo bombe in skozi odprte rane brez prestanka teče kri. Da, zgoraj, v sobi pri biljardu, tam je šele peklensko vroče: maršal je prehitel tekmece, a mali stotnik se brani kot lev...

Sedemnajst! osemnajst! devetnajst!...

Še toliko časa nimata, da bi zaznamovala točke. Samo še točko potrebuje maršal in zmaga je njegova. Vojni hrup je zelo blizu. Granate že prihajajo v park. Ena prileti nad ribnik in se tu razleti s tako silo, da voda pljuska daleč čez obrežje. Edini labod bojazljivo zaplava v vrtnec krvavega perja svojih tovarišev. To je zadnji udarec...

Sedaj pa nastane popoln mir. Nič drugega kot dež, ki pada na gabrov drevored, drdranje ob vnožju grča in pa nekakšno premikanje čet, ki hite... Armada je v popolnem razsulu. Maršal je dobil partijo. (Alphonse Daudet.)

ima vodene madeže; zjutraj ji je manjkalo še osem dinarjev, pa je morala vse dopoldne neke ribati pod. Sedaj je menda srečna. Ura kaže četrti na eno,

ko vstopi slok in bled mladenič. Ozira se po napisnih tablicah, pa mu koj rečejo čisto kratko: »Jutri!« a ženska se zareži: »Bi prej prišel!« Da, toda tedaj je tod mnogo velikih oči. Fant odhaja in ne ve, ali se bo jutri upal vrniti. In vendar tega,

kar tišči v pesti ni ukradel in tudi drugi niso kradiji, pa se le boje drug drugega in se nečesa, ki jim nevidno sledi korak za korakom. (BEM)

Mamusia Kazimirowna

Bog ve, ali še živi! Večkrat se spominim nanjo, na mamusio Kazimirowno, najboljšo ženo, kar sem jih kdaj spoznal v tujini.

Bila je Rusinja, njen mož pa Poljak. Kot ruski državljani je moral v vojsko. Ko so Avstrijci zavzeli Rusko Poljsko, se je udeleževal bojev v okolici Chelma. Od takrat ni bilo sledu po njem. Padel je bil ali pa je pobegnil v Rusijo in žena ni nikoli več dobila kakega sporočila o njem.

Da se je mogla preživljati, je mamusia Kazimirowna v ozki predmestni ulici odprla domačo kuhinjo. Deset do dvajset vojakov nas je vedno obedovalo in večerjalo v njeni »menzi«; večinoma smo bili taki, ki smo služili po vojaških pisarnah in smo namesto vojaške hrane dobivali svoj »Mein geld«.

Bili smo kakor ena sama družina. Vsi smo poznali drug drugega, v različnih jezikih smo se pogovarjali pri mizi in če je kdo zbolel, šel na dopust ali pa je bil premeščen v kak drug kraj, smo se vsi živo zanimali zanj.

Dva ali trije od našega omizja so morali na fronto in ko smo za enega (bil je neki Čeh) zvedeli, da je padel, je tisti dan zavladal pri naši mizi mučen molk. Mamusia Kazimirowna je imela solzne oči.

»Ubogi fant,« je zavzdihnila, »tako mlad še, tako nadarjen, pa je moral umreti!«

Bila nam je vse: kuharica, gospodinja, svetovalka in celo zdravnica. Vsi smo jo klicali za »mamusio« (mamico). In ona je bila pomosna na to. Če bi bilo treba, vem, da bi se zavzela za nas, kakor lastna mati.

Kadar je kdo izmed nas potreboval tolažbe, dobrege sveta, se je pogovoril z mamusio. Mamusia je znala človeka potolažiti ob najgorenjših doživljajih, ki med svetovno vojno niso priznala nikomur. Njena beseda je bila čudež, ki je ozdravil še tako žalostno srce.

Znala pa je tudi telesne bolečine ozdravljati. Desetnik Sosnowicz je nekega dne prišel tožiti o bolečinah v želodcu. Nobena jed mu ni več dišala, bil je bled in upadel, kar vidno je hušal. Ko je bil na pregledu pred vojaškim zdravnikom spoznan za »popolno zdravega« in mu je ta celo zagrozil, da ga pošlje v streleke jarke, če ne neha »švindlati«, se je zatekel h Kazimirowni.

»Mamusia, vi znate vse, ozdravite me.«

In mamusia Kazimirowna mu je pričela kuhati zdravilne čaje, nekajkrat mu je pripravila gorke obkladke. Sosnowicz se je kmalu popravil, dobil je tek do jedi, v dveh tednih je bil spet zdrav.

Da, mamusia Kazimirowna! Kolikokrat se

Dalje na strani 14.

Vlomilec: »Roke kvišku!«
Gospodar: »Ne gre! Nimam traku pri hlačah.«

Pravda dveh mejašev

Sodba okrožnega sodišča je izzvala toženki priziv na apelacijsko sodišče.

To sodišče je pozvalo obe stranki k še enkratnem zaslišanju.

Toženka, mlada vdova, premožna in še zaželena, se je upirala terjatvi. Tožnik, ne več mlad, mož, ki se mu je hotelo še ljubiti in biti ljubljene izven zakona, je bil tudi bogat in je tožil za izplačilo.

Njiju posestvi sta ležali razsežno in močno drug od drugega in zgodilo se je, da sta se oba sosed z družinami na mah sprla, čeprav so živeli doslej v najglobljem prijateljstvu.

Tisto predpomal je ona stala ob oknu in se zagledala po travnikih in poljih. Čutila je zemljo, ki je pričela že dihati in se je iz enega razgrinjala soncu in čakala, da vzdihne iz nje življenje pomladanskega presnavljanja.

Bila je še premlada, da bi tudi v njej ne vzdrtle tiste predpomladne sape, ki gredo skozi telo in ki omečejo z gorkoto, da se zgane srce po obujemu, ki te nevidno oklepa.

Ko je nekdo potkal, se je obrnila in stresla v ljubezni, ki jo je prešinjala ob pogledu na čakačo pomladno zemljo.

Bil je sosed, ki se ga je vedno razveselila, saj ji je bil v pomoč s svojimi moškimi, preudarnimi nasveti od tedaj, ko ji je bil mož mrtev. Zdaj, v tem trenutku se ga je prestrašila in stala je pred njim kakor osramočena, ker ni bila oblečena njena duša v tisto dostojno, močno in odločno samozavest, ki ji je bila odtelet lastna.

Obstala je tiha in ga vdano gledala. On je obstal pri vratih in jo gledal tiho in ljubeče. Ob-

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Letašna Velika nuč sem bila pa že tku jezna, de b ta narrajs kar iz kože skučila. Kumi sem Velika nedela zjutri uči udprla, pa me je že prsou pulcjal prgajnat, de morem jiti sneg izpred hiše udmetat. - Lepu vas prosem! Na Velika nedela, pa sneg udmetavat. Al ste že kerkat kej tagca slišal? Tu me je tku razkačel, de b ta narrajs pulcaji u kšit skučila, ke se pride že na teše iz mene norca delat. Učela sem pa useglih, če prou nsem pulcaji verjela. Ke udgrnem ferenk na vokne, pa videm, de je res use bel, koker je punavad u Bužič. Jest hiter natakem šlape na noga, uzamem lupata, pa greim pred hiša izvršvat soja meščanska doužnost ke m je znan, de naše ublast na zastopja nubenga špasa, keder nucaja gnar za kašne nujne potrebe. Veste, de me je mogel tu jezit ke sem mogla na tku vele prazenk sneg udmetavat. Pa tu še ni blu ta narhujs. Še bl me je jezil, ke niva mela z mužam spenubeneh putic, čeprou sem ceu let šparala, de b mela z mužam saj enkat res ena vorng Velika nuč, sej ja še niva mela kar sva se uzela. Moj mož me je scer tulažu, koker je vedu in znou. Zalegel pa ni dost. Že več ket en teden pred Velika nučo sem mela en tak instinkt, de tud letas na bo tku, koker b mogel bit.

Du zdej se nama je še usal, let kej putričel. Al sa bli kašen neprčakvan obuci, de nama ni nč ustal za putice, al je pršu pa kej družga tagca, ke se ni splašal, de b nesla h žegne. Letas bo pa mende ja šlu, sem s mislela. Sej obucgat tku nima ja več kej. Kar sma mel še za dubit, sa tku že tku use obucgat. Kašneh novih taks al pa fondu mende tudi nisa spet pugratul. Sej jih mama že tulku ud useh plati, de se že sam gespud finančen menister več najne na spuzna.

Ampak gesposka že tku gleda, da na pride nekol prekrat. Zmeri znajde kašen futele, de razvuzla ena reč, če je še tku zahumana.

Lejte! Dedcem, ke se bujeja, de b se jim na zameri, sa za Velika nuč znižal cena tistem britucam, ke jih nucaja za pulbirat. sam zatu, de na boja u takeh velikih praznikih hudil kusmat pu Jugoslavi. A je tu kašna pravica? A dedci nucaja gnar za putice? Pirhu tud na farbaja dedci. Če dedci kej farbaja, farbaja nas, nhne blu pulvice. Za kua se gre pol dedcem tku na roka? Tu je ja ta narveči krivica, kar se ja je sturl ženskam u zdejšem stuleti. Če dedci nočja kusmat ukul hodet, oej greja h pulberari, pa jih bo uskubu. Ker pa nima glih gnarja, de b blaču pulberarja, nej pa pros oja ženica, pa mu bo rada zastojn tisteh par kucin vn pupulila. Dedci s lahko pumagaja tku al pa tku. Me pa na morma brez gnarja putic delat.

Ce na prprauma putic, pa spet dedci gudrnaja in nam naprej mečeja, de jim na nardema še za ta narveči praznik nubenga vesela. Nej b raj lipenštiftem pa parfumem cene prmeren znižal. De b nam kej gnarja za putice ustal. Tu b biu pravičen pustopajne. Če se nas gesposka zatu na buji, ke ni mama vultene pravice, b se nas mogla pa zatu bat, ke mama jezike desetkrat bi nabrušene, koker dedci. Pa se zgliha.

Pa za moj tal, nej se dedcem šmajhlaja, če že na morja drgač. Jest nsem nubemu fouš. Ampak, ke sa glih tekate cene čeuem, puseben ženskem čeuem tku nagražen pudražel, tu me pa gifta. Tu sa slab pulitkari. Ce jim je res bela kuga tku na pot, nej b se skusl nam prsmajhljat, de b jim pumagale bela kuga pregajnat ne pa ženske čeuile pudražvat. Nej nekar na mislja, de boma me bela kuga bose pregajnale. Tku naumne pa spet nisma. De nam pa naš dedci na boja tku drage čeuile za bela kuga pregajnat kepval, je pa tku gvišen, ket amen u učenah. Asten, kua sa tu za en pulitkari? S taka pulitka nej se greja kar sulit.

Vite, in glih ta pudražitu čeuile je pa uržah, de sva bla midva z možam tud letas u Velik noč brez putic. Ke sem jest zvedla, de boja z aprilam mescam zavle novih taks čeuile tku strašen u cenah puskučil, sem hiter pupokala ves gnar, kar sem ga za putice pršparala in letela h Bat čeuile nakupet. Zase sem kepila dva para pu 79 dinarju. Za dedca pa en par za 59 dinarju. Tku, de jih bova mela zdej za ene par let zadošt. Gesposka nej se pa za tista taksa pud nusam ubriše. Preden bova midva z

možam te čeuile strgala. bo pa tku že gospudarske grize konc, al pa nas.

Ja, pa še neki vam morem dons puvedat, de na puzabem.

Saj ste mende bral unkat, de je mela zadeneč iblanska protituberkulozna zveza en zbuvrajne. ke se ga je udeležila tud usa tista ta viši gesposda, ke se du zdej ni mela nč z jetka za upraut. Koker se je na tem zbuvrajn puročal, je mela jetka pr nas du zdej prou lepe uspehe. Puvedal se je pa tud kar naraunast, de b mela lahko še velik več uspehe, če b šla jetk tud država mal bi na roka.

Ce je tud use res, kar se je na tem zbuvrajn guvuri, tu pa useglih ni res, de b država na šla pu sojeh mučeh jetk na roka. Kar je mogla du zdej strit je strila Nubeneh strošku se ni ustrašla. Puglejete! De b tiskari, ke sa ta narbl putreben na tem sveti, na pršli pr jetk prekrat, bo država več ket pedeset meljonu oirala za ena velika tiskarna, ke ja boja zezidal u Belemgrade. Tu je en lep dukaz, de država na drži rok naskriž. keder je treba jiti jetk na roka. Obuci držaunem uradenkem tud neki zaležeja. Za ubrtnike skrbeja marpurgarske špehkame, ke sa tud držaune. Za take bounike ke se nimajo jetke, skrbi pa iblansk špetau. Na use plati skrbi država Sevede, kar tertik tuberkle na država tud na more ukul pušilat, ke jih nima na razpulagajne. De za menistre, senatorje in pa narodne zastopke na bo jetke pudpirala, tu ma pa čist prou. Te gespudi lahko sami zajna skrbeja, če jim je kej zajna. S tem uspehem je protituberkulozna zveza kar žiher cutridna. Ce b nubeden člouk več u jetka na padu, b mogel pa dohtari, ke b na mel nubenga zaslužka več. Usem pa še Bug na ustreže.

K. N.

Kaj pravi tehnika

Razvoj potniškega letalstva v dobi zadnjih 15 let

Leta 1935 je znašala dolžina prometnih letalskih linij na vsem svetu 460.000 km. Potniška letala, ki služijo temu prometu, so v tem letu preletela 225.000.000 km.

Danes ima največ letalskih linij Anglija, ki že nekaj let dela na tem, da preko zraka poveže vse svoje kolonije z Londonom. Te linije imajo skupno 84.900 km. Na drugem mestu so Združene države — USA — s 83.800 km, na tretjem Francija z 39.000 km, na četrtem Nemčija s 36.700 km in na petem Holandska z 20.300 km. Dolžina linij ostalih držav je znatno manjša (Jugoslavija ni na zadnjem mestu). Vse prej omenjene države so organizirale značno zvezo med Evropo in drugimi deli sveta.

Naraščanje prometnega letalstva je ogromno

V letu 1919 so bile vse letalske linije dolge komaj 5000 km, v prometu pa so bili stari, predelani vojaški aparati. Takrat so ti aparati preleteli skupaj približno 1.600.000 km. Leta 1920 se je dolžina teh linij povečala trikratno (15.000 km), v prav takem razmerju tudi količina preletenih kilometrov (4.850.000 km). Leta 1921 se je številke znašale 19 tisoč 250 km in 9.400.000 preletenih km.

Leta 1922 so vse države spoznale, kako velikega pomena je letalstvo kot prometno sredstvo. Povsod so začeli graditi letališča za potniški promet in občinost se je na svojih potovanjih vedno bolj in bolj posluževalo letala. Spodnji diagram predstavlja razvoj potniškega letalstva v dobi zadnjih 16 let. Krivulja a-a kaže v milijonih narast kilometrov, ki so jih preletela letala v vsakem letu, krivulja b-b-b pa kaže v tisočih kilometrov dolžine letalskih linij za vsako leto te dobe.

Ogromno važnost prometa z letali more pokazati na primer angleška »Imperial Airways«, ki je v preteklem letu sama prepeljala 70.000 potnikov. Poleg tega je bilo z njenim posredovanjem poslanih 10.500.000 pisem in prepeljano 4.357.000 kg tovora.

Takšnega razvoja letalskega prometa in hitrosti aeroplanov se pred par leti niso nadejali niti najoptimisti. Danes namreč skoraj na nobeni liniji ne uporabljajo aparatov, katerih srednja hitrost bi bila manjša od 250 km na uro. Prav tako je dosežen skoraj maksimum varnosti in potniki se poslužujejo tega prometnega sredstva ne misleč mnogo na včasih zelo pogoste nesreče (na oba nesrečna ljubljanska slučajja, ki sta še sedaj zavita v nekakšno nejasnost, se ob pogledu na svetovno potniško letalstvo ne smemo ozirati).

Zelo važna etapa, v katero letalstvo mora vstopiti, bo

znižanje voznih cen za preletene proge

Potovanje po zraku, posebno na velike razdalje kakor v Afriko, Azijo ali Avstralijo, je danes občutno dražje kakor vožnja s parnikom. Z gotovostjo moremo trditi, da se bodo v trenutku, ko bo letalo tudi v tem pogledu konkuriralo parniku, vršili poleti preko oceana ozir. kontinentov vsak dan. Sicer pa je angleška »Imperial Airways« hotela urediti in zagotoviti reden promet na črti London—Avstralija, že pred časom naročila v tovarnah Short-Bross v Rochesteru 30 ogromnih vodnih letal »Canopus«, ki so že koncem preteklega leta začeli s poskusnimi leti.

Leta en tisoč devetsto osemnajstega je bilo naše omizje že precej razredčeno, kakaj vojna, ki je ni hotelo biti konec, je zahtevala vedno več, vedno več človeškega materijala. Ostalo nas je samo še šest, vsi drugi so bili že odšli. Tista velika noč pa je bila žalostna tudi za nas: mamusia Kazimirovna je v velikem tednu zbolela. Zenska, ki je bila pri njej, da ji je stregla, je za silo skuhalo tudi za nas, toda poznalo se je povsod, da ni ekrbne roke dobre mamusie.

Takrat se nismo slutili, da smo zadnjo veliko noč pri njej v gostih. Zbrali smo nekaj denarja, kupili zanj gnjati, peciva in jaje, da je postrežnica Kazimirovne lahko nesla k blagoslovu.

In na velikonočno nedeljo zjutraj smo se sešli tam. Mamusia je bila v postelji.

»Hristos voskresel!« nas je pozdravila in solze so se ji zasvetile v očeh. »Kako hudo mi je, da vam letos ne morem postreči.«

»Letos vam bomo mi postregli, mamusia, sem odgovoril jaz in res smo vsi z veseljem prinašali jedi k postelji, odnašali krožnike in kuhali čaj.

Toda kljub boleznim je bila tista velika noč za mamusio Kazimirovno najprejnejša; nebo ji je naklonilo najlepši pruh: popoldne se je nepričakovano vrnil njen sin! Z daljnega južnega bojišča je prispel, ves reven in bolan, toda prišel je — k svoji materi! Sreča mamusie Kazimirovne je bila nedopovedljiva.

»Bog daje,« je dejala nam, »da bi se tudi vi srečno vrnili k svojim materam, de prej ne, vsaj do prihodnje velike noči.« — Njena in naša srčna želja se je še tisto leto izpolnila. Od mamusie Kazimirovne smo se poslovili kakor od matere.

Zato še danes romajo moje misli tako rade k njej, ki je s tako nesebično požrtvovalnostjo skušala lajšati vojakom gorje in jim nadomeščati mater in dom. Gotovo je naša mamusia že prešla svoje zaslužen plačilo, če ne na tem, pa na onem svetu.

Naj bo že kakorkoli: Hristos voskresel, mamusia Kazimirovna. (Vinko Bitenc.)

Razvezano snopje

Kaj so amiktionije?

Amiktionije so bile zveze večjih sosednjih občin in držav stare Grčije v ta namen, da so se njih prebivalci zbirali pri kakšnem slavnem, več ali manj v sredini ležečem svetišču k skupnim verskim svečanostim. Zato je bila pa tudi njih dolžnost, da so varovale in vzdrževale skupno svetišče. Najvažnejša je pač radi proročišča — postala deliška amiktionija, v kateri se je združilo dvanajst imenitnejših plemen na severu in na jugu Grčije. Posebno važna je bila tudi zato, ker so se njeni člani s prisego zavezali, da v vojni ne bodo nobenega zveznega mesta do tal razrušili in nobenemu odvzeli tekočo vodo, s čimer se je grozovitost vojevanja zelo omilila.

Kaj so bili »stanovi«

V srednjem veku je bil deželni gospod samostojen knez, ki je imel pravico napovedovati vojno in sklepati mirovne pogodbe in je razpolagal s kraljevskimi posestmi, milostmi, častmi. Deželnemu gospodu so stali ob strani stanovi, to so bile vse tiste osebe, katerih posestva so bila zapisana v deželni knjigi. Deželne službe so dobivali samo stanovi. »Stanovje« so imeli večji delokrog in več pravice, kot so jih imeli kasnejši deželni zbori (zdej banovinski): dovoljevali so namreč davke za deželno upravo in prispevke državi, sodelovali so pri zakonodajstvu in dovoljevali bojno pomoč (vojaštvo). Vsaka dežela je imela svoj deželni zbor, v hudi stiski pa so se združili stanovi slovenskih dežel v skupni zbor. V petnajstem stoletju so se čisto shajali deželni zbori Stajerske, Koroške in Kranjske in se posvetovali o skupnih zadevah. Po letu 1500 so se jim pridružili tudi Gorici. V deželnih zborih je imelo plemstvo odločno večino. Proti peščici duhovskih in meščanskih zastopnikov je odločala v vseh vprašanih sklenjena vrsta »gospodov in vitezo«.

Leposlovna zlogovnica

Iz 36 zlogov: a, ap, be, celj, čič, de, den, du, ein, er, iel, ha, holz, i, ja, ko, ko, ler, ljak, lov, na, njak, pa, ren, sar, se, ski, spie, ste, šek, til, tr, vec, vic, vo, vra — sestavi dvanajst trizložnih besed z naslednjim pomenom:

1. prvi slovenski podlistkar, 2. glavni sodelavec pri slovenskem mariborskem programu, 3. slovenski še živeči pesnik, 4. pisatelj Domačih in tujih živali v podobah, 5. slovenski jezikoslovec konec ilirizma, 6. slovenski religiozni pesnik, 7. pseudonim pesnika Alojzija Merharja, 8. pisatelj Analov izumrlega naroda, 9. slovenski skladatelj, 10. priimek znanega slovenskega prevajalca, 11. koroški prosvetar in zbiratelj narodnega blaga, 12. sodelavec pri Kranjski Cbelci.

Ce dobiš pravilne besede, ti prve črke brane od zgoraj navzdol povedo znano ilustrirano prilogo našega lista.

Številnica

18. — 13. 14. 7. 16. 7. 12. — 16. 2. 9. 11. 3. 4. 2. 17. 11. — 1. 18. 10. 17. 7. — 8. 7. 10. 7. 6. 18. — 19. 18. 9. 3. 15. — 9. 18. — 10. 7. 16. 2. 6. 15. — 8. 3. 6. 17. 7. — 17. 7. 5. 10. 7. 6. 18.

Ključ:

1. 2. 3. 4. — slovenski šahovski mojster, 5. 6. 7. 8. — vladarski naslov, 9. 10. 11. 12. — francoski državnik, 13. 14. 15. 16. — svatbeni udeleženeec, 17. 18. 19. — zdravilo.

Ce gornje številke nadomestiš s pravilnimi črkami po spodnjem ključu, dobiš slovenski vremenski pregovor za včerajšnji dan.

Admiral je padel v morje in mornar ga je rešil gotove smrti. Visoki oficir se mu je zahvaljeval za njegovo pogumno dejanje ter dodal: »Jutri pa se ti zahvalim pred vsem mornarišim moštvo.«

Mornar je jecljaje odvrnil: »Rajši ne gospod admiral, sicer me bodo mornarji nabili, ker sem to storil.«

Križanica

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
17			18	19		20	21				22			
23			24		25				26				27	
28								29		30	31		32	33
34	35		36	37				38						
39		40			41	42			43			44		
45								46		47	48		49	
50	51		52	53	54		55	56				57		
58		59				60			61	62	63		64	
65														
66				67				68					69	

Besede se začno pri številkah, nehaljo pri debelih črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. kaznivo dejanje, 5. lepo vedenje, 10. začetni pseuionima pisatelja Prečesnika Matije 12 divja žival, 16. 28. 45 in 65 izrek iz Modrega Siraba, 17. Edisonovo ime, 19. del obleke, 21. pruh, 23. del voza, 24. star denar, 26. izdelovalc apna, 27. kavelj, 28. glej pri 16. vodoravno, 34. drag kamen, 37. evropski prebivalec 38. indijska reka, 39. srbski dramatik, 41. arabsko moško ime, 43. nemir, 45. glej pri 16. vodoravno, 50. svetopisemska oseba, 53. krmsko mesto, 56. poljsko mesto, 57. osebni zaimke, 58. stara vprašalnica, 59. večanje, 60. pritok reke Ural, 62. hiter prijem, 65. glej pri 16. vodoravno, 66. del koročla, 67. trdnjava v Sveti deželi, 68. rimska veža, 69. sibirski reka.

Navpično: 1. jugoslovanska reka, 2. kraj pri Mariboru, 3. povelj, 4. grška črka, 5. pevski izraz, 6. žensko ime 7. predlog, 8. krtica za Katoliško akcijo, 9. cesta v Rimu, 10. znana morska očina, 11. ptica, 12. utež, 13. učenje, 14. domača žival, 15. svetopisemska oseba, 18. francoski kraj, 20. ostanek pri gorenju, 21. del omare, 22. češko žensko ime, 23. dežela v Afriki, 25. obveza, 29. sledi vojski, 30. mik, 31. vrba zalujka, 32. žensko ime, 33. žensko ime, 35. češki krivoverec, 36. tračnice, 37. slovenska skladateljica, 40. tekočina, 42. ovčja vrsta, 43. kovanje, 44. krtica za vstevši, 46. del klama, 47. nevaren človek, 48. začetni pesnika iz Slovesnega kroga, 49. bruno, 51. žensko ime, 52. plemo, 54. navoslovec, 55. ud, 57. mamilo 61. žival, 63. del glave, 64. vas pri Domžalah, 65. pijača.

Ker za rešitev te križanice ni razpisanih nobenih nagrad, ne pošiljate rešitev na uredništvo.

CRKVENICA

Vodilno kopališče z izredno plažo in komfortnimi hoteli. Kompletni pension od 60.— do 120.— Din. Prospekte daje kopališka uprava.

HOTELI: Therapia s 100 ttv., Miramare z 62 ttv., Crkvenica s 45 ttv., Dom dr. Seidl s 62 ttv., Liburnija s 24 ttv., Eden s 23 ttv., Wien s 21 ttv., Crnković s 20 ttv., Slavija s 20 ttv., Danica s 20 ttv., Esplanade s 10 ttv., Julijana s 16 ttv., Ivancič s 15 ttv.

PENSIONI: Vila Ružica s 34 ttv., Adria s 23 ttv., Vila Luisi s 16 ttv.

RESTAVRACIJE: prenočišča: Bellevue s 16, Europa s 8, Gjurasi s 7 ttv., Restavracija Vinodol.

GOSTILNE: Zelengaj s 6, Morava s 7, Peichi s 7, S ovenac s 7, Daimatinski podrum s 5, Shang-hay s 5, Hrvat s 3.

S = soba, tv. = tekoča voda, ttv. = tekoča topla in mrzla voda.

V zasebnih vilah in hišah zelo mnogo lepo opremljenih sob po zmernih cenah.

spomnini nanjo, na to blago bitje, plemenito ženko, ki je bila živa podoba naših — dijaških mamic. »Če vam strežem in ekrbim za vas,« je pravila včasih, »je to moja dolžnost, ker drugi gotovo strežejo mojemu sinu, ki je Bog ve kje daleč ranjen ali pa bolan.«

O velikonočnih praznikih nam je mamusia Kazimirovna pripravila presenečenje, da smo eko-raj pozabili na vojno, na negotovost, ki nas je dan za dnem obdajala od vseh strani.

Na velikonočno nedeljo nas je mamusia povabila na zajutrak z velikonočnim blagoslovom. Nobeden ni izostal, ker je vedel, da bi se s tem Kazimirovni hudo zameril.

Na praznično pogrtnjeni mizi so bila naložena jedila: narezana gnjati, kolač in razno pecivo. Seveda tudi piruhov ni manjkalo in ne samovarja, da si je po jedi še vsakdo lahko privoščil ekodelico »herbater« (čaja).

Za sladkor mamusia ni bila nikoli v zadregi, čeprav je veljal v tistih časih skoraj za luksus, zakaj mi smo ji vedno preskrbeli dovolj nakaznic za sladkor, da si ga je lahko kupila.

Sredi mize je stal majhen kipec iz mavca, predstavljajoč belo jagnje z banderčkom, na katerem je bilo e cirilico napisano: Hristos voskresel!

Preden smo sedli za mizo, je mamusia po ruskem običaju vsakemu prožila obe roki in veselo izpregovorila:

»Hristos voskresel!«

Bila je sicer po svojem možu Poljaku katoličanka, toda ohranila je marsikak ruski verski običaj. Mnogo pravega velikonočnega razpoloženja, prisrčnosti in tihe domačnosti je vzbudilo v nas to rokovalje.

Še bolj pa velikonočni zajutrak, ki je sledil na to. Nikoli ne bom pozabil tistih praznikov in mislim, da nobeden izmed mojih takratnih vojaških tovarišev, kolikor jih je še živih. Bilo nam je kakor doma. Lepota velike noči ni šla brez sledu mimo nas in to po zaslugi dobre mamusie.

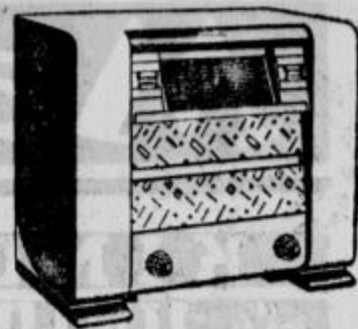
MUZIKA? Da, toda samo dobra!

SPOMLAD JE POIZKUSNI KAMEN ZA RADIO

Sietra Radio

Najmanjše motnje
Najmanjša poraba toka
Najtočnejša reprodukcija
Največja selektivnost

Pooblaščen prodajalne v vseh večjih mestih. Generalno zastopstvo za Dravsko banovino **Bruno Klemenčič, Ljubljana**, Miklošičeva c. 30. Telefon 35-58
Dolgoročna odplačila pod ugodnimi pogoji

Banovinski proračun 1937-38

Kot smo že poročali, je dne 1. aprila 1937 stopil v veljavo novi banovinski proračun za leto 1937/38, katerega skupna vsota znaša 149,9 milij. dinarjev, dočim je za 1936/37 znašala 127,019.313 dinarjev.

Dohodki.

V naslednjem podajamo sliko dohodkov proračuna za 1937/38. Doklada (občna, cestna in zdravstvena ostanje) v proračunanem znesku, dočim je šolska doklada znižana od prvotnega predloga 16,3 na 12,1 milij. Din. odn. od 35 na 26%. Delež na skupnem davku na poslovni promet je ostal neizpremenjen 2,9 milij. Din kot v prejšnjem proračunu. Proračunski predlog je računat z vsoto 13 milij., kar naj bi dala pravičnejša razdelitev skupnega davka, vendar pa tozadevno vsa prizadevanja naše banovine niso uspela. Zato je bilo potrebno tako proračunan in predlagane dohodke nadoknaditi s povišanjem donosa drugih dohodkov in pa s skrajšanjem izdatkov.

Tako je povišan od 1936/37 na 1937/38 donos trošarine na električno energijo od 1,35 na 1,5 milijonov dinarjev, donos trošarine na pnevmatiko od 1,35 na 1,8 milij. Din. Donos občnih banovinskih trošarin po uredbi o skupnih banovinskih trošarinah je proračunan na 9,5 milij. Din zaradi uvedbe novih trošarin, dočim je znašal proračun za 1936/37 5,8 milij. Din, prvotno pa je banovina za 1937/38 računala z zneskom 4,5 milij. Din.

Skupina banovinskih taks izkazuje naslednje dohodke (v oklepajih proračun za 1936/37): 40% doklada k državi taksi na vstopnice 0,7 (0,5), na lovske karte 0,45 (0,45), 2% taksa od prenosa nepremičnin 7,8 (7,5), 100% doklada k dopolnilni prenosni taksi 1,8 (2,1), na zavarovalne premije 0,6 (0,4), na dedščine 0,6 (0,5), izkupiček za banovinske kolke za ostale takse 3,65 (3,65) milij. dinarjev.

Prispevek avtobusnih podjetij je proračunan na 0,4 (0,3), odkupnina za osebno delo pa na 1,1 (0,8) milij. Din.

Izdatki.

V naslednjem podajamo v milijonih dinarjev pregled odobrenih izdatkov za 1936/37 in 1937/38:

Redni:	1936/37	1937/38
občni oddelek	6,04	6,28
upravni	0,73	1,2
kmetijski	14,44	14,25
prosvetni	7,45	23,96
tehnični	38,0	39,77
socialni	41,23	44,3
finančni	13,9	14,14
trgovina itd.	2,6	2,46
rez. krediti	0,8	1,08
izredni	1,82	2,45

Večina oddelkov ne izkazuje v primeri s predlaganimi izdatki skoro nobenih izprememb. Med večjimi izpremembami omenjamo le, da je bil v primeri s predlogom za 1937/38 zvišan proračun finančnega oddelka in sicer v postavki: anuitete, obresti in vračilo posojil, ta znaša sedaj 10,053.400 dinarjev, dočim je bil prvotni predlog 9,010.000 dinarjev, proračun za 1936/37 pa 9,744.000 Din. V primeri s prvotnim predlogom znaša sedaj rezervni kredit 1,084.216 Din, predlog za 1937/38 je bil 1,226.277 Din, proračun za 1937/38 pa 800.000 dinarjev.

Nepobrane terjatve iz prejšnjih let so bile v proračunski predlog za 1937/38 vnesele s istim zneskom kot v proračun za 1936/37, v znesku 800.000 Din. Sedanji odobreni proračun pa izkazuje teh dohodkov v znesku 8,5 milij. Din. Od tega odpade na banovinske davščine 500.000 Din, a na obveznost države po čl. 7 in 8 zakona o bolnišnicah pa 8 milij. Din. Če bo torej država plačala te svoje obveznosti iz prejšnjih let, bo tudi banovinski proračun uravnotežen. Poleg že omenjenih izprememb pri skupnih banovinskih trošarinah je ta postavka najvažnejša izprememba v primeri s prvotnim predlogom proračuna in je nadoknadila znesek, katerega je naša banovina skušala dobiti od povišanja svoje kvote pri skupnem davku na poslovni promet tu je računala dobiti 10,1 milij. dinarjev več, ker pa drugače ni bilo mogoče proračuna uravnotežiti, je država sedaj priznala svojo obveznost do izplačil stroškov za zdravljenje v bolnišnicah v znesku 8 milij. Din in je bil tako proračun uravnotežen.

Vse ostale točke dnevnega reda so bile sprejete soglasno.

Občni zbor je potekel mirno, kar dokazuje, da zadržniki Kmetске posojilnice trezno presojuje položaj ter hočejo sodelovati pri konsolidaciji zavoda.

Oddaja elektrotehničnih in elektroinstalaterskih del. Od Združenja elektrotehničnih obrti dravske banovine v Ljubljani smo prejeli v objavo sledeče: Elektrotehniška in elektroinstalacijska dela smejo po zakonu prevzemati in izvrševati edino le koncesionirani elektro-obrtniki, kakor tudi vse tiste elektrarne, ki imajo za to pravico. Dogaja se namreč, da oddajajo gospodarji elektroinstalacijska in elektrotehniška dela osebam-šušmarjem, ki niso opravilne prevzemati in izvrševati ta dela, še manj pa imajo za to potrebno usposobljenost. Jasno je, da takšna šušmarska dela ne odgovarjajo vselej zakonitim predpisom in interesom oddajalca, niti zanje nihče ne jamči, elektrarne pa takšnih del tudi ne smejo priključiti. Posledica tega je, da imajo v danem slučaju čakati na priklop instalacije po več mesecev in celo leto dni, na drugi strani pa imajo tudi dvojne stroške, ker morajo dela ponovno oddati opravičenemu elektro-obrtniku. Zato apeliramo na oddajalce elektrotehniških in elektroinstalaterskih del, da oddajajo ta dela edino za to pooblaščenim elektro-obrtnikom.

Likvidacija. Belokranjska klet, vinarska in sadjarska zadruga z o. z. v Ljubljani.

Borza

Dne 10. aprila 1937.

Denar

Na ljubljanski borzi je znašal ta teden devizni promet 6,09 milij. dinarjev v primeri s 6,116 milij. dinarjev prejšnji teden.

Danes so plačevale banke:

ameriški dolar	47,85 Din
kanadski dolar	47,35 "
angleški funt	235,— "
francoski frank	2,16 "
švicarski frank	10,90 "
italijanske lire	2,16 "
avstrijski šiling	8,55 "
češko krono	1,52 "
holandski goldinar	26,— "

Curih. Belgrad 10. Pariz 19,775, London 21,5275, Newyork 439,75, Bruselj 74, Milan 23,15, Amsterdam 240,55, Berlin 176,60, Dnajak 81,20 (81,90), Stockholm 111, Oslo 108,20, Kopenhagen 96,125, Praga 15,33, Varšava 83,30, Budimpešta 86, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,50, Buenos-Aires 133,5.

Vrednostni papirji

Dunaj, 10. aprila. Borza je zaključila teden v mirnem poslovanju, pa v prijaznejšem razpoloženju. Večje je bilo popuščanje tečajev Trboveljske in prioritet bivše južne železnice. Znatnejše pa se je dvignila Rima. Tečaji so bili naslednji: Donavsko-savsko-jadranska obligacija 64,90, Landerbank 90,75, Narodna banka 161, Steag 30, Stewag 30, Magnit 105,50, Trboveljska 31,38, Alpine 54,90, Berg-Hütten 708, Rima Murany 108,90, Steyr-Daimler-Puch 225,50, Leykam 69,50, Semperit 62,45.

Sport

Bela smrt pod plazom

Kdo je kriv?

V nedeljo zjutraj ob 9 je krenila skupina smučarjev iz planinske kočice proti vrhu. V skupini so bili izkušeni, dolgoletni smučarji in alpinisti, ki bi jim morali pripisovati ne samo poznanje gora, temveč tudi snežnih razmer. V tistih dneh je zapadlo na staro, zmazano podlago v vsej gorški pokrajini precej pršila; časopisje in radio so opozarjali smučarje na nevarnost plazov in pozivali k opreznosti.

Planina, na katero so omenjeni napravili turo, je bila manj obiskovana kot sosedne. Da opozori na njo širše smučarski množice, je organiziral domači smučarski klub propagandni dan in večjo prireditev v tem predelu, popoldne pa še slalom tekmo.

Ob 9,35, tedaj prilično eno uro po odhodu iz kočice se je utrgal plaz! Klic: »Plaz, odsmučajte!« je vzpodbodel vse, da bi se rešili. Toda pilih 20 sekund je bilo premalo časa: nekateri so v smuku padli in plaz jih je hipoma zasul, le pet se jih je rešilo. Ti so takoj poizkusili z reševanjem in poslali v kočice po pomoč. Samo enega se je posrečilo rešiti še živega, za ostale je prišla pomoč prepozno.

V smrtnem strahu in skrbi za ponesrečence so se pripetile pogreške: nastale so v bližnjem kraju govorice, da je že dovolj reševalcev na mestu, telefon ravno takrat ni uradoval, zdravnik sta bila daleč in trajalo je nekaj ur, predno sta prispela. Ko je pošta zopet uradovala, so se uporabili telefonski vodi naprej za senzacionalna poročila, ki so se razpošiljala po svetu — odtujila se je ta naprava najvažnejšemu namenu: hitri pomoči, ki jo je bilo treba pozvati.

Plaz je bil 150—200 m širok in mestoma do 12 m visok. Kopali so jarke in preiskali sistematično s sondami plaz, vendar vseh ponesrečencev niso mogli najti, v nedeljo le pet, ostale v sredo. Vsega je pokril plaz sedem mrtvih!

Vzrok nesreče so ugotovili v tem, da so smučarji prečkali v strnjeni vrsti plazovit svet, da ne bi izgubili višine in da bi prispeli prej na svoj cilj. V najboljšem razpoloženju, ne sluteči nevarnosti, so se vzpenjali v dveh skupinah, ko je nedolga zagrnel nad njimi z znanim topim bob-

njenjem strahovit plaz. Res je bil avel tam plazovit, toda že 32 let se ni pripetila nikaka nesreča v teh planinah, a še takrat, ko je zajel plaz smučarja, je bilo to onkraj, na drugi strani, ne pa tu, kjer se je sedaj pripetila ta strašna nesreča. Vpravo to je povzročilo tej skupini izkušenih alpinistov in smučarjev usodno brezskrbnost, da so prečkali brez pomisleka plazovit svet.

Ali vas ne spominja vse to na strašno katastrofo pod Storžičem?

Opisana nesreča se je pripetila pod goro Brisen v višini ca 2000 m v Švici na dan 10. januarja letos, ko je v švicarskih gorah našlo pod plazovi 11 smučarjev svoj grob! Prireditelj je bil Skiclub Lucern, poročilo posnemam iz švicarske revije SKI št. 15 in iz Zürcher Sport št. 4. Ali opazite, kako se je ta katastrofa v Švici tako po vseh okoliščinah, kot po planini in po svoji tragiki skoraj do ptičice enako ponovila tri mesece pozneje v naših planinah?

In kdo je kriv?

Čitam: Velika nesreča, ki jo je povzročil plaz, naj bo vsem številnim smučarjem, ki posejajo planine nujni opomin, da ne hodijo lahkomišlno mimo nevarnosti, ki jih tudi hranijo planine, kadar so snežne razmere neugodne. Nečemo soditi, ako se ta skupina smučarjev ni zavedala teh nevarnosti. Ako smo pošteni, priznamo, da je velika večina smučarjev, ki danes posejajo planine — prav tako! Osmatlo bi nas, če bi vso to množico smučarjev sprašali o njenem znanju, ki ga ima o nevarnostih in o poznavanju plazov. — Obžalujemo le, da ni rasteel respekt pred planinami, poznavanje snega in plazovitega sveta z enako naglico, kot je tehnika prodirala v planine. Naj nam bo vsem ta strahovita katastrofa v nauk: Ne lahkomišlno, temveč z največjo presojo in temeljitim premislekom posledic hodimo v naše prekrasne planine, ki nam nudijo toliko veselja, ki pa morejo povzročiti tudi strašno bolel! —

Ali ne bi tudi mi s podobnega vidika presegali katastrofo pod Storžičem?

Mrtvim tovarišem v čast, svojcem v tolažbo, tovarišem smučarjem v opomin! — Joso Gorec.

Triglavski dan

Nedelja, 25. aprila.

Ob zaključku tekmovalne sezone organizira in priredi Jugoslovanska zimsko-sportna zveza tradicionalni smuk s Triglava in to prvič kot mednarodno prireditev.

JZSZ razpisuje za nedeljo 25. aprila t. l. tekmo v smuku s Triglava; s Kredarice v Krmo oziroma s Staničeve kočice v Krmo, se bo proga določila vsekar po snežnih prilikah. Višinska razlika je 1000 metrov, dolžina proge pa ca 4200 m. Starta se v razredih ter po pravilih in pravilnikih JZSZ, oziroma po I. N. O. Pravico do starta imajo vsi pri JZSZ verificirani tekmovalci in po tujih zvezah prijavljeni inozemski tekmovalci. Prijave je treba poslati na zvezinski prijavnicah v zvezino pisarno, Ljubljana, Tyrševa cesta 1-IV do četrtka 22. aprila t. l. do 6. večer. Poznejše prijave se ne bodo upoštevale. Klubi in tekmovalci se opozarjajo, da so zanje rezervirani prostori za prenočišče predvsem na Kredarici in sicer za one, ki se tekmo tudi udeležijo.

Pred tekmo gospodov se bo vršila izven konkurence na isti krajši progi tudi tekma za dame z mednarodno udeležbo. Prijave za dame se sprejemajo do istega termina kot za gospode, naknadno pa tudi še na predvečer pred tekmo do 8. v Staničevi koči.

Kakor že rečeno, je JZSZ to tekmo prijavila kot mednarodno pri FISI ter povabila sosedne zveze na to prireditev, ki naj postane standardna tekma naše zveze. Doslej so se prijavili definitivno nemška in avstrijska zveza. Slednja je v načelni prijavi zagotovila močno udeležbo. Moštvo avstrijske zveze, ki še ni poimensko javila svojih tekmovalcev, bo vodil znani dr. Martin, tehnični vodja avstrijske zveze in član FIS-e.

Obeta se nam torej velika mednarodna prireditev, ker se bodo še enkrat pomerile moči naših tekmovalcev alpeke kombinacije v borbi z inozemskimi tekmovalci.

SK Slovan, jun. : SK Reka, jun SK Mars I : SK Jadran I

Danes ob 9,30 nastopita juniorski moštvi Slovana in Reke v borbi za točko. Obe moštvi sta elita ljubljanskih juniorjev v letošnjem tekmovanju, kar sta nam dokazali v tem tekmovanju. Glavna tekma med Marson in Jadranom bo tudi najzanimivejša drugorazredna prireditev. Zmagovalec postane prav drugerazredni. Ker je Jadran prav sedaj v prav dobri formi, bo moral Mars bolj zaigrati kot dosedaj, če hoče ostati tam, kjer je. Tekma se prične ob 10,30 z njej primerno predtekmo ob 9,30 na igrišču Slovana.

Turnir SK Reke

TURNIR SK REKE: Ob 14,30 Slovan : Hermes, ob 16. Ljubljana : Reka.

Kolesarska podveza. Službeno iz seje 9. t. m. Izbrani trening za mednarodno etapno dirko Belgrad-Sofija se vrši v nedeljo 2. maja t. l. na progi Ljubljana-Celje-Ljubljana km 150 s startom in ciljem pred gostilno Kačič, Tyrševa cesta točno ob 6 zjutraj. Propozicije za mednarodno dirko Belgrad-Sofija bodo pravčasno objavljene in razpisane vsem klubom. Pravico starta imajo samo amaterji pravilno verificirani za leto 1937. Nadzor za obrat v Celju preskrbi klub slov. kolesarjev Celje po g. Fajsu. Glasom sklepa U. O. ima vsak klub verificirati tajnika in predsednika. Verifikacije so dobre pri tajniku podveze. Paziva se S. K. Vrhnika in Zalog, da poravnata letno članarino podvezi. Radi oddaljenosti služb, lokala pri Amerikancu: Florjanska cesta se isti sporazumno prenese v Kolodvorsko ulico o čemur bodo klubi za prvo sejo pravčasno obveščeni.

SK Mladika Ignacij Rohaček, Langus in Končan naj bodo točno ob 9 v garderobi, ker se vrši tekma s Slavijo že ob 9,30 in ne ob 10 kakor je bilo pomotoma objavljeno.

Poravnajte naročnino!

Lokal

uporabljiv za trgovino, pisarno ali delavnico se takoj odda. Poizve se: Vošnjakova ulica 4 (cesta na gorenjsko železnico), levo, I. nadstropje — dopoldne. Škof.

Naznanilo!

Cenenemu občinstvu vlijudno naznanjam, da sem prevzela staroznano specerijsko trgovino

I. Perdan nasl.

katero bom pod istim naslovom vodila dalje. Potrudila se bom, da bodo cenjene stranke s postrežbo ter s prvovrstnim in ceninim blagom kar najbolj zadovoljne. Vsa naročila sprejemam telefonično ter jih točno dostavljam na dom.

Za cenjena naročila se priporočam in beležim z odličnim spoštovanjem

Marija Zgonc, trgovka

I. Perdan nasl.

LJUBLJANA, KREKOV TRG. — Telefon 23-48.

PARKETE

kupite najugodnejše pri

A. KANC

tovarna parketov, Mengeš

CROBATH Franc, Kranj

družba z o. z. ♦ Ustanovljeno leta 1885

Industrija perila in splošne konfekcije
Veletrgovina manufakture

Trgovci, ki še niste v vezi, zahtevajte cenik ali potnika.

Skrajno konkurenčne cene!

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženilovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

* KINO *

TEL. 22-21 **UNION**
ALLOTRIA
Režija: Willy Forst
Jenny Jugo, Renate Müller, Adoli Wohlbrück
MATINEJA danes ob 11. uri

Nesmrtni gosli
Gustav Frohlich

TEL. 27-30 **SLOGA**
Grandiozno filmsko delo

Kar hočete
v glavni vlogi Elisabeth Bergner

MATINEJA danes ob 11. uri

Božanstvena žena
Marta Eggerth

TEL. 21-24 **MATICA**

Prisega in ljubezen
v glavni vlogi: Willy Birgel, Hanni Knoteck
Režija: Karl Hartl
Dopolni spored:
Risani barbasti Havajski ptčki

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri

Kmečki fant

vajen ravnarja s konji, dobi mesto razvazevalca. Potrebna kavelja 5000 dinarjev v gotovini. Poleg fiksnih plač se procenti. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5672. (b)

Šiviljsko praktikantinja

takoj sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5660. (b)

Služkinja

pridna in poštena, z znanjem kuhe, se sprejme 16. aprilom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5700. (b)

Mlajša prodajalka

ali učenka za delikatesno trgovino se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Delikatesa« št. 5728.

Pletilje

se takoj sprejmejo za stalno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5732.

Kuharica

hotelska, prvovrstna, za na morje, se sprejme. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Sezona« 5434. (b)

Uprava občine Ig

srež Ljubljana okolica, razpisuje mesto pogodbenice občinske babice. Soliska izobrazba: pismenost in dovolilo za občo pravo. Pravilno kolkovanje prošnje z zahtevanimi listinami je vložiti v roku enega meseca po tej objavi na upravo občine Ig.

Služba organista

in cerkvenika v Dražgošah, p. Železniki na Gorenjskem je razpisana. — Dohodki so na novo urejeni. Obrtnik, zlasti krojač bi imel ugodno mesto. Nastop čimprej. (b)

Foto pomočnik

sprejem za amatersko izdelavo. Prednost v tej stroki že zaposlene. Boris Mauri, Vrhnika. (b)

Služba organista

in cerkvenika se razpisuje v Senčurju pri Kranju. Z razpisano službo je združena dolžnost učiti cerkveno glasbo. Ljubitelji rož imajo prednost. Plača po dogovoru. Prošnje je vložiti do 15. maja 1937. Nastop službe 1. julija 1937 ali po dogovoru. (b)

Zastopnike

za prodajo koles, motornih koles in sivalnih strojev sprejmemo po vseh krajih. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Tovarna« 5646. (b)

Izložbeni aranžer

galanterije, mode in konfekcije, boljše moč, se takoj sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dober risar« 5556. (b)

Postrežnico

za dva dni v tednu sprejem. Bežigrad, Svetosavska 10/I. (b)

Hlapca

pridnega, poštenega — sprejem. Zaga Andlovic, Škofljica. (b)

Sprejme se sobarica

z daljšimi spričevaji, ki zna pospravljati boljše sobe, likati in šivati. Nastop takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno mesto« št. 5724. (b)

Dekle

srednjih let, vajeno vseh hišnih del in kuhanja — sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod 5709.

Postrežnico

za dopolnanske ure sprejme Kušar, Miklošičeva cesta 13/III. (b)

Dekle

vajeno otrok, pošteno in čisto, se takoj sprejme. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kranj Gorenjsko« št. 5769. (b)

Gospodinja

do 30 let, z dežele, dobi službo pri samostojnem gospodu. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »35« 5822. (b)

Gospodinja kuharica

samostojna, se sprejme takoj v boljše hišo na deželi. Mlajše imajo prednost. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 5828. (b)

Prodajalko

samostojno v modni stroki, ki govori perfektno nemško in dobro pozna ljubljanski trg, sprejme V. Lesjak, Selenburgova ulica. (b)

Kuharico

za sezono v Primorju, samostojno, sprejme Polak Marija, Ormož. (b)

Hlapec

za poljska dela in h kmetom se sprejme na večje posestvo na Gorenjskem. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zanesljiv delavec«. (b)

Delavca

oziroma hlapca, ki zna voziti trilekaj, sprejme Homan, Sv. Petra c. 81. (b)

Hišnik

poročen, mlajši upokojenec ali vrtinar, za posestvo poleg Ljubljane za oskrbovanje sadn. drevja in zelenjadnega vrta, se sprejme. Užitke: soba s kuhinjo, njiva in koza. Lahko redi čebule. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja upravi »Slovenca« pod »Skrben in trezen« 5847. (b)

Dva krojaška pomočnika

za boljše dela sprejme takoj Rems Ivan, Vogelna ulica 5. (b)

Modistinjo in šteparico

rabi takoj Salon Truda, Ljubljana, Aleksandrova cesta 5. (b)

Frizerko

dobro moč, sprejme Salon Feticch-Frankheim, Selenburgova 7/I. (b)

Dva pečarska pomočnika

rabim. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Samostojna delavca« 5790. (b)

Zaposlim

mehanika, mizarja; strojni ključavničarji niso izključeni. Goroj: poldnevna poizkušnja in po sprejemu potrebna kavelja. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Siguren« 5794. (b)

Postrežnica

za vsa hišna dela — išče zaposlenja. Gre tudi na letovisce. Govori slovensko, nemško in srbohrvatsko. Petrič Terezija, Celovška 53/II. (a)

Mladenič

20 let, krepak, pošten, išče službo sluga, raznašalca, skladiščnega delavca ali podobno. Tudi na poskušnjo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Priden« št. 5882. (a)

Službe iščejo

Nagrada!

Prvo plačo dobi oni, ki mi preskrbi službo vrtinarja. Ponudbe pod zn. »Vrtinar« 5655 na upravo »Slovenca«. (a)

Blagajničarka

vešča vseh pisarniških del, z večletno prakso, išče namestitve. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Hvaležna« št. 5635. (a)

Trgovska pomočnica

mešane stroke želj zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod 5611. (a)

Gospa

vajena vseh pisarniških del išče primerno službo. V slučaju potrebe lahko položi 12.000 Din kavelja. Nastopi takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vestna« 5605. (a)

Krojaški pomočnik

mlad, vojašine prost, soliden, trezen, zanesljiv, nekadilec, z dobrimi spričevaji — želj nastopiti stalno in boljše službo. Naslov: Pikel Milan, Nova Stifla, Gornji grad, a

Cerkovnik

z večletnimi spričevaji, zmožen samostojnega dela, mlajša moč in dobro izveščen v tem poklicu, išče stalno mesto. Gre najrajši na večjo faro. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Pripraven« 5429. a

Mesto hišnika

sprejme moški s 3 člansko družino. Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Delavna moč« 5387. (a)

Lesni manipulant

z mnogoletno prakso, dobro verziran v prejemanju in oddaji mehkega kakor tudi trdega lesa, želj premeniti službo. — Gre za nakupovalca, prejemalca, zagovodjo ali skladiščnika. Govori perfektno slovensko in nemško. Nastop službe takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vesten« 5476. a

Prodajalka

galanterijske stroke išče nameščenje kjerkoli. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vijudna in poštena« št. 5712. (a)

Gospodična

s 6 razredi gimnazije in prakso pri otrocih išče mesto vzgojiteljice. Gre kamorkoli. Cenj. ponudbe pod »Zanesljiva« 5512. a

Mesto hišnega mizarja

išče 30 letni fant z dežele z večletno prakso in tudi samostojen, z vsemi mojstrskimi pravilami. Gre lahko takoj ali pa pozneje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod 5562. (a)

Perfektna kuharica

išče službo v boljše hiši, ali kot sezonska kuharica. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 5564. (a)

Korespondentinja

perfektna v slovensčini in nemščini, samostojna knjigovodkinja-bilancistka, z dolgoletno prakso, zmožna voditi vsa pisarniška dela, išče mesto. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Res zmožna uradnica« št. 5662. (a)

Postrežnica

za vsa hišna dela — išče zaposlenja. Gre tudi na letovisce. Govori slovensko, nemško in srbohrvatsko. Petrič Terezija, Celovška 53/II. (a)

Mladenič

20 let, krepak, pošten, išče službo sluga, raznašalca, skladiščnega delavca ali podobno. Tudi na poskušnjo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Priden« št. 5882. (a)

Dva krojaška pomočnika

za mala in velika dela takoj sprejem. — Anžič Franc, krojač, Podgorje št. 79, pri Kamniku. (a)

Pek z obrtom

išče službo. Ponudbe pod »Dober delavec« 5496 na upravo »Slovenca«. (a)

Dekle

ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5711.

Dekle

že malo starejša, poštena, mirna, želj službo pri dobri krščanski družini ali tudi kot samostojna gospodinja pri poštenem gospodu. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« št. 5657. (a)

Mlad gospod

želj nameščenje oskrbnika, družabnika ali strežnika. Govori nemško in francosko. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zvesti družabnik« št. 5694. (a)

Mesarski pomočnik

gre zaradi pomanjkanja znanja brezplačno. Samo v Maribor in okolico. Ponudbe podružnici »Slovenca« Maribor pod »Mesarski pomočnik« št. 5696.

Kinooperater

vesten in zanesljiv, izprašan, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5697. (a)

Absolventka

drž. trg. šole, z dobrimi spričevaji, išče zaposlitev v pisarni ali kot blagajničarka. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju. (a)

Mlekarski pomočnik

išče službo takoj ali pozneje. Star 24 let, z večletno prakso, zmožen samostojno voditi mlekarno ter izdelovati trapistovski sir in čajno maslo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5739. (a)

Skromna gospodična

mlada, vešča slovenske stenografije ter perfektne italijanske korespondence — prosi usmiljena srca kakršnekoli zaposlitve, po možnosti v Ljubljani. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Skromna« št. 5779. (a)

Služkinja

z večletnim dobrim spričevajem, zmožna vsega gospodinjstva, fine kuhe, želj k manjši družini. — Pismene ponudbe pod zn. »Srednjih let« št. 5771 na upravo »Slovenca«. (a)

Mesto gospodinje

išče inteligentna gospodična. Gre tudi h kakšni stari gospe ali gospodu. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Vestna« 5760. (a)

Gospa

z dolgoletno trg. prakso, vajena delno pisarniških in blagajniških poslov in gostilne, zelo izurjena v obveščanju s strankami, želj primerno službo v mestu ali kje ob morju. Nudi garancije, nastopi takoj. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zaupanja vredna« 5436. (v)

Knjigovodja-bilancist

s petnajsetletno prakso v lesni industriji, perfektno v italijanski, nemški, srbohrvaški korespondenci, išče stalno nameščenje. — Ponudbe upr. »Slov.« pod »Agilen« št. 5265. (a)

Odvetniška uradnica

z desetletno prakso išče primerno zaposlitev. Nastop po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5563. (a)

Kot sopotnik

bi se pridružil zastopniku kake milareke ali usnjarske stroke, ki potuje z avtomobilom po vseh krajih Slovenije. Hiter odgovor z označbo dneva priključka kakor tudi pogovor prosim na upravo »Slovenca« pod 5585. (a)

Čevljarski pomočnik

išče stalno službo. Kobe Alojzij, Dovž 26, p. Stopiče. (a)

Službo natakarija

iščem. Star sem 35 let. Jamčim s 70.000 Din. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5823. (a)

Natakarija

iščem nameščenja v kraju izven Ljubljane. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožna nemščina« 5845.

Juristka

iščem zaposlitve v pisarni ali kaj podobnega. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zelo marljiva« 5850. (a)

Trgovska pomočnica

iščem službo v trgovini mešane stroke. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 584. (a)

Samostojen knjigovodja

mlajši, absolvent trgovske akademije z znanjem nemščine — išče večerno zaposlitev. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mlajši« 5803. (a)

Absolventinja

trgovske akademije išče službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Začetnica« 5804. (a)

Šofer

izkušen ključavničar in mehanik, s civilnim in vojaškim izpitom — išče službo za takoj ali pozneje. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Šofer« 5805. (a)

Vajenci

Če hočeš mojšter biti, začni se mlaj utiti. Na stara leta bne nesel oglašom našim kvalo pel

Fant

17 let star, se želj izučiti mesarske obrti v okolici Celja, Maribora ali Ljubljane. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 5624. (v)

Učenec

pošten, najrajši sin železničarja, se sprejme v trgovino stekla in barv. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Priden« 5435. (v)

Kovaškega vajenca

močnega, sprejem. Franc Ciperle, kovač, Cerklje pri Kranju. (v)

Cerkveno slikarstvo

sprejme močnega nadarjenega učenca. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5777. (v)

Mesarski vajenec

star 17 let, sin dobrega kmeta, išče zaposlitve. — Naslov: Brancelj Jakob, Bežuljak 10, p. Begunje pri Cerklji. (v)

15 letni fant

bi se rad izučil mehanikarske ali silne obrti. — Ponudbe podružnici »Slovenca« Trbovlje. (v)

Učenca za trgovino

sprejem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5841. (v)

Učenko za trgovino

na deželi sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5848. (v)

Mesarskega vajenca

zdravega, iščem za takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Priden« 5832. (v)

Zasluzek

Majhno podjetje

s krasno eksistenco odstopim, ker odpotujem. — Potrebno 5000 Din v gotovini. Ponudbe podružnici »Slovenca« Maribor pod »Slučajna prilika« št. 5819. (z)

Pouk

Pravi francoski dialekt poučuje Parizan. 10 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Francosčina« št. 5708. (r)

Denar

Denar — sveta vladar. Le plačaj par oglasov. pa kmalu zlašč časov zasije tebi bar.

Državni uradnik

išče 3—5000 Din posojila proti 10 do 15% obrestim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pomoč« 5589 (d)

Ureditev dolgov

potom sodnih in izvensodnih poravn. Nesveti v konkurznih zadevah in vseh drugih trgovsko-obrtnih poslih. Strokovne knjigovodske

IMAMO SE

100 OBLEK

PO TEH CENAH:

MOSKE SPORTNE IN
DNEVNE OBLEKE PO
DIN 200—
DIN 245—
DIN 397—

NAJDRAŽJE:
DIN 455—

OTOSKE:
DIN 58—

ANT. KRISPER
MESTNI TRG 26

Prodamo!

Prijatelj, kam po na vse
Prodajati kar imam
Poslušaj! Kdo pri nas
pride s lahko in se —
tudi.

Vrata, okna,

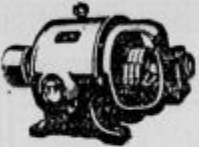
Izložbene omare in železne
rolete poceni prodam.
Sternecki, Celje. (1)

Izredna prilika!

Umetno sušeni parketni
odpadki poceni pri F. Ver-
tačnik, Masarykova 23. 1

Kolesa

600 do 1600 Din. dve leti
garancije. Svalne stroje
od 1900 Din dalje dajem
na obroke. — C. Kmetič,
p. Dob 110. (1)

Elektromotorji novinarbi
ljenski vseh velikih izbira-
na prodaj. Lastna delavnica
za previjanje in popraviljanje
dinamov, avtomatov, elektro-
aparatur. — Izvajam vse
električne instalacije za raz-
svetljavo in pogon.
ELEKTRODJETJE
Franjo Perčič
Ljubljana, Gosposvetska 16.

Za birmo

priloga velika zaloga
ur, zlatnine in srebrnine
po najnižji ceni. — Josip
Janko, Kamnik, Ština,
nasproti farne cerkve. —
Podružnica v Mariboru,
Jurčičeva 8. (1)

**Malenškovo
pohištvo**

je najkvalitetnejše in
najcenejše!
Prepričajte se!
Najnoviji modeli!
Tovarna in razstava:
Dravice, tik tramvaj-
ske postaje — »Slepi
Janez« — Ustanovljeno
v Švici. — Dolgoletna
inženirska praksa!
Za 10 dvakratnega
je 5% ekstra-
popust!

Štampiljke

izdelujem po najnižji ceni.
Franc Dolenc, Maribor,
Aleksandrova cesta 35.

VINA

za vse prilike naročite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.
TELEFON ŠTEV. 25-73

15 Din

stane popolnoma nova
gramofonska plošča sve-
tovne znamke Homocort.
Prvovrstne gramofone pod
nabavno ceno — nudi, do-
kter traja zaloga: Ljub-
ljana, Siska, Jernejeva
št. 26. (1)

SEMENSKI OVES

grahoro
črno deteljo
banaško lucerno
peso in travna semena

dobite v najboljši kakovosti
v javnih skladiščih
pri trdki
Fran Pogačnik d. z o. z.
Tyrševa (Dunajska) c. 33

Trechoate

vetrne sukajce, novosti
za športne obleke — nudi
ceneno Prešker, Sv. Petra
cesta 14. (1)

Masten ala liptavski sir
sedčki 10 kg brutto 180
Din franco vsaka postaja
pošilja Ivo Vranešič, Su-
nja. — Kupujem kuhano
maslo. (1)

Kolesa

različnih nemških znamk
nudi v največji izbiri od
550 dinarjev naprej Nova
trgovina, Tyrševa 36. (1)

**Zanimalo
Vas bo,**

da ima trdka

R. Miklauc
„Pri škofu“
na zalogi vse vrste

SVILE

kot crep de chine,
crep marocaine
itd. v najnovijših
modnih vzorcih.

Cene
zelo ugodne!

Wertheim-Francoz
blagajna št. 3 naprodaj.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 5194. (1)

**BOTERCE,
BOTRI,**

pridite za sv. birmo po
slasčice v Ljubljano k
Dolencu, Wolfova ul. 10

Dospeli so spomladanski
modeli. Najnoviji, vsi na
krogličnih ležiščih

S. Rebolj & drug
Gospodstvska cesta 13

Kmet. podružnica Svibno
pri Radečah tma v zalogi
dveletno črno, portugalsko,
kraljevi veličine, špa-
njol, modro frankinjo in
enoletni laški rizling. Cene
po dogovoru. Ima tudi
eno- in dveletne tanko-
lupinate orehe po 1.50
do 2.50 Din. (1)

**LAKE
BARVE
FIRNEŽ
čopiče**

kupite zelo ugodno pri
trdki

R. HAFNER
Ljubljana, Miklošičeva 36
v bližini kolodvora
Telefon 35-65.

Vrtnice

visoke in zalujke, rdeče
cvetoče akacije, agres,
dalije, gladiole in različne
trajnice prodaja Polše,
Malavas 40, Ježica. (1)

Prodaj

nekaj ma ugašenega apna
in nekaj lesa. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 5707. (1)

Halo!

Novi moški in damski što-
dospeli. Dalja vse manufa-
kturno blago v veliki izbiri
kupite po običajni ceni ali
po potrebi in ponovno zni-
žanih cenah.

Ogled brezobvezno
Manufakturna in modna
trgovina

pri „Zvonu“
J. Strojanišek
Poleg škofije 21
(pred magistrata - rotovnja)
Ljubljana

Več lepih lestencev

(lustr) za 1, 2 ali 4
žarnice zaradi spremembe
razsvetljave ugodno pro-
da hotel »Bellevue«. (1)

KOLESA

Večja zaloga popolnoma
novih in starih prvo-
vrstnih znamk poceni
naprodaj pri »PROMET«
(nasproti križan. cerkve)

Vrtnice plezalke
raznih barv, okrasno
grmičje, navadno in Vel-
dičjevo trto, potonke, ligu-
ster za žive meje nudi
Ložar, Rečna ulica 6 —
Ljubljana. (1)

Fige, pomaranče
Fige rinfuza in male
venice, pomaranče itali-
janske, španske in pale-
stinske, samo najboljših
vrst, stalno na zalogi po
ugodnih cenah v »Zalogi
južnega sadja«, Ljublja-
na, Tyrševa (Dunajska)
cesta 48. (1)

Stavbo in pohištveno
okovje si nabavite naj-
ugodnejše, tudi na knjižice
Ljubljanskih zavodov pri
»J E K L O«
Stari trg.

Podpeški kamen
prvovrsten, v vseh mno-
žinah in kamorkoli do-
bavljajo po konkurenčnih
cenah iz lastnega kamno-
lomna Anton Mavrič, stav-
benik, Bežigrad 1, tele-
fon 33-82. (1)

Sveže najfinejše norveško
ribje olje

iz lekarn
dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam.

Plehan, medicarna,
Sv. Petra cesta 59, nudi
sveže blago: leci, mede-
njake, bombone itd. za
birmance v veliki izbiri
in po nizkih cenah. (1)

Dva krasna oleandra
naprodaj. Florijanska 9/I.
na ulico. (1)

Sejmarji
ogledje si ostanke zaloge
dekliških oblek in letnih
copat. Cene zelo nizke.
»Pri Makedoncu«, Ljub-
ljana, Kolodvorska ulica.

Ploščice za štedilnike
in oblogo stene, prvovrst-
ne in najcenejše — dobi-
pri: Zastopnik »Romag-
Wandplatten Werke« v
Ljubljani, Tyrševa 53. (1)

Kolesa
najcenejša in najboljša
samo pri Remec Oskar,
Ljubljana, Dolenjska ce-
sta 5. (1)

»NIKEL«
Kovinski proizvodi,
vijaki za zrcala,
pulti za note,
pohištveno okovje iz
kosti.

LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 17

Kupimo
Denarja in kupa kot pečko
Prav radi bi ti dali go.
Kar nudiš nam vse kupim
in vse pošteno plačamo.

Aluminium, baker
in medenino — kupujem
Grušnik, Ljubljana, Drav-
lje. (k)

Cunje
krojaške odrezke, star-
papi, tekstilne odpadke,
ovrže volno, govejo diako
(aravco) — kupi vsako
množino

ARBEITER - MARIBOR
Dravska 15

Moško narodno nošo
kupim. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Kom-
pletno ali posamezno« št.
5736. (k)

Moške stare obleke
čevlje, perilo, pohištvo
kupujem. Prijem na dom,
pišite, Marija Andlovic,
Gallusovo nabrežje 27. k

Lončene peči

stare, dobro ohranjene,
kupim. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Peči« št.
5678. (k)

Vreče od soli

iz jute — kupim vsako
množino. Ponudbe tovarni
»Seta«, Tacen. (k)

**Staro zlato,
zlato zobovje
in srebrne kronc**
kupujem po najvišjih
dnevnik cenah.

A. KAJFEZ
urar
Ljubljana, Miklošičeva 14

Vinski kamen

In sušene drože kupuje
A. Resman K. D., Zagreb,
Ilica 223. (k)

Mehak les

kupim v protiračunu za
pohištvo. Ponudbe na to-
varno Franjo Vehovar,
Celje, Kersnikova 17. (k)

KUPUJEMO

stare železo, litine, ko-
vine, vsakovrstne stroje
in kovinske predmete ter
plačamo v resnici najvišje
cene.
JUSTIN GUSTINČIČ
Maribor, Tattenbachova 14

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Konjske kože

surove, kupujem. Ponu-
di v upravi »Slovenca«
pod »Konjine« 5513. (k)

Razno

Iščem trgovce

odjemalce klekanih čipk.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 5549. (r)

V umetno valenje

sprejme vsako množino
jaje »Nikos«, Poljane —
št. Vid nad Ljubljano —
blizu tovarne »Stora«. (r)

Modni salon

Rozman
Dvorni trg 3
(poleg univerze)
izdeluje
dam. kroje po meri
iz najnovijših žurnalov.
Istotam poučujemo
krojno risanje

Kožuhovalo

v shrambo čez poletje in
ob tej priliki se na željo
temeljito popravi pri: Jo-
sip Dolenc, krznarstvo,
Sv. Petra cesta 19, Ljub-
ljana. Telef. 22-62. (r)

Najcenejši zajtrk,

večerjo, čajno maslo in
razne vrste sira dobite v
Mlekarni »Drama«, Erjav-
čeva 2. (r)

Jabolčnico, hruskovico,
zdravo, okusno, si napra-
vite poceni sami doma za
domačo uporabo. Za re-
cept in pojasnila znamko
za odgovor. Ponudbe na
upravo »Slovenca« Maribor
pod »Zajamčena« št.
5821. (r)

Gostilno

na prometni točki pri ba-
nov. cesti in nekaj pose-
stva oddam v najem; tu-
di samo gostilno. Perhaj
Jožef, Vel. Lašče 76. (n)

Trgovina

mešanega blaga, na pro-
metni točki, brez konku-
rence, se ugodno odda v
najem. Naslov v upravi
»Slovenca« Maribor 669.

Delavnica

4 x 8,5, na dvorišču, Mest-
ni trg 9, se takoj poceni
oddam solidnemu in mir-
nemu obrtniku. (n)

Pekarno

na prometni točki oddam
v najem. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Pekarna«
št. 5686. (n)

Pekarijo

blizu Celja oddam. Na-
jemnina nizka. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Samostojen« št. 5716. (n)

Manjše posestvo

hiša, gospodarsko poslop-
je, sadni vrt itd., par mi-
nut od železniške postaje,
oddam takoj v najem
skupno ali samo hišo in
vrt. Franc Bukovec, Ve-
lika Loka, Dolenjska. (n)

Odda se v letovišč. kraju

brivski in trgovski lokal
s stanovanjem — v novi
hiši. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 5680.

Lepo delavnico

na dvorišču pri Figovcu
oddam takoj I. Knez, Go-
spodstvska cesta 3. (n)

Vnajem

Rad — na svoje — bi sahel
toda, kjer se stanovanje?
Ce pogledat sem v najem,
pa je rešeno vprašanje

ISCEJO:

Vilo z vrtom

v mestu, 6—8 sobno, po
možnosti dvostanovanjsko
— iščem v najem. Ponu-
be upravi »Slovenca« pod
»Vila« št. 5520. (m)

Vinotoč ali buffet

vzajem v najem. — Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Zmožna« P 5582. m

Majhno hišico

vzajem v najem v Ljub-
ljani ali okolici. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Prednost a kletjo« 5736.

Veliko delavnico

zračno, za mizarstvo obrt
iščem. Ponudbe s naved-
bo mesečne najemnine in
številu prostorov upravi
»Slovenca« pod »Ljublja-
na-okolica« 5508. (m)

Milin in žago

vzajem v najem v ka-
kem prometnem kraju. —
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Milin in žaga« 5825.

ODDAJO:

Lokal

z inventarjem in stano-
vanjem, na željo tudi
prostore za gostilno, odd-
dam v najem na deželi.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 5142. (n)

Čevljar. delavnico s stroji
kompletno — ugodno od-
dam ali vzajem kompa-
njona (-ko) iste stroke.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Prikrjevalce ali
štoparice« P 5616. (n)

Gostilno

da v najem Novačan, Ko-
šaki pri Mariboru. (n)

Enostanovanjsko hišo

pri novi cerkvi v Vodma-
tu oddam za junij ozir.
prodam. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 6602. (n)

Oddam vodno moč

40 k. a., stalna voda. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 5495. (n)

Gostilno

da v najem Zurga, Vi-
šek 39 takoj na pro-
metni cesti. Tudi nataka-
rici s primerno kavejjo
pod primernimi pogoji. n

Suhi prostori

zračni, svetli, za večje
obrti ali skladišča 180
m², 2 dvorani po 390 m²,
se takoj oddajo. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Nizka najemnina« 5518.

Gostilno

na prometni točki pri ba-
nov. cesti in nekaj pose-
stva oddam v najem; tu-
di samo gostilno. Perhaj
Jožef, Vel. Lašče 76. (n)

Trgovina

mešanega blaga, na pro-
metni točki, brez konku-
rence, se ugodno odda v
najem. Naslov v upravi
»Slovenca« Maribor 669.

Delavnica

4 x 8,5, na dvorišču, Mest-
ni trg 9, se takoj poceni
oddam solidnemu in mir-
nemu obrtniku. (n)

Pekarno

na prometni točki oddam
v najem. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Pekarna«
št. 5686. (n)

Pekarijo

blizu Celja oddam. Na-
jemnina nizka. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Samostojen« št. 5716. (n)

Manjše posestvo

hiša, gospodarsko poslop-
je, sadni vrt itd., par mi-
nut od železniške postaje,
oddam takoj v najem
skupno ali samo hišo in
vrt. Franc Bukovec, Ve-
lika Loka, Dolenjska. (n)

Odda se v letovišč. kraju

brivski in trgovski lokal
s stanovanjem — v novi
hiši. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 5680.

Lepo delavnico

na dvorišču pri Figovcu
oddam takoj I. Knez, Go-
spodstvska cesta 3. (n)

Mesarijo, prekaževalnico
dobro vpeljano, na pro-
metnem kraju tik Mari-
bora, dam takoj v najem.
Polak Marija, Ormož. (n)

Parna pekarna

se odda v Celju. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
št. 5744. (n)

Kmetko posestvo

v predmestju Ljubljane,
se odda zaradi bolezni
tako v najem. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Ekonomija« št. 5780. (n)

Krasna vila

v Celju, obstoječa iz 9
sob, kopalnice, avtogara-
že, velikega vrta za zel-
enjavo in cvetlice ter
sadojnjava — se odda v
najem. Poljze se pri g.
Sima Jurija, Celje, Glav-
ni trg, ali Zumer Maks,
Hrib sv. Jožefa 37. (n)

Lokal

za obrt ali pisarno po-
ceni oddam. Center, pro-
metna ulica. — Zidovska
ulica 6. (n)

Trgovino

z mešanim blagom na de-
želi oddam s 1. majem.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Trgovina« 5849; (n)

[Pohištvo]

Mrtvo je telo brez duše,
mrta brez pohištva suha.
pridi k nam, ogledaj in
kupi,
pa hvalešen boš do groba.

Pohištvo

jedilno opremo ter fino
damsko pisano mizo, ore-
hovo, furnirano in politi-
rano, zelo ugodno pro-
dam. Verzel Alojz, Vo-<

Posestva

Posestvo dela št. 1000
Oglas svoj kupca brij dobi
da se s kmetom si za denar
boj hlo kupi gospodar!

Hiša v Ljubljani

z velikim vrtom, ob glavni cesti in cestni železnici, 1 km od pošte, pri pravno za trgovino, in več stavbišče prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5442. (p)

Hiše, vile,

parcele, posestva, v veliki izbiri prodaja in daje brezplačne informacije — Franjo Pristavec, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a

Prodaj veleposestve

zaradi preselitve. Poizve se pri lastniku Antonu Perko, Cirkno štev. 8 — Sv. Križ pri Litiji. (p)

Rentabilno vilo

Podružnikom najugodnejše prodam. Dopise upravi »Slovenca« pod »Nekaj gotovine« št. 5751. (p)

Hiša

z gospodarskim poslojem in nekaj zemlje je na prodaj event. tudi na hranilne knjižice v Lancovem pri Radovljici. Vprašati pri Gospodarski zvezi v Ljubljani. (p)

Stavbne parcele prodam:

Center mesta, strnjene sisteme, 600 Din za m², pri sv. Jožefu, strnjene sisteme, 250 Din za m², Tyrševa cesta, strnjene sisteme, 500 Din za m², pri Sv. Križu 140 Din za m², Bežigrad 70 Din za m², Tyrševa cesta 115 Din za m², Mirje 95 Din za m², Linhartova cesta 125 Din za m², blizu gor. kolodvora 220 Din za m², Gilnce 15 Din za m², Rožna dolina 75 Din za m², Vič 20 Din za m², Trnovo-Kolezja 60 Din za m², Kodeljevo 60 Din za m², cesta v Črno vas 10 Din za m², Kunaver Ludvik, Cesta 29. oktobra št. 6, bel. 37-33. - Interesentom puding strokovnjaka za nasvete brezplačno na razpolago v moji pisarni.

Dvostanovanjsko vilo

okrevallše, takoj poceni prodam (160.000). - Pod hribom 3/242 (Siska). (p)

Prodaj parcelo

1505 m², zemlja je obdelana, v Trnovskem predmestju ob Poti na Rakovo ježo. Informacije se dobijo v Mali čolnarski 4.

V Brežicah

in okolici na prodaj: hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposestva. - Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Parcela

prvovrstna, vogalna, pod Rožnikom, približno 1000 m², oddaljena 5 minut od vladne palače, naprodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5653. (p)

Hiša

trgovska in stanovanjska naprodam v sredini Maribora. Obrežuje se s 6%. Društvo hišnih posestnikov v Mariboru. (p)

Dvostanovanjska hiša

lepa, nova, 20 minut iz Maribora, naprodam. — Vprašati v gostilni Mautner, Radvanje. (p)

Hiša

pripravna za vsako obrt naprodam. Jegličsch, Rače pri Mariboru. (p)

Stanovanjsko hišo

prodam. Posredovalci izključeni. Glince c. V. št. 16. (p)

Hišo

dvo- ali tristanovanjsko kupim na bližnji periferiji Ljubljane. Cenj. ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gotovina« 5614. (p)

Tristanovanjsko hišo

ob Ižanski cesti prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5607. (p)

Na Ježici

prodaj stavbno parcelo 2600 m². Obrtnik plača polovico v gotovini, polovico po Obrtni banki. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5590 (p)

Majhno posestvo

kupim ali vzamem gostilno na prometnem kraju v okolici Celja v najem. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Lepa lega« P 5583.

Kupim hišo

dvo- ali tristanovanjsko, (eno s tremi sobami), solidno novograjeno, Glince, Rožna dolina, Bežigrad, za gotovino. Posredovalci izključeni. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Domotožje« 5578. p

Gozd

cca. 5 oralo (smreka, bukev in hrast za posek) pri postaji Lipoglav (Ponikva-Poljčane) prodam. Informacije: Sabljak, Zagreb, Berislavičeva 20. (p)

Tristanovanjsko hišo

visokoprtilično, z vrtom, prodam. Mala vas 31 — Ježica. (p)

Velik travnik

na Viču, v bližini Tržaške ceste, poceni naprodam. Sprejmejo se tudi knjižice. Vprašati: Ljubljana, Cesta 29. oktobra (Rimska) 9/II, vrata 16.

Šest stavbnih parcel

za Bežigradom prodam proti gotovini. — Kaiser, Groharjeva 8. (p)

Hiša

s trgovskimi lokali in več stanovanji — naprodam v centru Ljubljane. Dopise upravi »Slovenca« pod »Donosna 9« št. 5592. (p)

V Črni pri Prevaljah, v Mežiški dolini

je naprodam staroznana, dobro idoca enonadstropna gostilna s tujskimi sobami, centralna lega, in dvonadstropna trgovska hiša z velikim gospodarskim poslojem. Oboje plačljivo deloma s prevzemom hipoteke. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Letoviški industrijski center« P 5201.

Stavbne parcele

na Šmartinski cesti ugodno naprodam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5723. (p)

Prtilično hišo

štiri sobe, prtilične, vrt, prodam. Društvena št. 14, Moste pri Ljubljani. (p)

Restavracija

v centru Maribora pod ugodnimi pogoji naprodam. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor 668.

Zemljišče za letovišče

njive in travniki v ravnini 28.000 m², ob državni cesti med Mojstrano in Kranjsko goro, ugodno naprodam — skupaj ali v manjših parcelah. Informacije v upravi »Slovenca« Jesenice pod št. 5673. Večina plačila prevzem hipoteke. (p)

Visokoprtilično hišo

novi, z velikim vrtom, elektriko, prodam. Babna gorica 15, pri Laverči, tik glavne ceste. (p)

Kupei pozor!

Nova komfortna petsozna vila z velikim ograjenim zelenjadinim in sadnim vrtom, 10 minut od postaje Sv. Peter, Savinjska dolina — se zaradi selitve zelo ugodno prodaj. Pojasnila: Jager, gostilna »Na-Na«, Celje. (p)

Enostanovanjsko hišo

z vrtom prodam. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

Hiša

z nekaj zemlje, v bližini Dobrne — poceni naprodam. Naslov v podružnici »Slovenca« Celje. (p)

Majhna hišica

v Bohinju blizu jezera naprodam. Lepa lega. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 5537. (p)

Prodaj renovirano hišo

s ca. 5000 m² prvovrstnega zemljišča, ob tekoči vodi na Viču. Ugodno za privatnika ali vrtarja. Naslov pove iz prijaznosti trgovina Ladislav Novak, Ljubljana-Vič. (p)

Hišo

s tremi sobami, kuhinjo in vrtom ugodno prodam. Zlof, Cret 70, Teharje.

Gostilna s trgovino

naprodam. Nahaja se v veliki vasi ob cesti, na dobri točki, kegljišče, lep vrt. Hiša v dobrem stanju z 11 prostori, ki so po večini vsi opremljeni. Cena 150.000 Din. Rebolj L., Kranj. (p)

Hiša s pekarijo

in inventarjem v okolici Ljubljane naprodam. Potrebno 25.000 Din v gotovini, ostalo v mesečnih obrokih. Naslov v upravi »Slovenca« pod 5386. (p)

Hišo z gostilno

gospodarskim poslojem, vrtom in zemljiščem prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Posestvo 5497«. (p)

Hiša z gostilno

in s posestvom: 12 oralo travnikov, njiv, gozda in krasnega sadovnjaka, naprodam. Gostilna pri farni cerkvi, eno uro od mesta brez konkurence. Cena nizka. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5550. (p)

Prodaj parcelo

pred novo III. gimnazijo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5717. (p)

Novo hišico

z vrtom v bližini Ljubljane, Celja ali Maribora kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »40 do 50 tisoč Din« P 5584.

Enodružinska hiša

na lepem kraju na periferiji mesta Ljubljane ugodno naprodam. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 5585. (p)

Majhno posestvo

ugodno prodaj Janez Paj v Cirkoveah pri Pragerskem. (p)

Enodružinska vila

z velikim vrtom, sončna lega, 5 minut od glavne goledvora in parka, naprodam. Tremi, Janežičeva 1, Tomšičev drevored, Maribor. (p)

Posestvo

ob banovinski cesti Celje Laško, pol ure od železniške postaje, obstoječe iz gospodarskih poslojij in hiše ter njiv, travnikov in gozdov in skupni izmeri 27 oralo, ugodno naprodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 5798. (p)

Krasno posestvo

srednje, blizu trga in železniške postaje, ugodno prodam. - Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 5797. (p)

Parcelo

veliko okrog 1200 m² — prodam. — Poizvedbe in ogled Staretova ul. 16, p

Hiša

novograjena, s hotelom in restavracijo v kopalskem mestu blizu Sušaka naprodam. V prvem nadstropju 6 sob z 12 posteljami in opravo, v parterju velika dvorana z inventarjem. Kuhinja s štedilnikom in prtiličnami. V gotovini 120.000 Din. Prevzem majhnega dolga pod ugodnimi pogoji. Naslov: Petrovič, trg. s steklom, Sušak. p

Stavbne parcele

ob železniški postaji Vičmarje zelo ugodno naprodam — tudi na obroke. Na parcelah vodovod in elektrika. Naslov v upravi »Slovenca« pod 5826. p

Stanovanja

ISČEJO:

Stanovanje

dvo- ali trisobno išče za maj mirna in poštena stranka. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vesten plačnik«. (c)

Enosobno stanovanje

s prtiličnami išče stranka brez otrok in ves dan odtotna. Snažno in v centru. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »1. maj« št. 5676. (c)

Dvočlanska družina išče

s 1. junijem dvosobno stanovanje s prtiličnami. Točen plačnik. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Državni upokojenec« št. 5491. (c)

Dvosobno stanovanje

s predsobo išče poštena stranka za avgust. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vesten plačnik« št. 5652. (c)

Štirisobno stanovanje

z vsemi prtiličnami — iščem za avgust v bližini centra. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mirna stranka« št. 5664. (c)

Dvosobno stanovanje

iščem za takoj na periferiji mesta (gorenjska smer). Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ne drago« št. 5706. (c)

ODDAJO:

Oddam

sončno stanovanje treh sob, kopalnice, prtilični, terase — s 1. majem. — Barborič, Domobrankska. Ogled stanovanja od 10 do 16. (c)

Dvosobno stanovanje

kletno, oddam z majem. Strojansk, Ulica stare pravde 1. (c)

Trisobno stanovanje

s kopalnico, prtiličnami in vrtom, oddam 1. maja ali pozneje za zmerno ceno. Posavskega ulica 9, II. nadst., blizu Stadijona. Vprašati od 13—16. c

Enosobno stanovanje

posebno primerno za gde učitelje, se odda v neposredni bližini glavne pošte. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5666. Istotam se odda tudi opremljena soba. (c)

Dvosobno stanovanje

s prtiličnami se odda s 1. junijem. Idrijska ul. 6. (c)

Dvosobno stanovanje

sončno, s prtiličnami — brez kopalnice — oddam v mestu s 1. junijem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5685. (c)

Dvosobno stanovanje

prtilično, in opremljena mansardna soba se odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5681. (c)

Insertati v »Slo-

vencu« imajo velik uspeh!

Dvosobno stanovanje

prtilično, sončno, oddam v vili na Kodeljevem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5670. (c)

Enosobno stanovanje

sončno, se odda takoj ali 1. maja. Lampetova ul. 13 (Trnovo). (c)

Enosobno stanovanje

se odda. Poizve se v trgovini Ambrožič, Kosovo polje, tramvajska postaja.

Dvosobno stanovanje

svetlo, nadprtilično, s prtiličnami, oddam s prvim majem v Mostah, Prodovičeva ulica 19. Povprašati istotam v prvem nadstropju. (c)

Odda se

dvosobno komfortno stanovanje v sredini mesta s 1. majem 1937. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5755. (c)

Dvosobno stanovanje

oddam z majem. Bolgarska 21 (pod Šmartinsko cesto). (c)

Enosobno stanovanje

oddam mali družini s 1. majem. - Mala čolnarska ulica 4. (c)

Dvosobno stanovanje

oddam. Kavškova ul. 26. (c)

Dvosobno in enosobno

stanovanje oddam za 1. maj. Poizvedbe in ogled pri hišniku, Krizevniška ulica 11 od 11—12 ure. c

Trisobno stanovanje

se odda od junija dalje. Dvorakova ulica 3. I. n. Vprašati hišnika na dvorišču. (c)

Razpis

damskega prvenstva univerz v alpski kombinaciji

Jugoslovanska akademika smučarska organizacija priredi dne 17. aprila 1937. damsko prvenstvo v alpski kombinaciji univerz. Tekmovanje se vrši na Kravcu in sever dolpode ob 11. uri amuk in popoldne ob 3. uri slalom. Smaška proga bo peljala iz vrha Kravca do koče.

Pravice starta imajo samo akademikarke (po pravilih C. I. E. — se dve leti po absolutoriju). Prvo plasirana dobi naslov — »Prvakinja jugoslovanskih univerz za leto 1937 v alpski kombinaciji«, drugo in tretje plasirana pa prejmeta diplome.

Prijave je treba poslati do 16. aprila na naslov — Jaso, Ljubljana univerza

Tekmovanje se vrši po pravilih JZSZ.

Prireditelj si pridržuje pravico do eventualnih sprememb razpisa.

Razpis

za JASO-smuk 1937.

Jugoslovanska akademika smučarska organizacija (JASO) priredi dne 18. aprila 1937 ob 10 dopoldne tekmovalno za zlat znak JASO-1937. Smuk se vrši na Kravcu. Proga vodi z Velikega Zvoha v Tiho dolino. Tekmovanje za zlat znak JASO se bo odsej vršilo vsako leto na isti progi (po snežnih razmerah) in približno ob istem času, in je združeno z klubskim prvenstvom. — Pravice starta imajo samo akademiki. Prvo plasirani prejme zlat znak JASO-1937 drugo in tretje plasirani pa prejmeta diplome Zlat znak JASO se lahko pribori tekmovalce le enkrat v slučaju, da si ga isti tekmovalce pribori prihodnje leto ponovno, ga dobi naslednji, ki se ni osvojil znaka, prvi plasirani pa dobi diplomo. — Prijave je treba oddati najkasneje do 17. aprila na naslov: JASO — Ljubljana, univerza. — Tekmovanje se vrši po pravilih JZSZ. Prireditelj si pridržuje pravico do eventualnih izprememb.

Razpis

1. Makabi iz Zagreba priredi dne 8. in 9. maja 1937 prvenstvo države za moštva v namiznem tenisu za leto 1937 v lastni dvorani, Zagreb, Palmotičeva ul. 22.

2. Tekmovanje se vrši samo v disciplini moštvo po novem pravilniku JTTZ-e t. j. vsako moštvo z vsakim z žogami, službeno priznanih po JTTZ-l, New Villa.

3. Pravico nastopa ima samo eno moštvo od vsakega zveznega kluba.

4. Prijavnina za moštvo znaša Din 60. Ker se mora vplačati vodstvu turnirja pred pričetkom tekmovanja.

Objave

Prostovolj. javna dražba

petih oraloj senožeti bo v nedeljo 11. aprila ob dveh na licu mesta v Rudniku, blizu Jeršina, o

Javna dražba

bo 12. aprila ob 14.30 v Cerkveni ulici 21/I. Prodajalo se bo razno pohištvo, kakor psiha, nočne omarice, mize in drugo. o

SOBE

Prazno sončno sobo

s posebnim vvhodom, s skuparbo kopalnice oddam takoj ali pozneje. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5665. (s)

V centru oddam

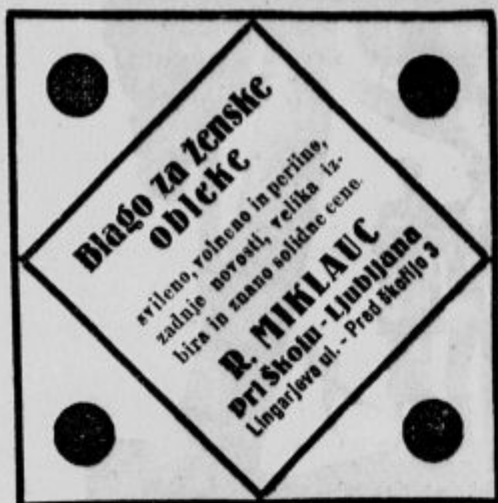
lepo majhno prazno sobico. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5683.

Opremljena soba

s posebnim vvhodom, za dva gospoda ali zakonca, blizu cerkve, se takoj odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5731.

Oddam sobo

svetlo, sončno, opre

Razpis

Krajevni šolski odbor na Bledu razpisuje v skrajšanem roku

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo za prevzem in izvršitev zidarskih, betonskih, železobetonskih in mizarskih del pri nadzidavi in adaptaciji državne narodne šole kralja Aleksandra I. na Bledu, na dan 20. aprila 1937, ob 11 dopoldne v občinski pisarni na Bledu.

Načrti in proračuni se dobe proti povračilu napravni stroškov med uradnimi urami v občinski pisarni na Bledu.

Ponudbe je predložiti za zidarska dela v obliki enotnega popusta v procentih na uradno odmerjeni proračunski znesek 162.715 Din; za mizarska dela pa je treba vsebiti cene v proračun.

Odbor si pridržuje popolno pravico oddaje. Kavgija: Za zidarska dela 16.000 Din; za mizarska dela 12.000 Din.

Kavgija se mora položiti najkasneje na dan licitacije do 10 dopoldne pri Mestni hranilnici v Radovljici ali pri občinski blagajni na Bledu.

Krajevni šolski odbor na Bledu, dne 22. marca 1937.

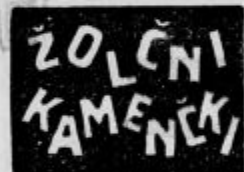

Garantiramo

BURGIT

obliž Vam izleči brez operacije kurje oči s korenino in trdo kožo na podplatih. Cena: 4 in 7 Din, za podplate 5 Din. — Prodajajo: lekarne, drogerije in parfumerije. Kjer jih pa ni, pošlje za 15 Din (3 oblike) franco poština: Glavno zastopstvo »Burgita«

I. SVETEC, Novo mesto (Dravska banovina)

Znani SALVAT-ČAJ proti žolčnim kamnom in boleznim žolčnega mehurja se dobi v pri glavnem zastopniku

Lekarna pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17. Ogl. reg. S. br. 97870.

Zastonj pošiljamo prospekte o zdravljenju.

STAVBENO OKOVJE

IZVEN KARTELA

GINIĆ BEOGRAD KR. PETRA 28

Otroški vozički: naj-novejših modelov. Po zelo niski ceni! Ceniki franko! „TRIBUNA“ F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska. Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

Go je
mil-mar

milo, ki je obešeno
in ne leži v vodi

TRAJA 2x DALJ

DOBIVA SE POVSOD

A CENA MU NI VIŠJA

Glavna zalog: Zagreb, Boškovičeva ulica 24, tel. 48-72

KAUČE

najmoderneje oblike

kupite še vedno najugodnejše pri

Telefon 34-84

EGON ZAKRAJŠEK

Ljubljana, Miklošičeva c. 34

TA VARSTVENA ZNAMKA
NA STEKLENICI

Vam jamči,

DA STE KUPILI ZA ČIŠČENJE VSEH
KOVINASTIH PREDMETOV, OGLEDAL IN
OKEN PRIZNANO NAJBOLJŠE SREDSTVO

Sidol

katero vsled kemičnih sestavin vse te predmete
ČISTI, POLIRA, OHRANI,
DESINFICIRA

PAZITE NA VARSTVENO ZNAMKO!

Tkanine
za razno perilo
zastore itd.

MOLINO nebeljeno platno	4.50	PLATNO za rjuhe izredno močno	19
PLATNO za otroško perilo, trpežno	6	NANKING za perje dobra neprodorna vrsta	19
SIFON, dobra mehka vrsta	10	ZASTORI iz bele karirane kongres tkanine	8

Sterneck
CELJE 18

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

Akad. dipl. višji vrtnar
Nirš Vladimir i drugovi
Izložni i vočni veleposrednik
Subotica
Trg Cirila i Metoda 7
Telefon 66
Glavni poučni katalog na 90 straneh brezplačno

Kraljevo namizno grozdje
Mus. I. Oliver, Mus. kraljica vinograde, Kraljica Jeltsaveta, Mus. supr. Mathias Jovana itd., nadalje 100 drugih garantirano čistih in autentičnih namiznih i vinokih vrst, sadik na ameriški podlagi domačin korenin in mladik
5-6 letne, 3-4 metre visoke krasno razvite piramidalne robinje in tablane, divji kostanj, platane, mleč itd. itd.

Hindenburg jagoda
največja na svetu
100 komadov sadik 30 Din z navodilom za saditev. — ZIMZELEN, CETINAEI, JUNIPERUSI, BUXISI itd. — Za živo mejo: MACLURA, gledičje, robinje, divje rože

SS Prestolonaslednik Peter

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. — SUŠAK

Dnevna hitra paroplovna služba s Sušaka za Dalmacijo in obratno. Udhod s Sušaka ob 16 uri.
Dnevna večkratna zveza za vsa kopališča in letovišča jugoslovanske obale. Ugodna turistična potovanja s Sušaka za Dalmacijo in drško po nizkih pausalnih cenah.
Šespresne turistične proge iz Benetk za Dalmacijo.
Provratni parniki — izvrstna kuhinja.
Prospekte in poštulna dale direkcia na Sušaku, vse njene agencije in vsi uradi: Putnika in društva „Wagon-Lite-Cook“.

TUDI ZA POMLAD KUPITE PRI PAULIN-u, Ljubljana, Kongresni trg 5,

ker boste v dobro krojenih modelih plaščev, kostumov in paetovjev imeli občutek sigurnosti in elegance.

Rudolf Timmermans:

19

Junaki iz Alcázarja

Počasi jo on poboža po laseh in jo poljubi.

»Zbogom, Luis!«

»Zbogom, ljuba moja! Pazi nase in pazi na otroka, dokler se ne vrnem, da dobim vse tri zdrave! A Dios!«

»Pojdi in Bog s teboj!«

Roka se ji trese, ko ga prekriza na čelu.

Alba in Moscardó si molče stisneta roko in tiho se plazi stotnik-šofer čez temno esplanado. Gre mimo straž, ki vedó za vse.

»Saludad, camaradas!« pravi Alba in dvigne pest. »Ali je videti pristno?«

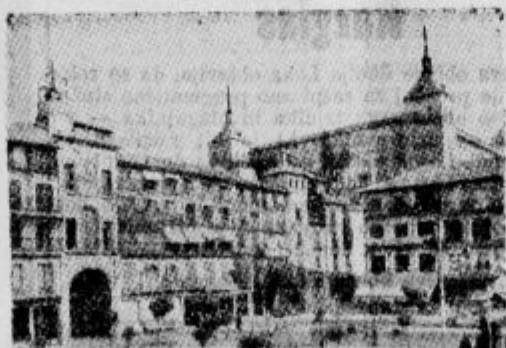
»Jako! Skoraj bi bili streljali!« in nalahno se zasmejejo.

Nizdol po strmem vzhodnem pobočju! Težavno je to v tej temi in ko se ne sme noben kamen zakotaliti z vrha! Nato s tremi skoki čez cesto in nekoliko časa navzgor čez Tajo.

Tedaj se pojavi prva ovira: most Alcántara. V začetku mostu sedijo štirje stražarji pri ognju. Alba ne more iti čez cesto. Nemogoče je tudi, da bi se umaknil na levo, ker se dviga ondí višavje strmo in vse v škarpah, na katerem je Toledo.

Ničesar drugega ni — edina pot je še reka! Pa počasi brede proti toku navzgor po reki, ki je v tem letnem času precej plitva.

Pod nizkim obokom mostu za nekaj hipov počije. Tu sega voda višje in tok je močnejši, a tu je tudi zavarovan spricho vseh pogledov

Plaza Zacodover prej —

in kakršna je zdaj

Ce bi rdeče straže tu zgoraj vedele, kdo stoji pod njimi! Pa, saj res, saj je le šofer Antonio Gomez in

mimo tega je še član komunistične stranke! Vendar — tudi kak Antonio Gomez bi jim bil sumljiv, če bi ga tu spodaj zasačili.

Trideset metrov višje stopi Alba spet na suho. Točno kilometer dolgo gre vzdolž reke, proti severu, nato pa ostro zavije proti zahodu. Tako obide Antequero in Covachuelaso, dvoje predmestij Toleda, kjer je tudi hospital de afueras. Zakaj, v svoji mokri obleki se ne sme nikjer pokazati in tu v Toledu bi kaj lahko zabredel v roke rdečih straž, ki poznajo pristnega Antonia Gomeza.

Antonio Gomez-Alba roma dalje. Cesto za v Madrid preseka pravokotno, gre za nekaj sto metrov severno mimo pokopališča, dokler slednjič ne dospe do ceste Talaveri de la Reina.

Svobodna cesta! Toledo je za nekaj kilometrov zadaj. Tu ne bo nobenih rdečih straž več. Torej kar na cesto, kjer je moči bolje in hitreje hoditi. Zdaj pa zdaj malo steče, saj — čeprav je topla poletna noč, ga vendarle mrizi v premočeni obleki.

Obide v majhnem loku poedine hiše, ki so ob cesti. Ondi je vse tiho. Mogoče so ljudje že zbežali?

Skoraj bo prišlo do hudega srečanja, ko se iznenada zasveti svetlobni stožec avtovega žarometla na tistem kraju, kjer ima cesta radi gričevja več ovinkov. A preden je avto popolnoma na ovinku in preden morajo tisti, ki so na avtu, dobro pogledati na cesto, leži Alba že v obcestnem jarku. Avto pelje madridske ljudi in rdeča zastava vihra spredaj na hladilniku.

Ko se začne daniti, je v Ventí del Hoyo, kjer drži cesta čez reko Guadarrama.

Spet gre v loku mimo bivališč, stopi s ceste, da teče sama dalje, on pa gre ob Guadarrami navzgor.

Celotna naročnina na:
Leposlovno in ljudsko knjižnico
Zbirko domačih pisateljev
Zbirko mladinskih spisov
7 vezanih knjig mesečno Din 23,-
3 vezane knjige mesečno Din 11,-
4 vezane knjige mesečno Din 9,-
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

HOTEL „JADRAN“

MALINSKA - Otok Krk

Nudi
cenj. gostom:

Prvorazredno dunajsko kuhinjo, štajerska in dalmatinska vina!

Sončne, morske in suhe kopeli!

Hotel stoji tik morja ob morskem kopališču, a vse sobe imajo razgled z balkonov na sinje morje! Gostom so na razpolago čolni!

Vozne udobnosti prvorazredne!

Po 7-dnevnem

divljanju brezplačna povratna vožnja po vseh železnicah in parobrodih! — Železniške in prometne zveze zelo ugodne! Od Sušaka 2 uri s parobrodom

Za počitka željne goste najbolj priporočljivo!

Najcenejše
letovišče:

Celodnevna oskrba (pension) Din 50.—.

Hotel je novo renoviran, na novo urejen pod novim strokovnim vodstvom!

Brezplačne obširne
prospekte pošilja

Uprava hotela „Jadran“
MALINSKA — Otok Krk

Zastopnik

za Slovenijo se išče za najbolj znano znamko pisalnih strojev. — Dobava strojev po originalnih tovarniških cenah. Samo resni interesi, ki razpolagajo z gotovino, naj pošljejo svoj naslov na upravo »Slovenca« pod številko 5488.

ZAHVALA. Za vsestransko globoko sočustvovanje povodom smrti naše ljube soproge, svakinje in tete, gospe

Marije Zorc

izrekamo vsem najpriščnejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, g. zdravniku dr. Cibri za pomoč v njeni bolezni, č. duhovščini, g. župniku dr. Novaku za naklonjenost, č. sestram usmiljenkam v bolnišnici, pevskemu zboru Krakovo-Trnovo za prekrasne žalostinke in vsem spremljevalcem za množično spremljevanje na njeni zadnji poti. — Še posebno zahvalo vsem gospodjem za postrežbo v njeni bolezni. — Vsem skupaj še enkrat priskrba zahvala. Ohranite predrago pokojnico v najlepšem spominu!

Ljubljana, dne 10. aprila 1937.

Žalujoči soprog in ostalo sorodstvo.

Zapustili so nas naš ljubljani in skrbni oče

Anton Koretič

Po 77 letih zemeljskega življenja se je njihova verna in pobožna duša ločila od telesa in se preselila k nebeskemu Očetu. Ob tej bridki izgubi nas tolaži le to, da so nas zapustili spravljani z Bogom, kar nam daje upanje, da se bomo v kratkem zopet videli nad zvezdami. Bog jim daj večni mir in pokoj!

Pogreb našega dragega očeta bo v nedeljo popoldne, 11. aprila, iz Orehovca na farno pokopališče v Kostanjevici na Krki.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1937.

V imenu žalujočih ostalih sinu FRANC, spiritual.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami ob težki izgubi naše nenadomestljive najboljše mame, stare mame, sestre in tete, gospe

Antonije Gastraun

kakorkoli sočustvovali, jo pokropili, zanjo molili, ji darovali toliko cvetja, katerega je v življenju tako ljubila in jo pospremili k večnemu počitku, nas pa v osamelosti tolažili z izrazi sočutja, bodi izrečena tem potom naša najpriščnejša zahvala.

Vsem in vsakomur posebej Bog plačaj!

V Ljubljani, dne 10. aprila 1937.

Žalujoči ostali.

Ha
SPOMLAD!

12.- 45380-04
29.- 2961-44829
59.- 5842-05
59.- 74295-16
129.- 2325-44793
129.- 2305-04231
129.- 5305-09
79.- 2927-44884
59.- 2967-44800
89.- 937-64842

Rata

Modni kamgarni
športni ševstvi
za tince oblike
velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAUC
„Priškotu“
LJUBLJANA
Ljubičeva ul. - Pred školo 3

Razglas

Uprava občine Škofja Loka objavlja, da se rok za vlaganje prošnje za razpisano pragmatično službeno mesto občinskega tajnika in blagajnika — v eni osebi — pripravnika, ki je bil razpisan v smislu uredbe o občinskih uslužbenecih do 1. aprila t. l., podaljšuje do vključno 15. aprila 1937. Ostali pogoji so neizpremenjeni in veljajo po prvotni objavi odnosno razpisu, ki je bil objavljen v Urad. listu št. 17. z dne 27. februarja 1937.

Uprava občine Škofja Loka.

ZAHVALA. Ob priliki nenadne in tragične izgube mojega ljubljeneža moža

Franca Punčoha

dohodarstv. pazn.

se vsem za vsa sočustva in sožalja pri srčno zahvaljujem. Prav posebno se še zahvaljujem rodbini Zaletelevi za vso pomoč, dalje preč. gosp. Mirku Bartolu, stanovskemu društvu in vsem stanovskim tovarišem rajnika, ter vsem onim, ki so dragega rajnika spremili v tako obilnem številu k večnemu počitku. Vsem in vsakemu posebej Bog plačaj!

Ljubljana, dne 11. aprila 1937.

Žalujoča žena s sinkom.

Parketne deščice, trstje za stropne, asfaltno strešno lepenko, bitumenjuto za izolacijo, bitumen, lesni cement, karbolinej, strešni lak, katran

in razna izolacijska sredstva proti vlagi dobite najceneje pri tvrdki

JOS. PUH, Ljubljana

Gradaška ulica 22
Telefon številka 25-13

Naša nadvse ljubljena soproga, mama, stara mama, tašča, sestra in teta, gospa

Friderika Kotnik roj. Tönnies

nas je dne 8. aprila ob 7 zjutraj, v svojem 76. letu, zapustila za vedno in se preselila v boljšo domovino, zapuščajoč nas v nepopisni boli.

Pogreb nepozabne pokojnice je bil v petek popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Comeno na Krasu, dne 9. aprila 1937.

Globoko žalujoči:

Dr. Ignac Kotnik,

notar v p. z otroci in ostalo sorodstvo.